

ПОЛИТИКИН

БРОЈ
1248

ЗАБАВНИК

28.11. 1975 • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXVI

4

динара

КОМПЛЕТАН
СТРИП
ФЛАШ
ГОРДОН

Ripley

Веровати или не!

МИРАЗ ИЗ МОРА

ДАНИЈЕЛА МОРВАН
ИЗ ПОРНИКА,
У ФРАНЦУСКОЈ,
СИРОМАШНА ДЕВОЈКА
БЕЗ РОДИТЕЉА
КОЈУ ЈЕ ВЕРЕНИК НАПУСТИО
ЈЕР НИЈЕ ИМАЛА МИРАЗ,
СКОЧИЛА ЈЕ У МОРЕ
И ТРИ ПУТА ПОТОНУЛА
ДО ДНА ПРЕ НО ШТО
СУ ЈЕ СПАСЛИ.
КАДА СУ ЈЕ ИЗВУКЛИ ИЗ ВОДЕ
ОНА ЈЕ У ЈЕДНОЈ РУЦИ
ЧВРСТО СТЕЗАЛА ПРЕГРШТ
ПЕСКА С ДНА—
А У ПЕСКУ СЕ НАЛАЗИО
ВЕЛИКИ
РУБИН ОГРОМНЕ
ВРЕДНОСТИ. 1881.

Камене куће

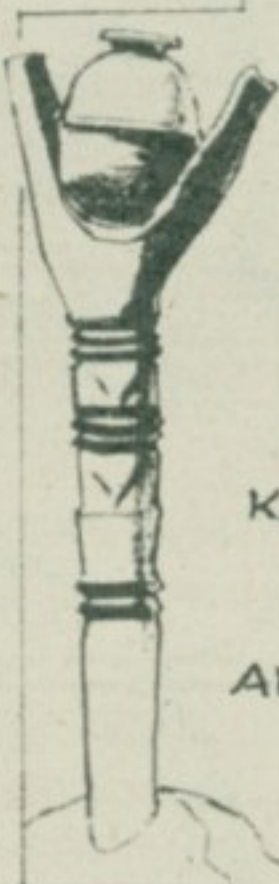
У СЕЛИМУ
(ТУРСКА)
УКЛЕСАНЕ СУ
У СТЕНЕ
КУПАСТОГ
ОБЛИКА.

ЈЕДАН

глинени куп

УГЛАВЉЕН
У
РАКЧАСТУ
МОТКУ
СМАТРАН
ЈЕ
НЕКАД У
ДАХОМЕЈУ
(АФРИКА)
КАО СВЕТИЊА
ЈЕР СЕ
ВЕРОВАЛО
ДА ЊЕ,
АКО КУП ПАДНЕ,
НАСТАТИ
СМАК
СВЕТА.

ЏОН БИРД

ИЗ ЛУИСВИЛА
(САД)
ОЖЕНИО СЕ
КАД ЈЕ ИМАО
100
ГОДИНА.
НЕВЕСТА ЈЕ
ИМАЛА
69
ГОДИНА.

ОВО

УТВРЂЕЊЕ У БЛИЗИНИ
БАРУМИНИЈА,
НА САРДИНИЈИ,
ЧИТАВО ЈЕ САГРАЂЕНО
ОД ВЕЛИКИХ
КАМЕНИХ БЛОКОВА,
ОД КОЈИХ СУ НЕКИ
ТЕШКИ И ПО 6 ТОНА,
А БЕЗ ИКАКВОГ
МАЛТЕРА.

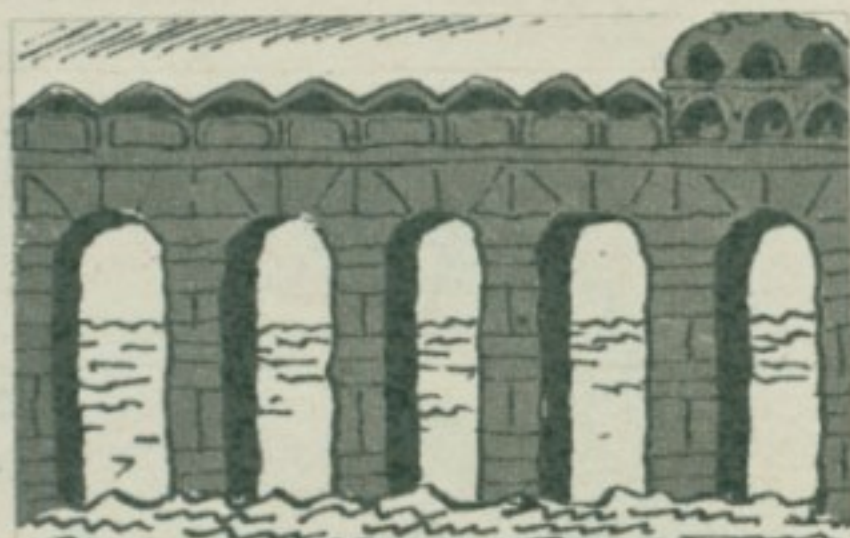
ЈЕДАН ЦРВЕНИ ХРАСТ

У
ХАНТИНГТОНУ
(САД)
СТАД ЈЕ
450
ГОДИНА
ВИСОК
32 МЕТРА,
У ОБИМУ ИМА
620
САНТИМЕ-
ТАРА А
ЈЕДНА
ГРАНА МУ
ЈЕ
ДУГАЧКА
43 МЕТРА.

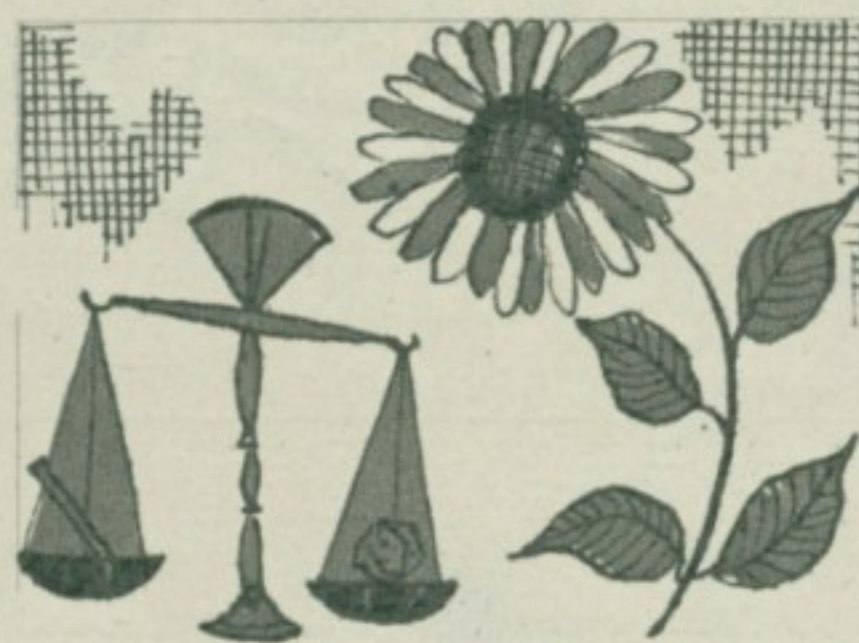
ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

• на највећој реци на Пиринејском полуострву Тахо која извире у Иберским планинама и протиче кроз Шпанију и Португалију, налази се утврђење Алкантара у којем су Римљани пре 18. векова подигли мост. Са-

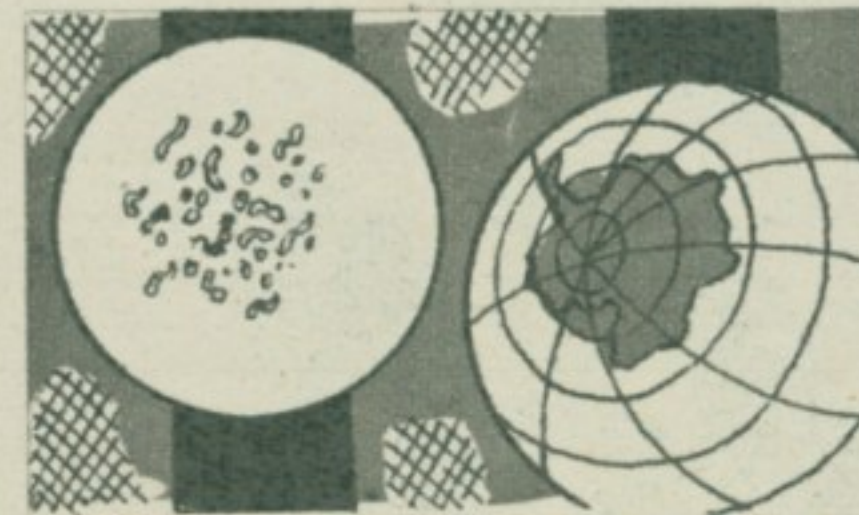

грађени од наслаганих гранитних стена, без цемента и малтера, лукови овог моста уздижу се 46 метара изнад воде. На мосту и данас постоји кула коју су саградили ютари Римљани. Одолела је времену као и мост на којем се налази.

• најлакша биљна материја је саж сунцокрета. Његова специфична тежина износи 0,028 грама, док је специфична тежина плуте 0,24.

• истраживачи Дарвиновог института у Калифорнији, у САД, јављају да су открили бактерије... старе милион година. Бактерије су нађене у смрзнутом стању испод Антарктика. Треба рећи да су до сличних открића дошли и научници Совјетског Савеза.

• према мишљењу футуролога (научника који се баве предвиђањем будућности) 2010. године пнеуматички возови кретаће се брзином од 1500 километара на час.

• стаклена чаша почела се употребљавати тек у време француског краља Луја XIII (1601 — 1643). Те чаше су лакеји додали гостима кад су они хтели да пију јер по тадашњем обичају чаше нису смеле да стоје на столу. Тек крајем 18. века у Италији је заведена мода да се стаклене чаше стављају на сто.

• научници тврде да сваког тре нутка у току једног дана бесни у разним крајевима света око 2200 олуја. Место где има највише олуја на свету је Богор на Јави. У периоду од 1916. до 1919. године тамо су забележена по 322 олујна дана годиш-

ње. Максимална даљина на којој се може чути грмљавина износи према процени од 29 до 35 километара.

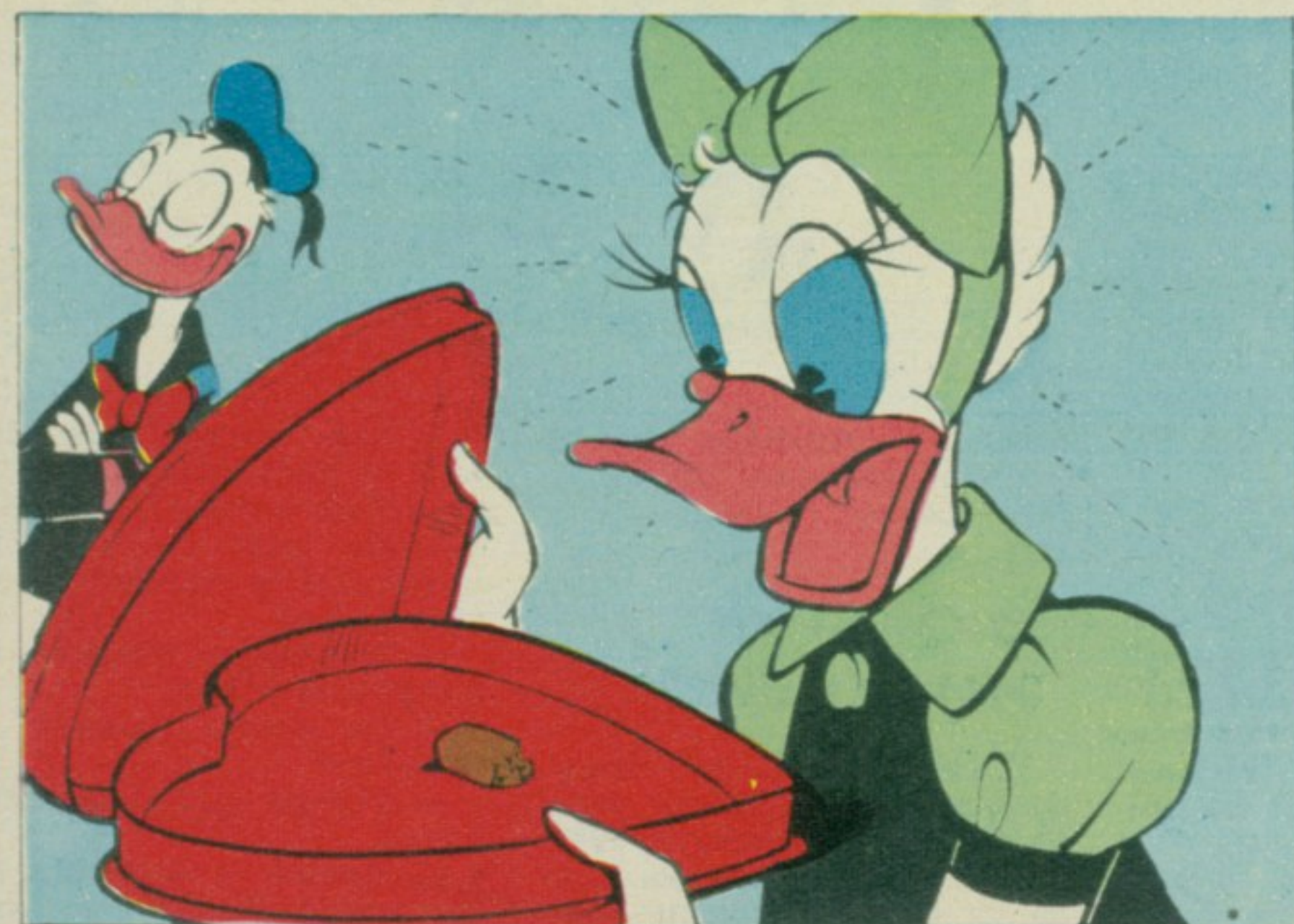

• стари Египћани су у жалости носили одећу жуте боје, Етиопљани сиве, а Турци плаве.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ЗГОДЕ ИЗ ПИ

Бид сам Титов пратилац кроз готово све офанзиве — прича Бранко Павловић. У најтежим данима наше револуције свима нам је био друг и близак пријатељ. Зрачио је неисцрпно и неуморно најлепшим људским особинама. У жестоким окршајима, када смо често и голоруки бранили своје положаје, наше мисли биле су стално уз Врховног команданта.

Увек смо знали када је друг Тито љут. Онда се обично метао брзим корацима испред јатора и држао лулу у устима. Тада смо му се обраћали са „ви“. А чим би метао полако и држао лулу у руци, ослављавали смо га са „ти“ и тражили цигарете. У таквим приликама узвртели бисмо се око друге Тита — правили се да смо у неком великом послу. А он би се одмах досетио која нас невоља мучи, знао је да нас је срамота да стално тражимо цигарете, па нас је позивао и давао нам своје последње следовање.

Имао је увек времена да поприча са борцима. Често смо се шалили, а друг Тито се смејао заједно са нама.

ЗАШТО СУ ЕНГЛЕЗИ ТАКО МРШАВИ

У јесен 1943. године Врхсени штаб је стигао у Петрово поље близу Јајца.

У то време западни савезници почели су да нам шаљу помоћ. Борци су жељно очекивали пакете који су бацани из авиона, највише због тога што је у њима било и дувана до којег се тешко долазило.

Једног дана у тим пакетима пронашли смо мале замотуљке, не веће од пакла цигарета. На њима је крупним словима писало: Енглески доручак.

— Колики назив за тако мали пакет — гуркали су се борци.

Јер, у замотуљцима се налазила само једна коцка шећера, мало чаја, три цигарете и три палидрвца.

— Није ни чудо што су Енглези тако мршави и бледи. Мора да је то од глади — шалио се Бранко Павловић, члан Пратеће чете Врховног штаба и економ друге Тита. У чети је био смиљен и познат као шаливица, коме ни рат није сметао да прави духовите досетке.

Сваки борац добио је по три таква пакетића. Наредио је да се отвори само један „енглески доручак“, а остала два да се сачувају до даљег. А то може да потраје и неколико дана. Хра не није било довољно, па се и најмања количина чувала за резерву. Али неки борци су били нестрпљиви...

ГРИЦ ПО ГРИЦ

— Одмах отворим пакетић и попушим све три цигарете — сећа се Бранко Павловић. — А сну коцку шећера топим у устима, па све одутсвличам да је прогутам. После се решим да „мало звирнем“ у преостала два пакетића. Попушим све цигарете једну за другом као да пробам која је боља. Грицнем онда једну

коцку шећера, грицнем другу, остадоше кусе. Такве их не смем показати ако дође наредба за преглед да би се утврдило како се поштује заповест. Зато прогутам и остатке па шта буде. Чујем касније да су два друга исто тако појела цело следовање и би ми лакше. Бар нисам сам, тешио сам се.

После два дана дође наређење од команде батаљона — сви борци морају да покажу преостала два „енглеска доручка“. Спопадне нас толем страх. Добро смо знали да се кажњавао сваки прекршај наредби које су издате у тешким ратним условима, па почнемо нас тројица да молимо борце да нам позајме своје следовање, само да га покажемо када буде преглед. Али нико не да, неће да их узимају за пример како нарушавају дисциплину.

Договарамо се шта да радимо, али ничег паметног не можемо да се сетимо. А време прегледа се приближило. У последњем тренутку паде ми на ум спасоносна идеја.

НИКО ДА НЕ САЗНА

Борци су се већ постројили када су њих тројица, зајупурени, допрчали и стали у строј. Старешине су ишле од једног до другог и сви борци су показивали своје пакетиће. Они који их нису имали разсружавају ни су, а то је била највећа срамота. Дошли су и до Бранка. Он показује пакетиће, његови другови такође. Старешине се загледају, сумњичаво врте главом, не верују.

— Шта ту има чудног — смешка се Бранко. — Не бисмо их створили па да су од сувог злата. Наредиће има да буде наређење.

Али командир им не верује. Наредиће још већи размак између људи. Поново све прегледа. И опет њих тројица показују пакетиће, нико није могао да

им дода. На крају их похваљују и одобравају да поједу остатак.

А тројица бораца само се смењакју, гуркају се лактовима и дошаптавају.

Предвече је Врховни командант позвао Бранка, који је у то време био задужен за снабдевање Главног штаба храном, канцеларијским материјалом, цигаретама.

— Добро, Председниче осласио је друг Тито Бранка надимком којим су га сви борци из шале звали. — Какав си ти економ када не можеш да ми обезбедиш папир, оловке и писаћу машину да поправиш. Бранко се збунио и поцрвенео. Тих дана заборавио је на обавезе. Обећао је сада другу Титу да ће још исте вечери све набавити, па макар морао и тридесет километара да пешачи до Јајца. Друг Тито се насмешио а онда, као узгред, додао:

— Чујем да су те данас похвалили што ниси појео следовање. То ме је обрадовало, јер наредбе треба поштовати. А сви су мислили да ћеш ти...

— Друже Тито нешто ћу ти рећи — прекиде га Бранко поцрвеневши. Али прво ми обећај да никоме нећеш то испричати седам дана. И да ме нећеш казнити.

— Добро, кад тражиш рјеч, обећавам — рече друг Тито. — Само да није нешто страшно?

— Ма как'и страшно! Свај... право да ти кажем, ја сам... одмах сам отворио сва три пакетића. То због цигарета, на чесну реч, не бих ја због шећера. Па, како да кажем, узео сам... од тебе шест пакетића. Чуо сам да су још два борца појела следовање, па ми би жао да нас кажњавају...

— Зар си украо? — запиташе Врховни командант.

— Ко украо? Само сам позајмио и одмах ти све вратио. Шта је, ту је! Али рекао си да нећеш да ме казниш.

— Добро, дао сам ти рјеч, али ћу ћутати само

три дана. А сада на посао — рече друг Тито.

И заиста, после три дана друг Тито је испричао осталим борцима о вештој „позајмици“ свога економи.

Ту згоду из рата Бранко Павловић често прича. А петанест година после ослобођења написао је две књиге: „О нама“ и „Повратак“ у којима је кроз анегдоте приказао своје доживљаје током четири ратне године и многе згоде курира, интенданата и бораца Пратеће чете Врховног штаба.

Јер, смех у рату био је и те како потребан. На сваком кораку људи су се сусретали са смрћу. Најбољи пријатељи одлазили су у јурише да се више никада не врате, а за њима се безгласно плакало. Али вера у сутрашњицу давала је борцима снагу. Ведрим

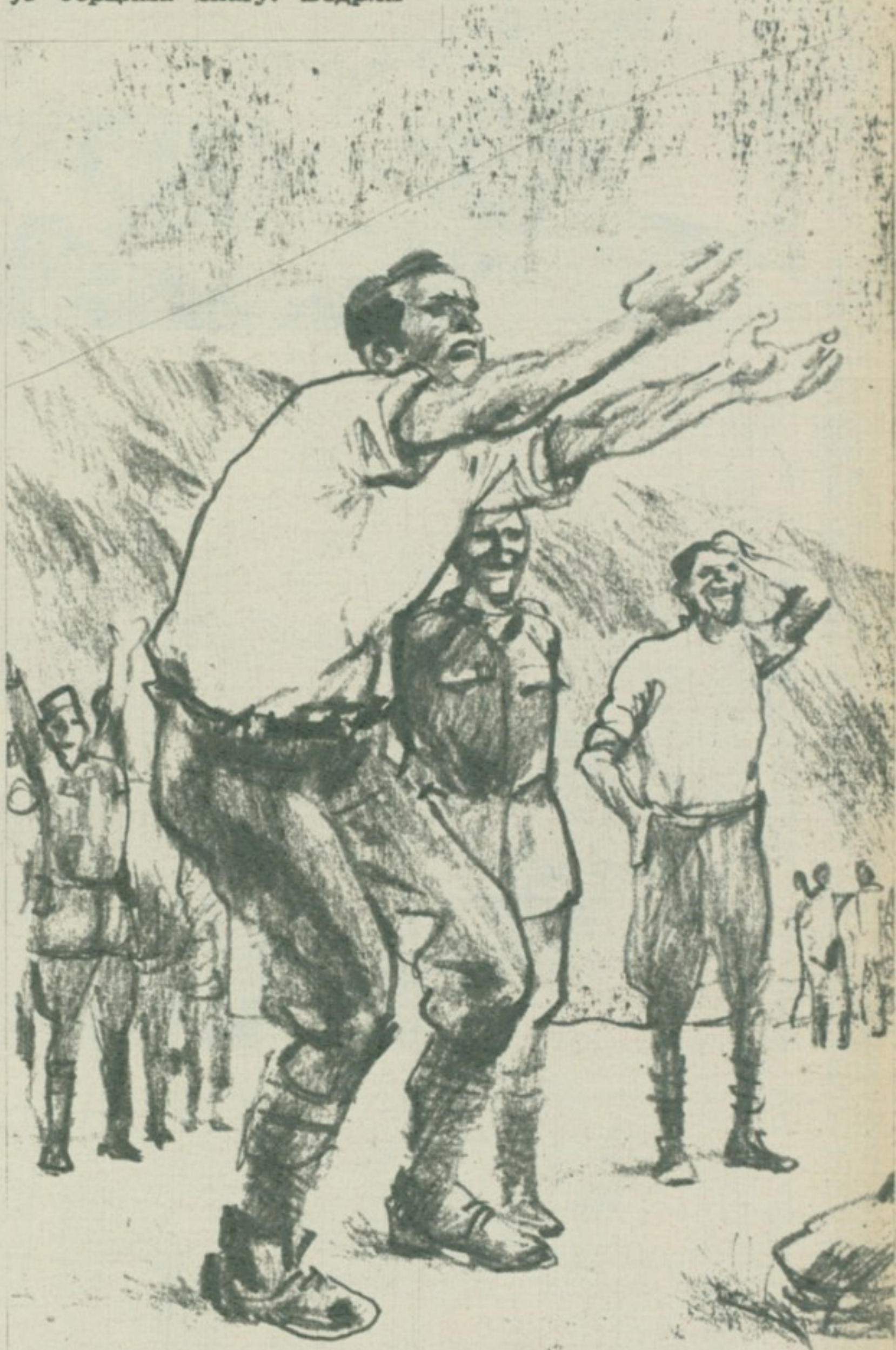
матинске бригаде предложили члановима Пратеће чете да одипрају утакмицу којој би присуствовао и друг Тито. За бека је изабран Милун, „грдосија кога Далматинци не могу проћи“.

„Тек што је почела утакмица, а неко из Пратећег даде гол. Љубимо се. Судија без престанка свира у пиштаљку и тера навијаче са терена.“

— Сад сви у одбрану! — узвикују наши. — Не дајте се, победили смо.

Долази друг Тито. Навијачи му истрчавају у сусрет и саопштавају резултат. Опет поче игра. Далматинци нам дадоше гол тек што су кренули са центра.

— Изједначише! — Није био гол! — вичемо ми. — Офсајд је био! Срамота.

досеткама враћала им се бодрост, смејали су се у жењу ратних страдања и ужаса.

О-О-О-РУК МИЛУНЕ!

У књизи „О нама“ Бранко списује фудбалску утакмицу која је одржана 1942. године близу Гламоча. Тада су борци из једне дал-

— Зар збиља није био гол? — пита Милун.

— Није дабоме!

— Па онда то тако не може. Где је судија? Да му ја покажем!

— Ђути, бре, Милуне, не вичи! Био је гол!

— Па зашто кажете да није био?

— Тек да га не примимо ћутке.

Наставља се игра. Ми ма лаксавимо. Кад бисмо мог-

РАТЕЊЕ ЧЕТЕ

Кад је отворио први пакетик с натписом: Енглески доручак, Бранко Павловић, који се током рата напazio уз Врховни штаб и био економ друга Тита, није ни слутио какве ће му главобоље то донети.

ли бар мало да предахнемо. Навијачи губе наду. Та да судија досуди фаул у нашу корист.

— Ајде ти, Милуне, тучи само полако. Добро ухвати залет, па удри лопту према њиховом голу! Можда ће ући, шта знаш!

— Оху, вала! Још је нисам ни пипнуо!

Наместисмо лопту. Потурисмо неки бусен да лопта буде мало издигнута. Милун узима залет... Иде на трашке, прође шеснаестерац и једанаестерац, прође

нско. Судија га опомиње, Длматинци се љуте.

— Зашто ниси тучао? — неки питају.

— Није ми била под ногу — одговара Милун и поново хвата залет. Дотрча онда до лопте, закачи је мало по врху. Она се само скспрља са бусена и остаде у месту. Милун плети два-три метра даље и тресну.

— Јој, јој, нога — чује се Милун.

— Што се нас тиче могли бисмо и да прекинемо — упадају наши играчи.

Ипак настављамо утакмицу...

НИЈЕ ЛЕВАК, НИЈЕ ОЛУК

У ретким часовима предаха анегдота је било на претек. Једну од њих записао је Бранко Павловић после предавања из теорије

нут-два почиње састанак. И могу баш о томе да ме питају. Кад бих то знао, јавио бих се одмах за реч, а после нека други лупају главу. Ја бих седео миран.

— Ма како му оно би име, на врх ми језика? — питам Боку.

— Откуд ја знам, не било га. Као да није имао другог посла. Што није водио штрајковске него кружоке? Као да се тиме добија револуција!

Двадесет пута сам прочитао и никако да га упамтим! Неко чудно име.

— Нешто као гвожђе или олук, чини ми се.

— Није гвожђе, није ни олук. Али је некако слично, левак ли је, тако нешто.

— Да није Левчић или

на друго градиво. Хајде, ко ће?

Тајак. Они што знају, њима је лако. Седе немарно и не јављају се. А ми поседали мало даље. Спремили хартију и оловке да записујемо шта чујемо. На лепом смо месту. Мислим, неће нас чак седе видети. А они што знају окрећу се према нама и потледом питају што смо се одмакли.

— Хајде, другови, што се не јављате?

— Ено га, гледа овамо у нас — шапуће ми Бока.

Кашљуцамо и стављамо руке на уста. Бока као да се присећа, онда мрда устима, рекло би се да нешто шапуће. Преслишава се?

Комесар окрени поглед са нас и нама лакну. Умирили смо се.

— Шта би, другови? — опет он.

Ми се опет почесмо као присећати.

— Ух, снај Јово опет нас тражи. Тај има среће — шапуће Бока.

— Ко је први водио марксизам у Русији и стварао прве марксистичке кружоке? — пита комесар.

— Пази шта ти кажем, сад ће мене — уздахну Бока.

— Хајде ти Боко! Знаш ли ти?.. Видим, присећаш се!

— Јесам ли рекао? — шапуће Бока и устаје. Мени лакну.

Бока поправи блузу, ману руком по коси, накашља се мало па проговори некако мукло.

— Да кажем ко је те кружоке стварао у Русији?

— Јесте Боко, реци то!

— У то доба у Русији је била царевина. Имали су свога цара и тај је био врло опак за раднике. Прогањао их је, а радници су се мучили... Онда је прве те кружоке почео да уводи... то је за оно доба било потребно да се радници уздижу и да им се укаже којим путем могу цара да збаце и уведу комунизам. Тако су се онда почели уводити кружоци.

— Тако је, Боко. А ко је тај који је уводио прве кружоке?

— На први који је те ствари радио... те кружоке и то друго што треба, уводио је... овај... Олук...

Закикоташе се неки, насмеја се и комесар. Бока мало поцрвене и погледа преда се.

— Неће ваљда, Боко, би ти олук?

— Онда Левак или нешто као гвожђе!

Чета се смеје.

— Добро, добро, седи — рече комесар. — Нека каже други!

— Плеханов! — запрашаше.

— А ти Боко, — Левак?

— Па знам да је так нешто — шапуће Бока сам за себе.

Припремила: Б. Јеремин 5

— Туци Милуне! Само се добро залети! — бодрили су га навијачи. А он је ишао натрашке, прошао шеснаестерац и једанаестерац, па гол и плујући у шаке занорачио у Гламочно поље.

кроз наш гол, закорачи у поље. Пљује у шаке...

— Ераво, Милуне! Само јако се залети! — вичу навијачи.

— Доста! Нећеш ваљда у Гламоч — добацују други. Милун се мало погури па потрча.

— О-о-о-руук! — вичу навијачи.

Трчи Милун преко поља не према лопти. Дође до ње па стаде. Враћа се по-

— Каква нога! Шта је било?

Направи се гужва. Приђе друг Тито, пита шта се десило. А Милун ишчашао ногу у куку.

— Што сад друг Тито не нареди да више не играмо, па да остане један према један — узвикну Бока.

— Пренесите Милуна у амбуланту. Треба одмах прекинути утакмицу — каже друг Тито.

марксизма. Борци су се трудили да што више науче, али многи нису могли лако да савладају градиво. А предавач је после сваке лекције прегледавао знање.

„Пред почетак састанка преслишавам се и питам самог себе како се зване снај који је у Русији водио прве марксистичке кружоке и разрађивао Маркса и његовог колегу. Али никако се не присећам, а за ми-

Левксвић? Али, не, не, нема у Руса оно „h“, — вели Бока.

— Да није Левксв? Биће Левков, нема на крају „h“.

Листамо књигу, нема га нигде. Уто поче час, ми седимо на трavi.

— Другови — поче комесар. — Да мало поразговарамо о првој глави Историје, оно што смо до сада прешли, па да пређемо

У КРУГУ ПОРОДИЦЕ: Штедња

ДЕЧАК АДВОКАТ

**НА АДРЕСУ ДРУШТВА НАРОДА У ЖЕНЕВИ
СТИГЛО ЈЕ ПИСМО У КОЈЕМ СЕ ТРАЖИ
ПРАВДА ЗА ЈЕДНО СЕЛО У ОКОЛИНИ ОХРИ-
ДА. ПОШИЉАЛАЦ ЈЕ БИО ЈЕДАН МАЛИШАН!**

Т ога дана, почетком јануара 1933. године, док је хладна и снажна кошава брисала београдским улицама, пред двором краља Александра Карађорђевића стајао је дечак и цвекотао. Није му било више од петнаест година. Грчевито се држао рукама за гвоздену ограду, као да се бојао да ће му побећи нешто до чега му је стало.

На улицама није било људи и нико није могао видети сцену која се тог преподнева неколико пута понављала: стражари пред двором молили су дечака да оде, терали га, наређивали му... Ништа није вредело: овај је био упоран.

— Хоћу код краља! Не идем одавде ни мртав!

Најзад, негде око подне, појавио се државни официр и увео га. Мрко га је погледао, а онда повео дугачким ходницима. Дечак је трчкарао за њим трљајући прозебле уши. У једној великој просторији чекало га је разочарење: пред њим је стајао неки дебљко у војној униформи.

— Па, ви нисте краљ?! — изусте дечак. — Ја хоћу код краља!

— Како се зовеш? — упита га дебљко.

— Серафим! — одбруси дечак.

КАО У ВРЕМЕ ТУРАКА

Серафим Митановски имао је срећу да стаса у бистрог и вистреног момчића и несрећу да живи у времену пуном подлости и неправди.

Схватио је си брзо да бити Македонац, нарочито Македонац сељак, значи бити човек без права човека. Јер, великорспка буржоазија настојала је свим средствима да Македонце претопи у Србе. Кад је дошао у Крагујевац, у интернат за македонску децу, Серафиму је постало јасно да је и то школовање део плана српских властодржаца који су веровали да ће у македонској деци добити осланац за ширење српства!

Први школски распуст Серафим је провео у свом селу Издеглављу код Охрида. Срце га је вукло тамо. У Издеглављу су били

његови другови с којима је као дечакић јурио сокацима и крпо по таванима. Морао је да их види и да им прича о животу у граду.

Серафим је у Крагујевцу редовно читао новине. Његови сељани ретко су их виђали, чак и у рукама других. А и шта би они с њима кад су сви до једног били неписмени!

Вечери је дечак проводио пред сеоским дућаном у разговору са људима. Причао им је о свему што је читао, а сељаци су га пажљиво слушали јер он је једини „учес“ у њиховом селу. Кад год би се повео разговор о њиховом животу, људи би се вајкали.

— Ех, шта бисмо ми све урадили кад би нам вратили земљу!

Они су били исполничари на земљи која је и после толико година од рата припадала Шаћир-бегу. Веровали су да ће им после рата, кад Турци оду, аграрном реформом бити враћена одузета земља. Али, ето, од тога ништа.

Оно што је њих тиштило могла је да размрсати једино „држава“, мислио је Серафим, а она то није хтела.

— Изгледа да је наше село једино у Југославији које је власништво Турчина — било је све што је Серафим могао да каже.

Разговор би се најчешће на томе и завршавао, али су се сељаци Издеглавља при крају школског распуста договорили са Серафимом да он покуша нешто да учини.

Дечак се вратио у Крагујевац чврсто решен да тражи да Издеглавље добије оно што му припада. Немощ његових сељана расламсавала је у њему огорчење према држави, према свима који су владали земљом. Несрећа његових сељана постала је брига и његових другова, помагали су му, одвајали и последњу паричицу за поштанске трошкове, лепили марке на писма, и с њима брижљиво чекали одговор.

ИДЕМ У БЕОГРАД!

Петнаестогодишњи Серафим најпре се обратио бачу вардарске бановине, па министру пољопривреде,

па председнику владе, најзад и Народној скупштини. Одговора ниокуд! Само по некад, пред изборе, пристизали су у Издеглавље посланички кандидати и говорили сељацима да им је заиста нанесена неправда, али треба да гласају за њих, а они обећавају да ће њихов проблем изнети пред Скупштину и да ће им земља сигурно бити враћена. Бољи живот народу обећавали су дању, а ноћи су проводили на забавама код Шаћир-бега.

До Серафима су често о томе стизале вести. Увек је било добрих људи који би им, тамо, у Охриду, написали писмо. А он, зна се... јављају свом Серафиму!.. Тако и тако, веле, нема нам друге него трпи...

— Све сам покварењак на власти! Покушаћу код краља! — обавестио је дечак једног јануарског да-

на 1933. године другове из интерната.

Гледали су га као да је сипао с ума, убеђивали га да је то лудост, да могу да га истерају из школе, да краљ не разговара са сваким. Серафим је био упоран. Што је науmio, то је и учинио.

НЕМА ПРАВДЕ

И уместо пред краљем, нашао се пред његовим ађутантом. Седећи у фотелији преко пута генерала, Серафим је решио да, кад већ не може пред краља, испричао о неправди овоме официру.

— Ти би баш код краља?!

— Да! — одговорио је Серафим.

— А којим добром? — питао је генерал. — Да се жалиш на другове који су ти нанели зло или на професоре?

— Не, на Шаћир-бега — одлучио одговори дечак.

— Не разумем те — збуњено рече ађутант.

Серафим онда поче да прича о томе како је Шаћир-бег још господар земље коју су његовим сељацима Турци одузели, како су молили свуда да аграр стигне и у њихово село, али бег као да има неку чаробну моћ па се тај аграр врти око њиховог краја а никако да стигне у Издеглавље.

Генерал је слушао дечака смешкајући се. Дивио се његовом оштром уму и расуђивању. Кад је дечак завршио, он се насмејао:

— Све што си ми испричао пренећу краљу. Он ће наредити да твоји сељаци

добију земљу. А ти, рано си почео да „адвокатишеш“! Боље учи школу! 'Ајд' сад!..

Пружио је Серафиму сто динара за пут, а он га је љутито погледао, узео капу и изишао. Напустио је двор тужнији него икад. Све његове наде су се распршиле. Бесмислено је било даље стајати пред двором или чекати у ходницима мизантарства. За његове сељане помоћи није било!

Одлучио је, ипак, да учи још нешто. Знао је да ни то неће измекнути ништа, али желео је да се и у Европи чује о „правди“ у Краљевини Југославији. Чим се вратио у Крагујевац написао је на десет страна писмо Друштву народа у Женеви. Када га је послао, рекао је друговима: „Желим да овај документ о неправди остане у аналима тог Друштва, мада знам да ми и тамо неће помоћи...“

Био је у праву.

Серафим Митановски погинуо је у народноослободилачкој борби као командир чете Македонско-козовске бригаде, после чувеног Богумилског похода у зиму 1944. године. Није дочекао да види остварење своје највеће жеље — дељење земље сељацима Издеглавља. А они су се с тугом и поносом сећали свог Серафима који је најлепше године детињства провео у настојању да се земља врати оним којима и припада.

Ј. П.

**Узалуд су странари убеђивали Серафима
Митановског, молили га, терали.
Он се није мицао од двора.**

Сeverни и Јужни пол одувек су привлачили пажњу научника, морепловаца, истраживача. Међутим, ледени континент дуго је остао неосвојен. Амерички адмирал и пилот Ричард Евелин Берд (1888—1957) 29. новембра 1929. године успео је да надлети Јужни пол. Берд је још као дванаестогодишњи дечак обишао цео свет и то без пратње а године 1926. успео је да

први пут надлети Северни пол. Међутим, Берд постаје славан као истраживач тек кад својим смелим летовима открива конфигурацију тла Антарктика. Берд је предузео укупно пет експедиција а као полазна тачка служила му је Литл Америка коју је он поставио на северном врху Рузвелтовог острва у Росовом мору. На овим странама доносимо најважније детаље Бердове експедиције на Јужном полу.

1) Антарктик 2) Палмерова земља 3) Огњена земља 4) Логор „Литл Америка“ 5) Земља Марије Берд 6) „Литл Америка“, пртеж према Вердовим испитивањима из ваздуха 7) Пут којим је Берд летео до Јужног пола 8) Јужни пол 9) Контраадмирал Берд 10) Специјална сунчана бусола 11) Пушка 12) Фотографски апарати које су употребили чланови експедиције 13) Медаље издате поводом прве Бердове експедиције на Јужни пол (предња и задња страна) 14) Еполета контраадмирала 15) Медаља именована специјално у част адмирала Берда 16) неколико од ликовиња адмирала Берда 17) На Јужном полу мрак траје шест месеци 18) Амблем пилота морнаричке авијације 19) Брод-ветеран „Сити оф Њујорк“ који је експедицију срећно довео на одређиште и вратио у САД 20) Авион „Флојд Венет“ у којем је Берд надлетео Јужни пол 21) „Флојд Венет“ одлаже у хангар на зимовање 22) „Флојд Венет“ чисте од леда 23) Два Бердова претходника, Норвежанин Амундсен и Енглез Скот који су на Јужни пол стигли пешице; од А до В логор Литл Америка 24) Резерве фокиног меса 25) одаја у којој су одгајали младунце ескимских паса 26) Мањи заклон за авионе 27) Резерве горива 28) Велики хангар за авион „Флојд Венет“ 29), 30, 31) Три радио-антене високе по 24 м.

32) Магазин за авијатичарску опрему 33) и 34) Библиотека и просторија за одмор 35) Ковачница 36) и 37) Ходници под снегом 38) Магазин с храном 39) Радионица 40) Резерве намирница 41) Резерве с лековима 42) Канцеларија управе експедиције 43) Складиште за метеоролошке змајеве 44) Гимнастичка сала 45) Опсерваторија 46) Припреме за полетање „Флојд Бенета“ 47) Ескимски пси упряжени у саонице (апарат који служи за мерење пређеног пута) 48) Чланови Вердове експедиције окупљени око чамца који им је у случају да прене лед служио као прибежиште 49) Возило за снег 50) Опрема за радио 51) Чувени фокстеријер Игло који је Верда пратио на многим експедицијама 52) Мерење мале фоке 53) Ескимски пас 54) Класичне саонице са теретом и диновским одометром позади (апарат који служи за мерење пређеног пута) 55) камера којом су се служили чланови експедиције 56) Велика фото-камера за снимање из ваздуха која је омогућавала да се употребљава филм дугачак 25 метара 57) удовљена фока попуниће јеловних 58) метеоролог се спрема да пусти змаја помоћу којег ће измерити температуру ваздуха, брзину ветра и атмосферски притисак. Ови змајеви пели су се на висину до 10.000 метара а 59) на земљу спуштали помоћу специјалних машина 60) Пингвин: ловили су их због њиховог укусног меса

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

Двадесет двогодишњи Новица Шушић, потпоручник Ратног ваздухопловства није знао када је, у ствари, почела драма коју никада неће моћи а избрише из памћења. Сећа се да је тог јутра, 1969. године, добио наређење од командира, мајора Марка Кулића да са својим млазњаком крене у свакодневни извиђачи лет. Врло брзо је одређена марш-рута и он се упутио према свом челичном другу. Сео је за командне уређаје у кабини, а онда је чуо механичарев глас:

— Друзе потпоручниче, све је у најбољем реду. Можете да узлетите!...

МЕЂУ ОБЛАЦИМА

Новица је само климнуо главом, затим се удобније сместио у седиште и упалио мотор. Неколико тренутака чуло се једнолично бректање мотора, затим је Шушић додао гас и млазњак је клизнуо пистом.

Овај млади пилот иза себе није имао много летова иако је био један од најбољих питомаца у својој класи. Желео је да што брже и што боље упозна небо. Због тога, увек када би седао у авион, његово тело прожимала је слатка трема која се, за време лета, претварала у праву страст.

Тако је било и овог сунчаног јутра.

За свега неколико минута нашао се високо, међу паперјастим обла-

Знао је да сваног тренутка може да дође до експлозије, али и даље је покушавао да спасе апарат.

У ЛЕТЕЋОЈ БУКТИЊИ

цима који су га неодољивом снагом привлачили. Био је на седам стотина метара изнад земље. Казалка на апарату се, међутим, стално пела: осамсто, хиљаду, хиљаду двеста...

Погледао је кроз стаклену кабину. Испод њега клизили су прозирни облаци, а много ниже промицали су зелени сагови бујних поља. Задивљено се насмешио и пунсво бацио поглед на апарат. Сада се већ налазио на хиљаду и пет стотина метара висине!

МОТОР ПОДРХТАВА

Док је авион послушно летео одређеном путањом, мисли пилота Новица Шушића на тренутак су одлетеле према родном Косову. Зажелео је да га сада, овако у лету, виде његови најдражи, којима је тако често и тако много писао о чарима пилотског позива.

Затим се сети свог детињства. Још као малишан, у кратким панталонама, маштао је о сурету с небом. За њега је, откако зна за себе, постојао само један позив — авијација. Родитељи, коначно, као сви родитељи на свету, одвраћали су га од његових жеља да постане пилот. Међутим, када се замислио, они су се помирили са његовом жељом и Новица је тако постао — син небеских висина!

Шта ли му у својој глави раде родитељи?... У том тренутку осетио је да мотор почиње да подрхтава. Погледао је у инструменте. Губио је брзину, а висина је нагло почела да се смањује.

Млади пилот, међутим, није гу-

— Покушај још једном са резервним горивом — саветовали су му са командног торња. Новица Шушић није више имао времена да одговори јер — у авиону је избио пожар!

био хладнокрвност и присебност. Тренутак је размишљао шта да учини и како поново да врати апарату висину, а онда је одлучио како то и правила предвиђају да укључи помоћно гориво. Чврсто је стегаво ручицу и снажно повукао. Авион је задрхтао, а мотор је почео чудно да брече. Новица је осетио страшну врућину. Почео је да се зноји!...

»СОКО« ЗОВЕ КОНТРОЛНУ СТАНИЦУ

Није дуго размишљао шта да предузме. Укључивање резервног горива није ништа помогло. Због тога је одлучио да о свему обавести контролну станицу. Укључио је радио-уређај и почео да зове:

— »Соко« зове контролну станицу!... »Соко« зове контролну станицу!... Пријем...

Настала је кратка пауза, а онда

је стигао одговор:

— Контролна станица свде... Контролна станица свде... Пријем...

— Укључи помоћно гориво! — наредио је глас из контролне станице.

Поглед младог пилота почивао је на инструменту који је показивао да млазњак и даље губи висину. Хладан зној почео је да му роси чело. Одговорио је:

— Помоћно гориво укључено. Ништа не помаже. Авион и даље губи висину!... Пријем...

— На којој си висини?

— Шест стотина метара!

— Покушај још једном са резервним горивом!

Међутим, више није имао времена да одговори. Инструменти су показивали температуру од хиљаду степени Целзијусових. Више није било дилеме: у авиону је избио пожар, који се, вероватно, муњевито ширио. Новица је био свестан да сваког тренутка може да

дође до експлозије. Па, ипак, и даље је покушавао да спасе авион.

ГОМИЛА УСИЈАНОГ ГВОЖЂА

Снажно је стегаво помоћну палицу. Још једном је хтео да покуша да успостави контролу над апаратом. Палица је, међутим, заглавила. Нагло се окренуо уназад јер је осетио страшну врућину иза леђа. Иза себе, само нешто даље, утледао је облак густог дима и пламене језичке који су лизали реп млазњака. Авион се претварао у летећу буктињу!

Хладна јеца прожела је његово тело. Схватио је да се авион не може спасти. Муњевитом брзином приближавао се земљи.

Свега неколико тренутака пре него што је авион уз силну експлозију ударио о земљу потпоручник Новица Шушић успео је да створи кабину и активира падобран. Када је ногама дохватио тло, хитро се слободно падсбрана и потрчао покушавајући да утаси пожар. Међутим, дошао је касно, авион се већ био претворио у гомилу усхијаног гвожђа.

Одјекнула је још једна експлозија, а онда се све смирило. Новица је тек сада осетио умор. Ноге су му задрхтале, а тело клонуло. Пао је на земљу.

Ускоро после овог догађаја, због показане пожртвованости и храбрости, Новица Шушић, који и данас лети нашим небом, је одликован.

А. Босић

СПОРТСКА КВИЗИЈАДА НОКАУТ у првој рунди

1 Како се зове југословенски савезни капитен у фудбалу и у којем је клубу играо?

2 Који је амерички боксер, светски првак у тешкој категорији, био нокаутиран у пријатељском мечу и од кога, а затим се у борби за титулу реванширао истом противнику нокаутом у првој рунди?

3 Знате ли која југословенска атлетичарка држи државне рекорде у спринту?

4 Када је први пут играно фудбалско првенство Југославије по лигашком систему и који је клуб тада био шампион?

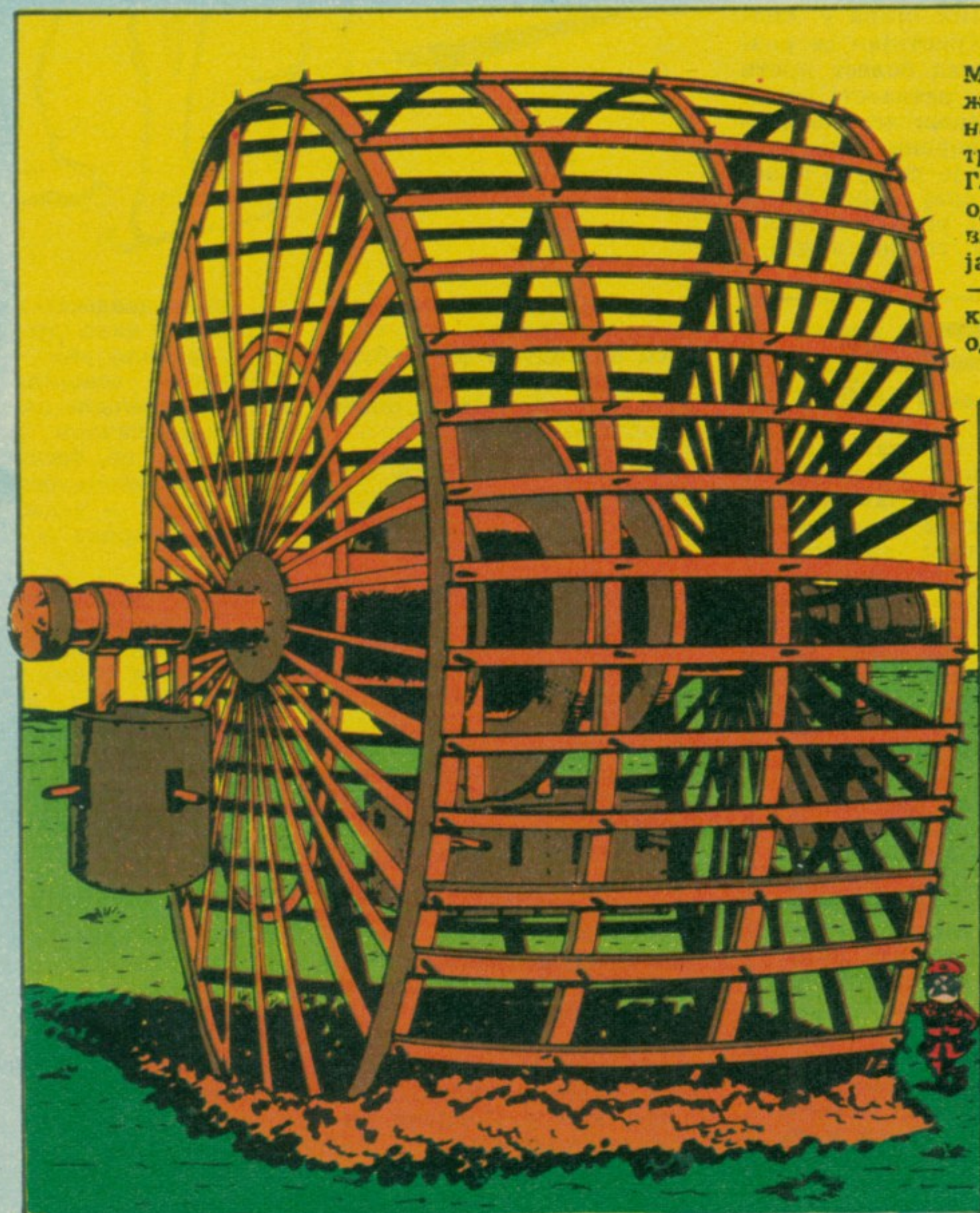

5 Ово је опрема за један спорт. Знате ли како се он зове?

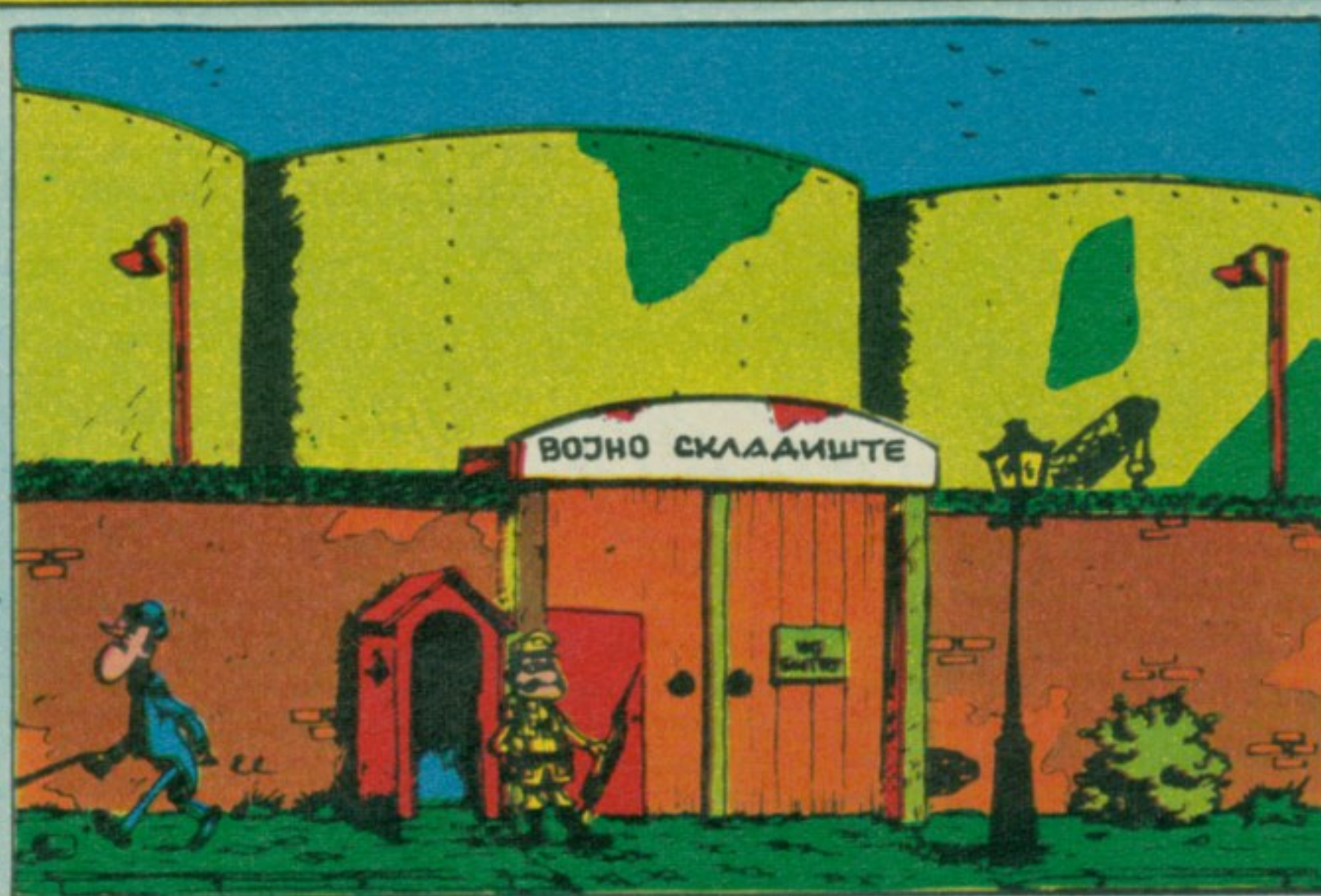
ОДГОВОРИ:

1) Југословенски савезни капитен у фудбалу зове се Анте Младинић и играо је у сплитском Хајдуку. 2) Амерички боксер, светски првак у тешкој категорији, био је нокаутиран у пријатељском мечу и од кога, а затим се у борби за титулу реванширао истом противнику нокаутом у првој рунди. 3) Знате ли која југословенска атлетичарка држи државне рекорде у спринту? 4) Када је први пут играно фудбалско првенство Југославије по лигашком систему и који је клуб тада био шампион? 5) Ово је опрема за један спорт. Знате ли како се он зове?

Слобода се брани и оружјем... 33

Мада личи на вашарску атракцију, велики точак на нашем цртежу је веома озбиљан пројекат борних кола. Ово британско оружје названо „велики точак“ имало је пречник од око 13 метара а требало је да га покреће дизел-мотор од 800 коњских снага. Главно оружје биле су три куполе опремљене топовима калибра од по 104 милиметра. Пошто је конструисана макета од дрвета, видели се да би ово оружје и само било погодан циљ за непријатеља. Разочарање је било још веће кад су сазнали да би тежило — три стотине тона! Пројектант је започео нову „битку“ не би ли како-тако смањио пречник на пет метара али овога пута му нису одобрили средства за нове пројекте и све је пало у воду.

Прототипови оклопних возила конструисани су у огромним цистернама уместо у фабрици да би заварали непријатељску шпијунажу. Шифровано име гласило је »tank« (цистерна) и отуда потиче назив тенк.

МАЧЕМ ДО ЗЛАТА I

ПРЕД ОЛИМПИЈАДУ У ХЕЛСИНКИЈУ КРИСТИЈАН Д'ОРИОЛА, ШАМПИОН У КОГА СУ БИЛЕ УПРТЕ СВЕ ОЧИ ФРАНЦУСКЕ, ИЗНЕНАДА СЕ РАЗБОЛЕО. ИПАК, НИЈЕ МОГАО ДА ДОПУСТИ ДА МУ ОРУЖЈЕ ВИСИ НА ЗИДУ.

Олимпијске игре 1948. године у Лондону. Све очи љубитеља мачевања упрте су у младог Каталонца Кристијана д'Ориолу. На претходном светском првенству, са својих осамнаест година, показао је толико знања, вештине и храбрости у борбама да се на њега озбиљно рачунало. Шта ли ће сада учинити кад се нађе лицем у лице с најбољим мајсторима флорета — знатичељно су се питали новинари и поклоници овог спорта.

Јер, он их све збуњује — у дотадашњим сусретима код њега се смењују сјајне победе и неочекивани порази. А он и победе и поразе прима једнако ведро и насмејано.

— Кристијан се на турнирима забавља као неки несташни гимназијалац на распусту — рекао је о њему један његов друг из екипе.

Победе дугује својој чудесној обдарености, али склоност да поједине ме-

чеве сматра пријатељским (сусретима), доводи га до пораза.

ПЕТИ УДАРАЦ

У Лондону Кристијан ниже победу за победом: доприноси екипној победи Француске, квалификује се за појединачне борбе, савлађује све противнике осим свог друга из екипе Жана Бијана.

Борба између ове двојице изузетних спортиста одвијала се жестоко: Д'Ориола је силовито нападао, али је морао да устукне пред хладнокрвношћу свог старијег друга. И он то достојанствено и чини. Пошто је примио и пети ударац, а Бијану је било осигурано олимпијско злато, Кристијан је скинуо маску, насмешио му се и рекао:

— Радујем се да си то ти.

На његовом лицу није било ни трага жаљења или зависти.

А у Перпињану, где је

цела Кристијанова породица пажљиво пратила ток такмичења, д'Ориола-отац, и сам некадашњи шампион у мачевању, и не знајући сложио се са својим сином:

— Драго ми је што је Бијан победник. Он то и заслужује, а Кристијан има довољно времена да постане олимпијски шампион.

Ни у Перпињану ни у Лондону нико није сумњао да ће олимпијски победник 1952. године бити Кристијан д'Ориола.

ЕЛЕКТРИЧНИ ФЛОРЕТ ЈЕ НЕПОБЕДИВ

Јуна 1951. годину дана пре Олимпијских игара у Хелсинкију, Кристијан се разболео. Тешка болест прети да га за петнаест дугих месеци удаљи из мачевалачких дворана. Тај прекид могао је да буде и немисван крај каријере овог врсног спортисте. Али, Кристијан се не предаје.

Сабља није за ЖЕНЕ

БОРБА У СПОРТСКОМ МАЧЕВАЊУ БОДУЈЕ СЕ ДО ПЕТА: СВАКИ УБОД, А НЕ УДАРАЦ ОШТРИЦЕ, ДОНОСИ ПО ЈЕДАН ПОЕН. САБЉУ И МАЧ У ОВОЈ ДИСЦИПЛИНИ КОРИСТЕ САМО МУШКАРЦИ.

Мачевање води порекло још из давних времена. Неки облици мачевања били су познати Асирцима, Персијанцима и Грцима. Богату мачевалачку традицију имају и народи Далеког истока — Кинези, Јапанци, Малајци.

У старом Риму мач је био једно од главних оружја војника, а употребљавали су га и гладијатори.

Ритери у средњем веку користили су мач свакодневно — у решавању размирица, у одбрани чести и правде. Баш ти сукоби мачевима — двобоји успели су развој мачевања. У то време првенство у мачевању имају романске земље, те се и данас најбољим мачевалачким школама сматрају француска и италијанска.

И до наших крајева допрла је ова вештина. У

Загребу се мачевало још крајем 18. века. Средишта су били војни заводи а касније школе и соколска (спортска) друштва. Први хрватски мачевалачки клуб оснива се у Загребу 1903. године.

Као спортска грана мачевање се уводи у програм Првих олимпијских игара у Атини 1896. године, и од тада је стално присутно. Међународна мачевалачка федерација (Federation internationale d'escrime — FIE) основана је 1930. године. Мачевалачки савез Југославије основан је две године раније 30. марта 1928. године у Новом Саду, а обновљен у Београду 7. маја 1949. године. Наш савез је члан ФИЕ.

Иначе, мачевање је спортски двобој мачем, флоретом и сабљом и за свако оружје постоје посебна правила. А жене се мачују само флоретом.

Не може ни да помисли на то да му флорет тек тако виси на зиду, а он да буде посматрач туђих борби и да никад не осети онај полет и узбуђење пред меч.

Његов стари учитељ Елмер охрабрује га и бодри:

— Хајде, Кристијане! Покушај!

И ученик поново облачи бели дрес, узима флорет. Жеља и истрајност чине остало. Ускоро учествује на турниру у Александрији. У теску борби губи два килограма али долази до сазнања много вреднијег од победе: његов талент је неоспоран.

— Можда ћу ипак бити олимпијски шампион, почиње да мисли. Ускоро се одважио да ту наду повери својим пријатељима и тренеру француске екипе Филипу Катјоу.

Савладао је болест, сазрео, верује у сопствену снагу и чврсто решен да не грсће као у Лондону одлази у Хелсинки.

И заиста, Кристијан је у екипном турниру надмацио сва очекивања: однео је победе у сва четири ме-

ча, задао двадесет удараца и примио само три. Тако је захваљујући њему Француска освојила прво место у екипном пласману. На појединачном турниру Кристијан се беспрекорно бори и побеђује свих осам пртивника — задао је четрдесет удараца и примио дванаест.

Пред таквим успехом чак и они који му баш нису били наклоњени сложили су се са онима који су тврдили да ће д'Ориола бити првак света 1956. године.

А две године касније већ су гасрили да је д'Ориола изгубљен за мачевање, а више неће бити ни оних блиставих победа. И сам Кристијан је сумњао у себе. Јер, у међувремену се појавио нови противник против кога се није могло учинити ништа — електрични флорет. Против њега ни жестиња ни лудост нису помагали.

Међународна мачевалачка федерација одлучила је да се прихвати електрични флорет да би се олакшало судијама и исход сусрета да буде праведнији.

1 СЛАВЕ

Изум се састоји у томе што се за појас мачеваоца прикачи жица, а сигнална лампица пали се чим флоретом додирне свог противника. Мада је електрични флорет тежи, сви га прихватају јер после сусрета има мање приговора.

САВЛАДАО САМОГ СЕБЕ

Но, д'Ориолу, маштовитог и суптилног борца, ова жица као да спутава:

— Електрично оружје! — жали се он. — За мач још и да прихватимо, али за флорет! То је као када бисте хтели да израдите чипку иглом за плетење.

Он се жали али не одустаје. Стрпљиво вежба новим оружјем. У почетку — разочарање и пораз, тешко се призивава на „иглу за плетење“. Ипак, упорно вежба јер се приближавају Олимпијске игре у Мелбурну. И стиже тамо с великом жељом да одбрани титулу шампиона.

— Навијачи се на електрични флорет — изјавио је тренер Катјо уочи Игара — Кристијан је однео најлепшу победу — савладао је самог себе.

У екипном такмичењу односи победу у сва четири сусрета. Последњи сусрет, између Италијана Спалина и његовог друга из екипе Нетере, који одлучује којој ће екипи припасти „злато“, Кристијан посматра из гледалишта.

У дворишту је тишина. Нетер и Спалино, обојица виски и витки, лица покривени маскама и с електричном жицом прикљученом за појас личе на два цинска чудновата инсекта који се великом брзином крећу тамо-амо. Нетер се прибледи и смањује вођство Италијана на 4:2, затим 4:3 и изједначаје. У сали тајак. Гледаоцима застаје дах у очекивању последњег удараца. Флорети се сударају таквом брзином да их је просто немогуће пратити погледом. А онда победнички поклук Спалина; француска екипа изгубила је титулу првака.

Погледи француске екипе упрти су у Кристијана. Оно што мисле не усуђују се да изговоре: рачунају на њега, он је једина нада.

И баш то му даје подстрека, одлучнији је него икад да Француској обезбеди прво место у појединачном такмичењу, а и да се искупи за пораз на светском првенству.

КАО У ЗАНОСУ

Такмичење почиње лоше за Каталонца. На опште запрепашћење, до-

живљава пораз од свог старог ривала Бергаминија. А онда Нетер успева да победи Италијана, тако да д'Ориола и Бергамини деле друго место са по три победе. Први је Енглез Џеј.

У француској екипи лица су смркнута, на питања одговарају кратко. Али, још се уздају у Кристијана, мада су њему преостала три најтежа сусрета: против Мађара Ђуричке, Спалина и Џеја.

У сусрету с Мађарем појас је то незаборавни д'Ориола из 1952. Решава борбу у своју корист са 5:1, са Спалином резултат је исти. Д'Ориола је први на табели. Остао је још само један противник — Џеј.

Обојица су леваци, вешти, спретни и упорни борци. Гледалиште је одушевлено пред узбудљивим приказом — силсвити напади и прстиенапади смењују се немогућом брзином. Ређају се удараца за ударцем. Одважни Џеј као да ништа не може да учини против Каталонца који се бори у заносу.

Чују се Кристијанови победнички узвици! Резултат је 4:0. А онда као да се Енглез тргнуо из сна: 4:1, 4:2... то је све што је успео да учини. Нестварним, мајсторским ударцем д'Орисла постиже пети поен и — победу.

Публика је усхићена...

Бергамини, потпуно заборављајући да Кристијановом победом губи олимпијску круну која му је била надокхват руке, кличе од одушевења... Победник умсрним покретом скида маску...

Кристијан д'Ориола се још једанпут појављује на Олимпијским играма — у Риму 1960. поново је члан француске мачевалачке репрезентације.

Сећања на његове подвиге у Хелсинкију и Мелбурну још су жива, па га новинари већ убрајају међу оне који ће донети медаљу Француској.

Међутим, он је једва ушао у финале и заузео тек седмо место. А они који су га у Мелбурну обасипали цвећем сада га нападају: причају о потпуном паду, о томе да се није озбиљно ни спремао.

Да ли је то значило да су брзо заборављене три златне и три сребрне медаље, да се заборавило на умор, на године које ни д'Ориолова одважност није могла да надокнади?

Ј. III

УНИШТИТИ БОЛЕСТ У КОРЕНУ

КАКО СЕ НЕКАД ЛЕЧИЛО

Још је славни француски писац Франсоа Рабле у 16. веку исмевао лекаре-шарлатане, лекаре-незналице, њихове бесмислене лекове и методе лечења. Да је којим чудом био жив и у 19. веку, могао би исто да пише само што би се његово знање о методама проширило.

На научне основе медицина је постављена тек половином 19. века. А докле, сваки лекар се сналазио како је знао и умео. Многи су имали сопствене методе лечења, а већина су били такви да се никако не би могли назвати лечењем.

Неки старац, каже се у опису једног догађаја из 1833. године, „лечен“ дуже време, изненада је скочио из кревета, заурлао од смеха и викнуо:

— Људи, чујте! Ја сам локомотива!

Следећих неколико сати шетао је по соби хукући и изговарајући неке речи слог по слог. Кад су му понудили чашу воде, рекао је:

— Како могу да напуним казан кад испуштам пару.

Човек је био под дејством дроге. Лекару се вероватно чинило да је то добар лек.

ЧУДНИ ИНСТРУМЕНТИ

У многим кућама викторијанског доба могао се наћи један чудан инструмент — „лекарска кашика“. Кашика је била обликована према устима и имала је поклопац и шупљу дршку. Наиме, у то време „главни лек“ био

је прахак. Лекари су веровали да је то одличан лек, али само ако се узима у огромним количинама. Пошто би ставио кашкицу пацијенту у уста, лекар би дунуо у дршку, прах би се сасуо у грло и „отпутовао“ у стомак. Желео то болесник или не. Другог избора није имао — или да прогута прах или да се угуши.

Други инструмент који се могао наћи у многим лекарским торбама био је Бауншајдитов ревитализатор који се састојао од шупљег вретена од ебонита, с опругом у средини. Дужина ревитализатора износила је 15 сантиметара. Горњи део се ширио у облику батине и био попут са 33 игле. Када би се опруга отпустила, све 33 игле забијале би се у кожу пацијента, а лекар би на те убоде утрљао некакво уље. Такво болно лечење одржавало је, како се мислило, виталност коже подстицањем циркулације крви.

РЕЦЕПТ ЈЕ ТАЈНА

Бауншајдит је чак пронашао и уље, по саставу слично течности коју излучују мушице приликом уједа. Он је љубоморно чувао тајну свог рецепта и после његове смрти тајну су чували и његови потомци. Годинама су лекари хвалили ову течност као лек за све болести — од астме до водене болести.

Манија за катрановом течношћу била је на врхунцу кад је Краљевско лекарско друштво у Енг-

леској примило писмо једног морнара.

Пао је са врха катарке и сломио ногу, писао је он. Преврио је само кудељом и катрановом течношћу и већ за три дана могао је да хода.

У Краљевском лекарском друштву настало је запрепашћење. Започета је и преписка с морнарем. Овај се клео да није употребио ништа друго осим катранове течности и кудеље.

Решење је стигло у последњем морнаревом писму: „Заборавио сам да кажем поштованој господи да је нога била дрвена.“

ВИНСКА БОЛЕСТ

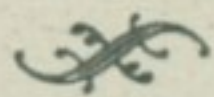
Дешавало се да су неки лекари, кад постану чувени по некој својој методи лечења, бивали толико убеђени у своје знање да их нико није могао разuverити. Тако је један познати париски лекар понављао чак и пред тешким болесницима увек исту реченицу: „Уредићемо ми то“. Жена неког тешког болесника среће га у ходнику болнице и каже: „Ужасно време, докторе“. „Не брините, средимо ми то“ — самозадовољно ће лекар.

Упркос свему, те старе лекаре не бисмо морали строго осуђивати. Они су чинили све што су умели и могли.

Неки богати пацијент из викторијанског доба обраћа се свом кућном лекару:

— Уништите болест у корену!

Савесни лекар дохвата врч с вином и разбија га.

Такву науку данашњи лекари вероватно не би назвали медицином јер је у њој било доста магије и арачања а у лековима: сасушених крила слепог миша и самлевених канџи разних egzотичних птица...

Али, у 19. веку први пут се озбиљно почело с проучавањем многих тешких болести и постигнуто је доста у откривању узрока разних обољења.

М. Ј.

DIK
BROWNE

ХОТАР СТРАШНИ

ЧОВЕК СА 1000 ЛИЦА

ВЕЛИКЕ ПРЕВАРЕ

— У мојој дугогодишњој пракси нико није успео да ме надмудри — хвалио се шеф полиције Марбеф. Само неколико минути касније ирдно се покајао.

Из старе куће, најлепше у Монпелјеу јер је била власништво префекта, допирао је једне спарне вечери 1816. године раскалашан смех и кикот. Префект Марбеф имао је добар разлог да приреди славље. Неколико дана раније његови људи су успели да ухвате великог лажова и варалицу Антоана Колеа који је годинама вукао за нос француске и италијанске полиције. Мада су му вечно били за петама, тај довитљиви човек, ненадмашан у вештини прерушавања, који се час представљао као генерал француске армије, час као заповедник неког италијанског брода, увек је успевао да умакне потери.

Ипак, тих дана срећа га је напустила. Док је безбрижно вечерао у стану градоначелника Монпелјеа, изненада, у собу су упали жандарми и ухапсили га. Тако је Коле, на влажној затворској слами, имао довољно времена да пати над својом судбином... као и да смишља нове подвале.

— Заиста Вам се дивим, поштовани префекте, што сте у том човеку, који ниједног тренутка код мене није пробудио сумњу, успели да препознате варалицу — говорио је градоначелник, нагињући се преко стола и живо машући рукама.

— Ех, у мојој дугогодишњој пракси нико није успео да ме надмудри... Био ми је сумњив што је од свих нас тражио новац на позајмицу. А представљао се као краљев лични пријатељ и инспектор задужен за снабдевање армије. Човек текст рента то никад не би учинио, зар не? — пошасно је одговарао Марбеф, високо подизао чашу и наздрављао својим гостима. — Али, сада имам добру идеју! Наредићу стражарима да доведу тог лупежа из затвора. Барем мало да се нашалимо!

Сви су одушевљено прихватили његов предлог, најзад им се указала прилика да и они Колеа повуку за нос.

Довиљљиви посластичар

И заиста, после пола сата он је стигао у префектову кућу у пратњи тројице жандарма. Довели су га до собе која се налазила одмах до трпезарије, а онда су двојица жандарма остала испред врата а један је с њим ушао. И чим је овај спуштао да обавести званице о доласку затвореника, Коле се досетио нове под-

«Посластичар» је мирно прошао поред жандарма који је чувао баш њега и ушао у трпезарију. Мало затим изгубио му се свани траг!

вале. Иако је свака могућност за бекство практично била искључена, он је ипак решио да покуша да се спасе. У једном углу просторије опазио је посластичарску униформу и зачас је био одевен у бело, са великом капом на глави, намерно накривљеном.

Опасан кецељем, залупао је на врата трпезарије и то нотом јер је у рукама носио послужавник са колачима. Не слутећи ништа, жандарм их је отворио. Коле је ушао у собу, послужио госте а када му је по nestало слаткиша на послужавнику, пожурio је у суседну просторију да их још донесе. Тада је шумуно низ степенице!

Кад је префект приметио превару, побеснео је и одмах наредио да црквена звона огласе узбуну. Читав ксјички одред послао је у потеру за преварантом.

Али, Коле му је и овог пута доскочио. Док су га помно тражили по околним пољима и путевима, он се крио у једној напуштеној кући која се налазила у непосредној близини префектуре.

Двадесет година раније, почетком 1796. француски бригадни генерал Мира именовао је двадесетогодишњег Колеа за потпоручника и послао га у Италију. Он убрзо увиђа да му војнички живот не одговара и после опсаде Бреше дезертира. А да би некако преживео, упушта се у лукезе али ситне преваре. Ипак, и са њима привлачи пажњу полиције па се склања у Рим. Ту дознаје за хаварију једног француског брода чија је сва посада настрадала, сем капетана који је одлучио да никад више не плови. То је за Колеа била неочекивана шанса — свуда је почео да се представља као да је он тај човек.

Капетан без брода

Улогу „капетана без брода“ који достојанствено подноси квоју горку судбину донеси му наклоност јавности. Ускоро један уваже-

ни свештеник позајмљује му новац и усељава га у палату кардинала Феша. А затим га представљају папи који му даје свој благослов.

Коле је усклинен оваквим обртсм ситуације. Одмах искоришћава утицај својих покровитеља и тражи зајам од 60.000 франака да би се, тобоже, вратио у Француску. И, као што је очекивао, одмах га добија и сав новац претвара у злато.

Гим је напустио у прави час јер убрзо после његовог одласка стиже наређење да се преварант ухапси.

Од новца који је понео из Рима оснива позориште у Мантви а себи намењује посао костимографа, наравно, не без разлога: на све костиме ствљао је најраскошније украсе направљене од чистог злата!

Када је требало да се одржи генерална проба прве представе, глумци су узалуд чекали свог мецену да донесе костиме. За то време, посевши се собом сав новац који су градски оци уложили у позориште

и преобучен у одежду свештеника, он је хитао према Сиону. Ту не се одмах упустити у једну од својих омиљених превара које ће му донети још новца. Међутим, ускоро га откривају и, немајући друге, Коле бежи у Монпелје. Као инспектор задужен за снабдевање армије стиче велики углед све док префект није открио да је обична варалица.

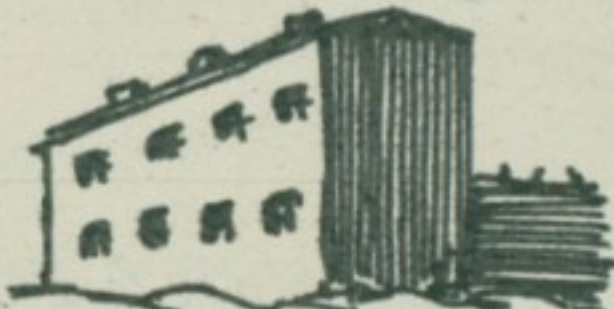
Каква дрскост!

Читавих петнаест дана Антоан Коле се прикривао у напуштеној кући. Само се ноћу искрадао да би убрао коју јабуку из туђих воћњака или се напио воде са неке чесме. А када је оценио да се бура око његовог нестанка стишала, опрезно напушта кућу и одлази за Тулузу. Ту успева да позајми новац и купи једну сеоску кућу коју претуређује јер, наводно, жели у њој да направи интернат.

Једног дана позвао је све виђеније људе да дођу на градилиште. И док су се дивили његовом доброчинству, Коле се увлачи у оближњу цркву, узима новац и све драгоцености и нестаје у правцу Анжуа.

У крчми, у Бесаку, малом месту које је изабрао за привремено бораиште, Колеово тајанствено држање наводи људе на помисао да је у питању нека важна политичка личност. Сви су се гуркали показујући на њега, знатижељно га загледали кад би изашао на улицу и постављали му питања на која није желео да одговара. Био је то превисе велики публицитет за њега па се склања у Рошбукур. Ту одседа код шефа полиције!

Мада је Колесз лични опис свима био познат, овај доброћудни човек који је вечно имао дремљиви израз на лицу није у њега уопште сумњао. Јер, који би се криминалац усудио да буде толико дрзак...

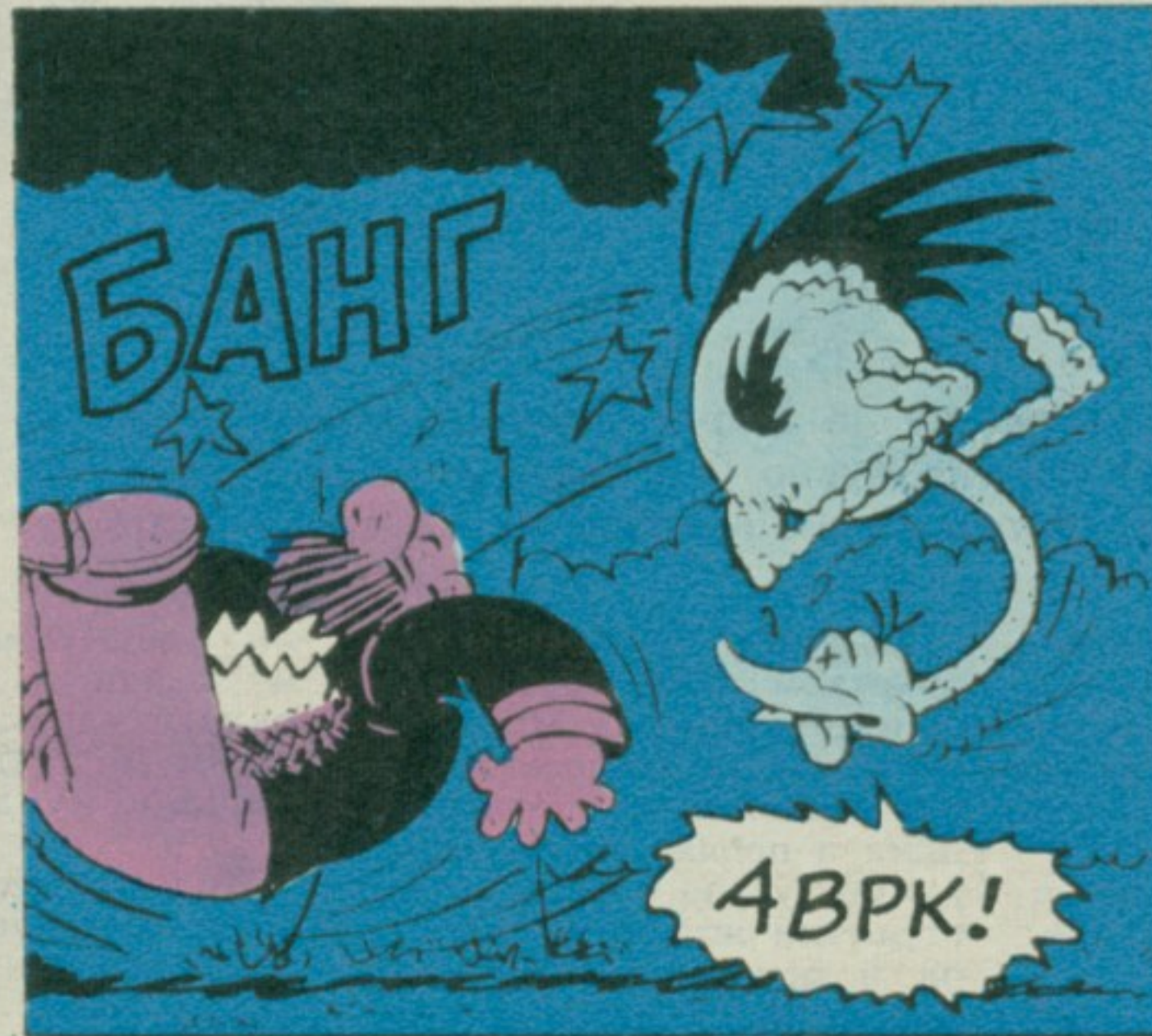
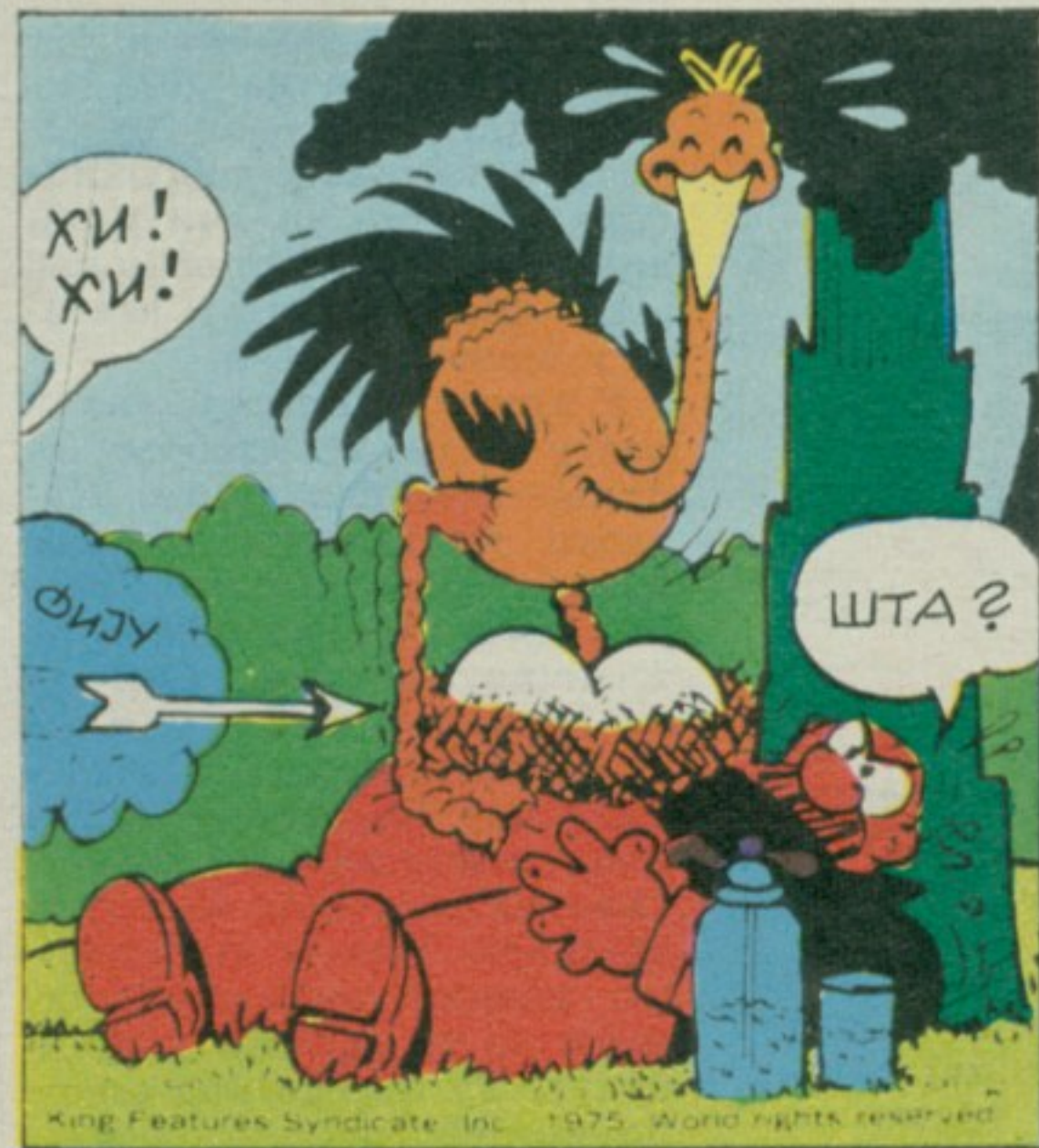
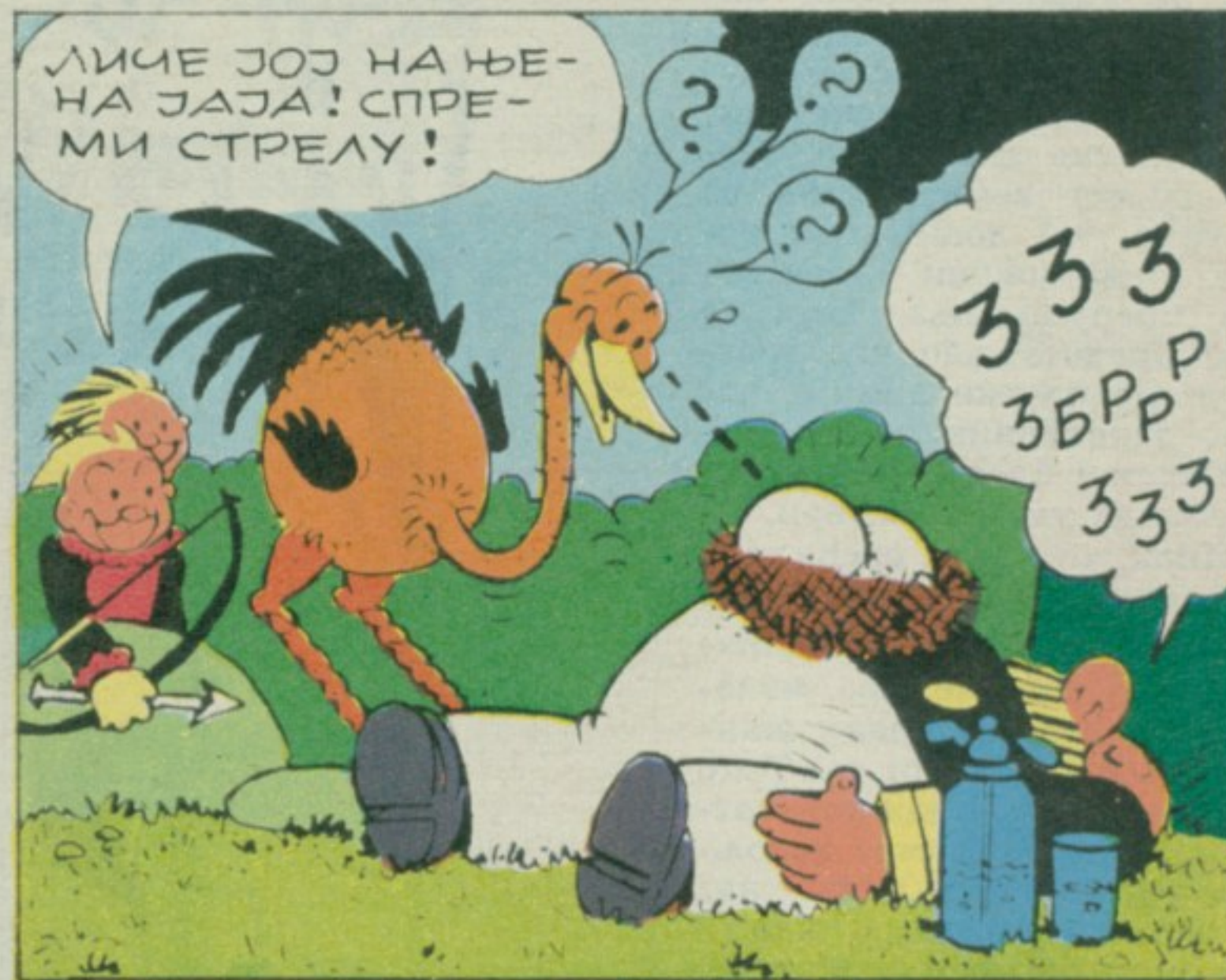
Лутања Антоана Колеа, човека који је имао хиљаду лица, титула и занимања завршила су се 1820. године у Ману: ту је ухапшен и осуђен на 20 година принудног рада. Овог пута срећа га је потпуно напустила.

Умро је у новембру 1849. године, само дан пре изласка из затвора.

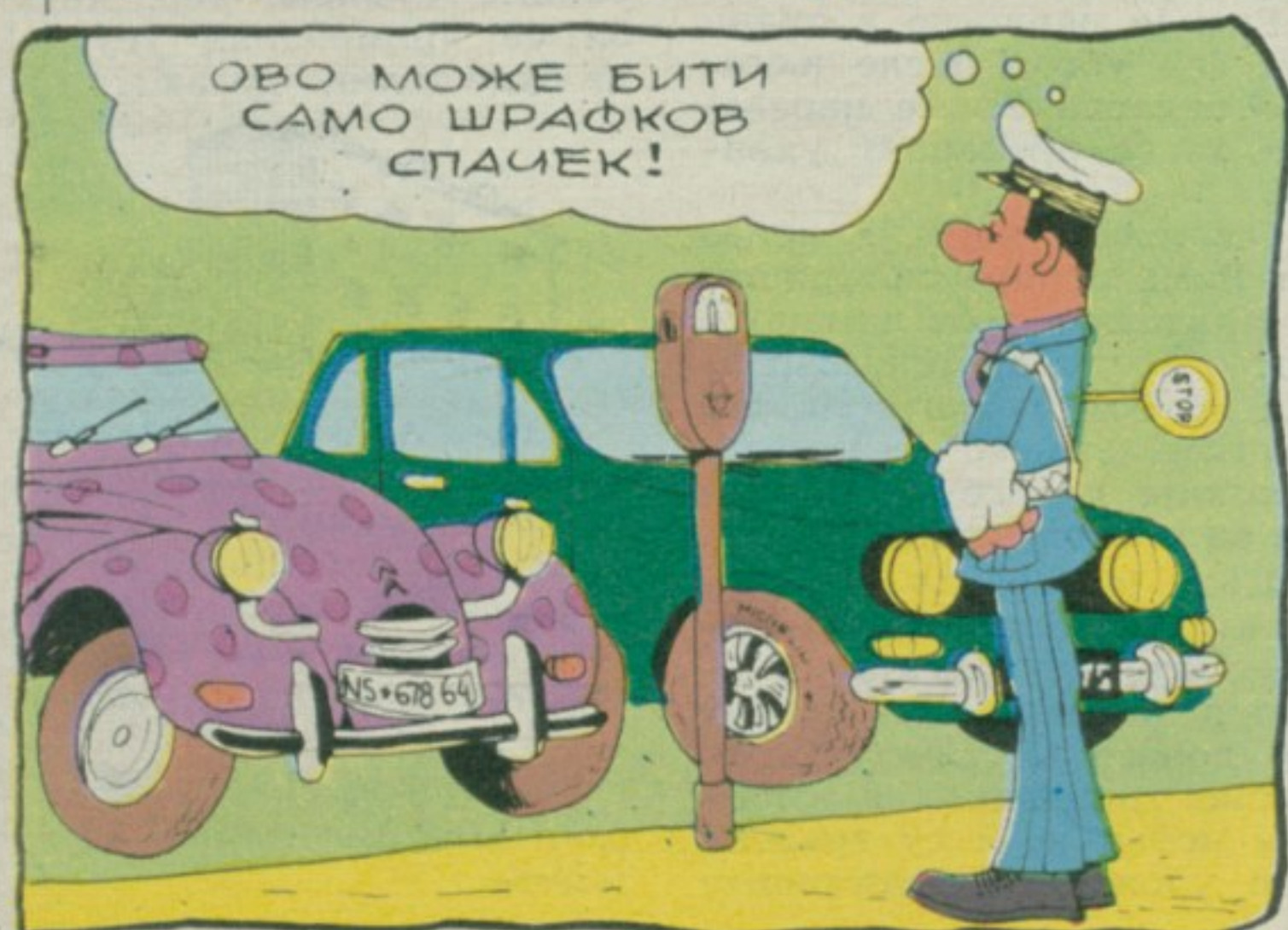

БИМ И БУМ

JOE MUSIAL

ШРАФКО

ФЛАШ ГОРДОН:

ПОСЛЕДЊА БОРБА

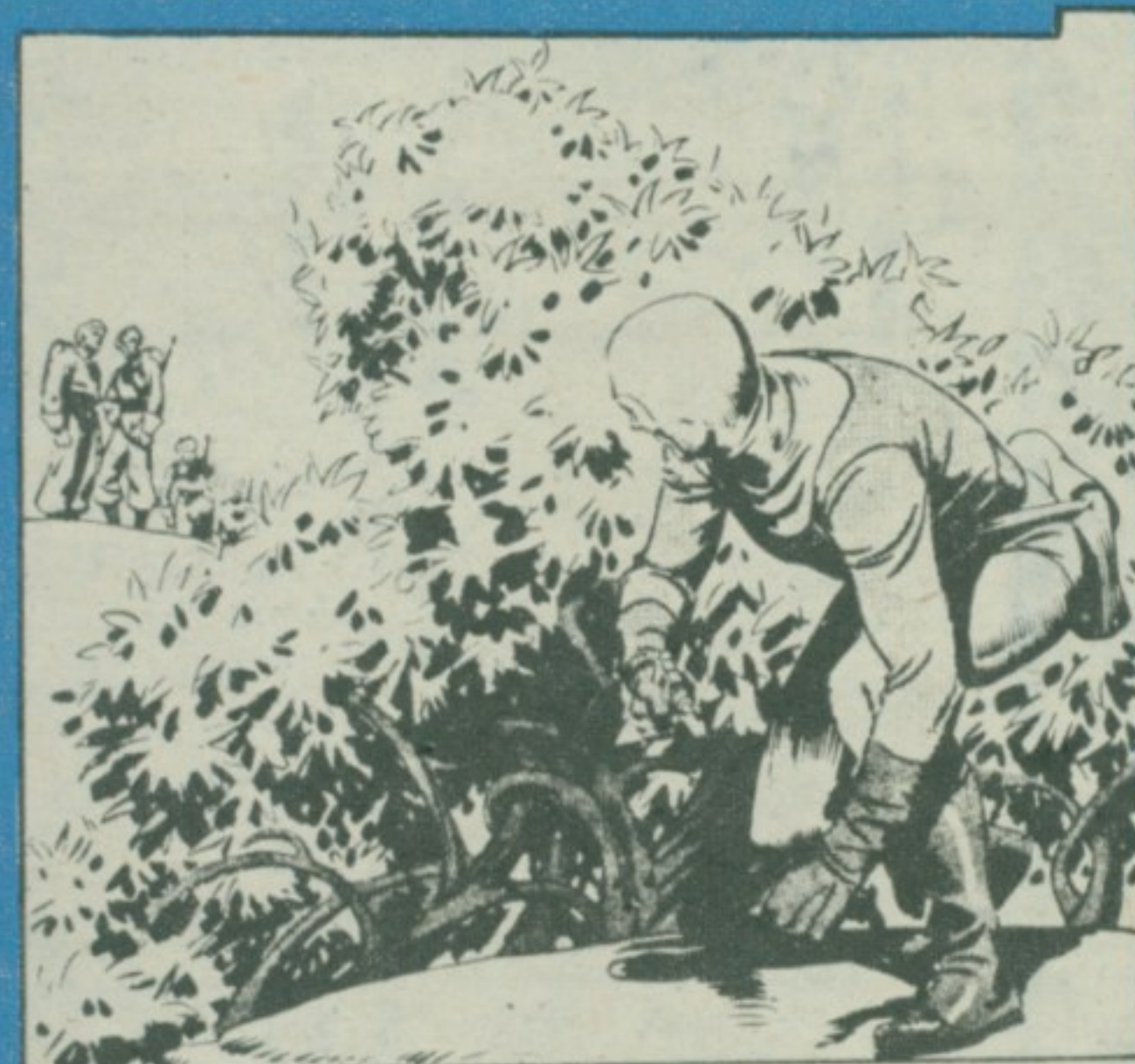

ФЛАШ ГОРДОН КРЕЋЕ У ЈОШ ЈЕДНУ ОПАСНУ АВАНТУРУ: ТРЕБА

ДА ОСЛОБОДИ ДОКТОРА ЗАРКОВА ИЗ МИНГОВОГ КОНЦЕНТРАЦИОНОГ ЛОГОРА ЈЕР САМО ОН МОЖЕ ДА ПОМОГНЕ БОЛЕСНОЈ ДЕЈИ...

ДВА ДАНА КАСНИЈЕ, ГОРДОН СА ЈЕДНЕ УЗВИШИЦЕ ПОСМАТРА ЛОГОР, НЕ СЛУТЕЊИ ДА ГА ЈЕ ИЗДАЈНИК БУЛОН ПРАТИО У СТОПУ И ДА СЕ САД СПРЕМА ДА ГА УБИЈЕ...

БАШ КАД ЈЕ ХТЕО ДА ПОВУЧЕ ОРОЗ, БУЛОН ЈЕ ПРИМЕТИО ВОЈНУ ПАТРОЛУ И ПОХИТАО ЈЕ ДА СЕ САКРИЈЕ...

ТО ЈЕ ЗЛОГЛАСНА "ПАТРОЛА СМРТИ" КОЈА ИМА ЗАДАТАК ДА УБИЈЕ СВАКОГ КО ПОКУША БЕКСТВО ИЗ ЛОГОРА...

ХЕЈ, ВИДЕЛИ СМО ВАС! ДОБИТЕ ОВАМО ИЛИ ПУЦАМО!

НЕ ПУЦАЈТЕ! ТАМО ЈЕ ФЛАШ ГОРДОН!

ГОРДОН ЈЕ ХТЕО ДА ПРИТЕКНЕ У ПОМОК БУЛОНУ, А ОНДА ЈЕ ЧУО ЊЕГОВЕ РЕЧИ...

ПОВЕЛА СЕ НЕРАВНОПРАВНА БОРБА. ГОРДОН СЕ ПОВЛАЧИ АЛИ НЕМА КУД...

ОСТАЛО МУ ЈЕ САМО ДА СКОЧИ У РЕКУ...

КАД ЈЕ ДОДИРНУО ВОДУ, ПАТРОЛА ЈЕ ДАЛА ЗНАК И СТУПИЛИ СУ У ДЕЈСТВО БАЦАЧИ ПЛАМЕНА...

ПЛАМЕНИ СЛОЈ
ЈЕ ПРЕКРИО
ПОВРШИНУ
РЕКЕ...

АКО ИЗРОНИ ИЗ ВОДЕ, СА-
ГОРЕКЕ ГА ТЕЧНА ВАТРА!

ГОРДОН СЕ
ПОЛАКО
ПЕЊЕ
ПРЕМА
ПОВРШИНИ...

ДОШАВШИ
БЛИЗУ
ОБАЛЕ ГДЕ
ЈЕ ВОДА МАЛО
ХЛАДНИЈА, ГУР-
НУО ЈЕ ПИШТОЛ
ИЗВАН ВОДЕ И
ПОЧЕО ДА ДИШЕ
КРОЗ ЏЕВ...

КАД СЕ ВАТРА СТИЩАЛА,
СТРАЖКАРИ СУ ПОШЛИ ДА
ТРАЖЕ ГОРДОНОВ ЛЕШ,
НАДАЈУКИ СЕ ДОБРОЈ
НАГРАДИ...

ЈЕДАН ОФИЦИР СЕ МАЛО
ОДВОЗИО ОД СВОЈИХ ЛЈУДИ...
И ДРШКА ГОРДОНОВОГ ПИШ-
ТОЛЈА ТРЕСНУЛА ГА ЈЕ
ПО ГЛАВИ...

СА ОФИ-
ЦИРОВОМ
УНИФОР-
МОМ НА
СЕБИ,
ГОРДОН
ЈЕ ПОШАО
УЗ СТЕПЕ-
НИЦЕ КО-
ЈЕ ВОДЕ
НА ОСМАТРАЧНИЦУ
"ПАТРОЛЕ
СМРТИ".

НАДАМ СЕ ДА
БУ ОДАВДЕ МОЈИ
ЛАКШЕ ДА СТИГНЕМ
ДО ЛОГОРА!

ЗА ТО ВРЕМЕ, РЕНА ЈЕ
СТАЛНО УЗ ДЕЈЛ. ЕРГОН
ЈЕ ДОШАО ДА ИХ ОБИЈЕ...

ШТА ЈЕ, СЕСТРО?
ИЗГЛЕДАШ ЗА-
БРИНУ-
ТА!

ОНАЈ ГЛУПИ,
ЉУБОМОР-
НИ БУДОН...
БОЈИМ
СЕ ДА НЕ
НАПАКОСТИ
ФЛА-
ШУ!

ПСТ! ДОК-
ТОР ЈЕ
РЕКАО ДА
ТО ИМЕ
НЕ ИЗГОВА-
РАМО ПРЕД
ЊОМ!

ЉУБАВ ЈЕ НАЈ-
ЗАД ПОСТИГЛА
ОНО ШТО
ЛЕКАРИ
НИСУ МОГЛИ.
ЧУВШИ
ГОРДОНОВО
ИМЕ,
ДЕЈЛ ЈЕ
ИЗИШЛА
ИЗ
БУНИЛА...

ГДЕ ЈЕ
ФЛАШ? ЈЕ
ЛИ У ОПАСНОСТИ?

УПРКОС ЕРГОНОВОЈ
ЗАБРАНИ, ДЕЈЛ И РЕНА
СУ ИЗИШЛЕ ИЗ КУЋЕ
ДА ТРАЖЕ ЧОВЕКА
КОГА ОБЕ ВОЛЕ...

АЛИ ЗАУСТАВИЛА ИХ ЈЕ
МИНГОВА ТАЈНА ПОЛИЦИ-
ЈА...

ДЕВОЈКЕ, СУВИШЕ СТЕ
ЛЕПЕ ДА БИСТЕ САМЕ
ИШЛЕ УЛИЦАМА... ХЕЈ,
ПА ТО ЈЕ ДЕЈЛ!

ДОК ГОРДОН ПОКУШАВА
ДА ОСЛОБОДИ ЗАРКОВА
ИЗ ЛОГОРА, ДЕЈЛ И РЕНА
СУ ПАЛЕ У РУКЕ МИНГО-
ВОЈ ПОЛИЦИЈИ...

РЕНА ЈЕ УСПЕЛА
ДА СЕ ОСЛОБОДИ.
ПОЛИЦАЈАЦ ЈЕ
ПОЈУРИО ЗА ЊОМ...

ДОК
ТРАЖЕ
РЕНУ, ОНА,
САКРИВЕНА,
НЕМОЋНО
ГЛЕДА
КАКО
ОДВОДЕ
ДЕЈЛ...

ГОРДОН ЈЕ
УШАО У ЛИФТ,
НАДАЈУЋИ
СЕ ДА ЋЕ
ЊИМЕ СТИЋИ
ДО ЈЕДНОГ
ОД УЛАЗА
У ЛОГОР...

КАД ЈЕ ИЗИШАО ИЗ
ЛИФТА, ВИДЕО ЈЕ ДА МУ
ЈЕ ПУТ БЛОКИРАН ЗРАЦИ-
МА СМРТИ. НАГЛО СЕ
ОКРЕНУО, ЧУВШИ КОРАКЕ
ВОЈНИКА...

ГОРДОН СЕ САКРИО
ИЗА ЈЕДНИХ МЕТАЛНИХ
ВРАТА. ОН НЕ ЗНА ДА
ТА ПАТРОЛА ДОВОДИ
ДЕЈЛ У ЛОГОР...

ГОРДОН СЕ
НАШАО У
САЛИ ИЗ
КОЈЕ СЕ
УПРАВЉА
ЗРАЦИМА
СМРТИ...

У ХОДНИКУ, НАРЕДНИК
МОРО, КОЈИ ПРАТИ ЗАРО-
БЉЕНУ ДЕЈЛ, НАРЕДИО
ЈЕ ВОЗНИКУ ДА ИСКЉУЧИ
ЗРАКЕ СМРТИ ДА БИ МОГЛИ
ДА ПРОБУ...

НЕ ЗНАЈУЋИ ДА ЈЕ
ДЕЈЛ ТАКО БЛИЗУ, ГОРДОН
СЕ САКРИО ДА БИ ВИДЕО
КАКО СЕ РУКУЈЕ
КОМАНДАМА...

ПОШТО ЈЕ ПРОШАО СА ДЕЈЛ
КРОЗ ОПАСНУ ЗОНУ, НАРЕДНИК
МОРО ЈЕ НАРЕДИО СВОМ
ЧОВЕКУ ДА ПОНОВО УКЉУЧИ
ЗРАКЕ СМРТИ И ДА ГА ТУ
САЧЕКА...

ВОЗНИК
СЕ
ОДМАРА,
ЧЕКАЈУЋИ
ДА СЕ НА-
РЕДНИК
ВРАТИ...

НИЈЕ ЛОША
ОНА ДЕЈЛ
АРДЕН! ШТЕТА
ШТО ЋЕ ПРОПА-
СТИ
ОВДЕ
!

ГОРДОН
ЈЕ
ОБОРИО
СТРАЖА-
РА СА
СТОЛИ-
ЦЕ...

ПОМЕНУО СИ
ДЕЈЛ! ЈЕ ЛИ
ОВДЕ? ГОВО-
РИ ИЛИ ЋУ
ТЕ УБИ-
ТИ!

НАРЕДНИК МОРО
ИЗ МИНГОВЕ ТАЈНЕ
ПОЛИЦИЈЕ ПРЕДАЈЕ
ДЕЈЛ КОМАНДАН-
ТУ КОНЦЕНТРАЦИ-
ОНОГ ЛОГОРА...

МАЛИ ЂАВОЛЕ, ОВДЕ ЋЕ
ТЕ НАУЧИТИ ПАМЕТИ!
НЕКЕШ ВИШЕ НИ ПОМИ-
СЛИТИ ДА
СЕ БУНИШ!

ДЕЈЛ ЈЕ ДОСПЕЛА У
РУКЕ ДВОЈИЦЕ ГРУБИХ
ТАМНИЧАРА. ЈЕДАН ЈЕ
СТРГАО ХАЉИНУ С ЊЕ И ДАО
ЈОЈ ДА ОБУЧЕ РОБИЈАШКУ
ОДЕКУ...

МОРДО СЕ ВРАТИО У ХОДНИК, С ПОТВРДОМ ДА ЈЕ ПРЕДАО ДЕЈЛ. ОН ЖЕЛИ ДА ПРОЂЕ И ТРАЖИ ДА СЕ ИСКЛУЧЕ ЗРАЦИ СМРТИ...

ГОРДОН ГА ЈЕ ПУСТИО ДА ПРОЂЕ, А ОНДА МУ ЈЕ ПРЕПРЕЧИО ПУТ...

ВИ ОВДЕ?! МИСЛИО САМ ДА СТЕ МРТВИ!

ГОРДОН ЈЕ СКОЧИО У СТРАНУ И ИЗБЕГАО МОРДОВЕ МЕТКЕ, А ЗАТИМ ЈЕ ОТВОРИО ВАТРУ ИЗ СВОГ ПИШТОЛА...

ПРЕРУШЕН У ОФИЦИРА ТАЗНЕ СЛУЖБЕ, ГОРДОН ИСКЛУЧУЈЕ ЗРАКЕ СМРТИ СА УЛАЗА У КОНЦЕНТРАЦИОНИ ЛОГОР...

... И ПРЕМЕШТА КОМАНДЕ У ЈЕДНУ ПРАЗНУ ПРОСТОРИЈУ...

... А ЗАТИМ СМЕЛО УЛАЗИ КОД КОМАНДАНТА.

СПЕЦИЈАЛНА ИНСПЕКЦИЈА ПО ЗАПОВЕСТИ ИМПЕРАТОРА! ЈА САМ КАПЕТАН ГОРДО! ПОКАЖИТЕ МИ ЛОГОР!

ДИЖИТЕ СЕ, ПСИ!

УПЛАШЕН РЕЧУ "ИНСПЕКЦИЈА", КОМАНДАНТ ТЕРО ВОДИ ГОРДОНА КРОЗ ЛОГОР...

ГОРДОН ЈЕ ПРИМОРАН ДА ГЛЕДА КАКО СЕ ТЕРО РАЗМЕЊЕ СВОЈОМ СВИРЕПОШЌУ...

НЕ ГУБИМО ВРЕМЕ С ОВИМ ОЛОШЕМ! ПОКАЖИТЕ МИ ДРЖАВНЕ НЕПРИЈАТЕЉЕ!

ИЗ УЖАСА У УЖАС, ТЕРО ГА ЈЕ ОДВЕО ДО НАЈУДАЉЕ-НИЈЕГ ДЕЛА ЛОГОРА, ГДЕ СЕ НАЛАЗЕ ДЕЈЛ И ЗАРКОВ. У МАЛИМ ЋЕЛИЈАМА У КОЈИМА СЕ...

... НЕ МОГУ НИ ИСПРАВИТИ, НИ СЕСТИ, НИ ЛЕЖИ.

ПОСЛЕ
ДУЖЕГ
БОРАВКА У
ОВИМ
БЕЛИЈАМА
МНОГИ
ПОЛУ-
ДЕ!

НЕКА ИЗИЋУ
СВИ
?

ДЕЗЛ ЈЕ КРИКНУ-
ЛА ПРЕПОЗНАВШИ
ГОРДОНА. КОМАН-
ДАНТ ЈЕ У НЕДО-
УМИЦИ, САМО
ЈЕ ЗАРКОВ
САЧУВАО
ХЛАДНОКРВ-
НОСТ...

НЕ!
НЕЋЕМО
ДА НАС
ИСПИТУ-
ЈЕ
ТАЈНА
ПОЛИ-
ЦИ-
ЈА!

ГОРДОН ИСПРАВЉА
ГРЕШКУ...

ХТЕО БИХ ДА САСЛУШАМ
ОНО ДВОЈЕ БУНТОВ-
НИКА!

ДЕЗЛ СЕ БАЦА У НАРУЧЈЕ
ГОРДОНУ, АЛИ ОН ЈОЈ СЕ
ГРУБО ОБРАЂА...

ШТА ЈЕ, ДЕ-
ВОЈКО? ТО
КОД МЕНЕ
НЕ ПАЛИ!

ГОРДОН НОСИ ДЕЗЛ
ПРЕМА СОБИ ЗА САС-
ЛУШАЊА...

У ЈЕДНОЈ ОД БЕЛИЈА НА-
ЛАЗИ СЕ ИЗДАЈНИК БУЛОН.
ОЧЕКИВАО ЈЕ НАГРАДУ, А
МИНУТА ЈЕ БАЦИО У ТАМ-
НИЦУ. АЛИ, МРЖИЈА ПРЕМА
ГОРДОНУ ЈЕ
ОСТАЛА...

СТРАЖАРИ,
УЗБУНА!
ОНО ЈЕ
ОЛАШ
ГОР-
ДОН!

ЧУВШИ ТО,
КОМАНДАНТ
ТЕРО ЈЕ ИЗВАДИО ПИШТОЉ
И ОПАЛИО, АЛИ ЈЕ ПРОМАШИО
ОЛАШ ПОШТО ГА ЈЕ ЗАРКОВ
САПЛЕО...

ГОРДОН ЈЕ ОСЛОБОДИО ОСТАЛЕ
ЗАТВОРЕНИКЕ...

МОГО-
РАШИ
СУ СЕ БАЦИЛИ
НА БУЛОНА И,
ИЗДАЈНИК ЈЕ
ПАО ОНЕСВЕ-
ШЋЕН...

ГОРДОН ВОДИ ЛОГОРАШЕ
У СОБУ ЗА САСЛУШАЊА,
КОЈУ МНОГИ ОД ЊИХ
ДОБРО ПОЗНАЈУ...

ПОШТО ЈЕ СВОЈЕ НОВЕ
САВЕЗНИКЕ РАЗМЕСТИО ПО
СВИМ СТРАТЕГИЈСКИМ
ТАЧКАМА, ГОРДОН ПОЗИВА
ТЕРОВОГ ПОМОЋНИКА
ТОРНА...

МАЛО КАСНИЈЕ, ЧУЈЕ СЕ
КУЏАЊЕ НА ВРАТИМА...

ЈЕСТЕ
ЛИ ТУ,
КАПЕТАНЕ
ГОРДО?

ДА,
УБИТЕ!

ТОРНО ЈЕ ОТВО-
РИО ВРАТА И НА-
ШАО СЕ ПРЕД
УПЕРЕНИМ
ПИШТО-
ЉЕМ...

ДА, ЈА САМ
ФЛАШ ГОР-
ДОН! УБИ-
ТЕ И ЗАТ-
ВОРИТЕ
ВРАТА!

ВИ... ВИ
СТЕ...

НАРЕДИТЕ СТРАЖАРИМА
ДА СВЕ ЗАТВОРЕНИКЕ ИЗВЕ-
ДУ У ДВОРИШТЕ! И НЕ ШАЛИ-
ТЕ СЕ ГЛАВОМ ДА НЕШТО
ПОКУШАТЕ!

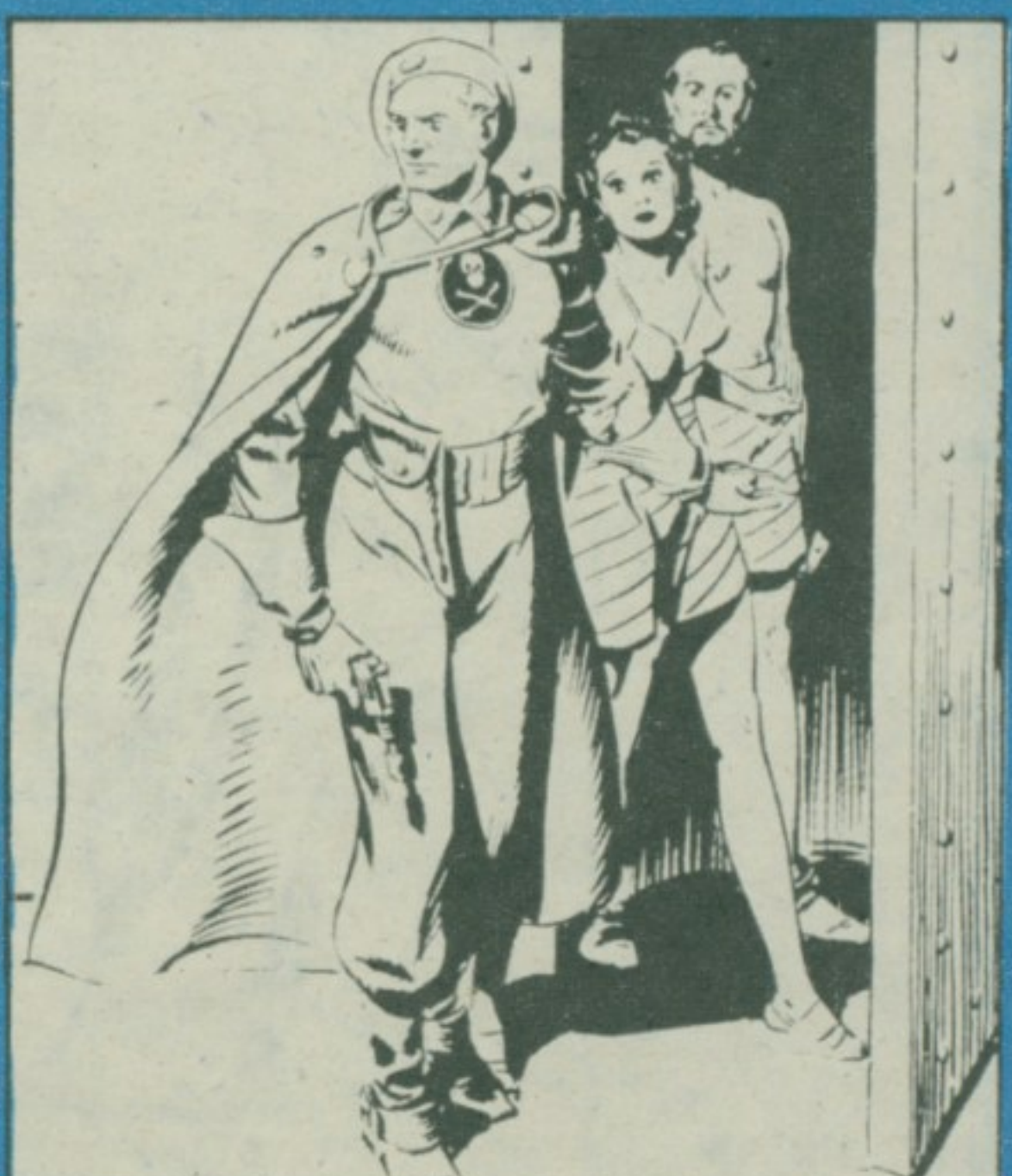
ГОРДОН И ОСТАЛИ КРЕНУ-
ЛИ СУ ПРЕМА КОМАНДАН-
ТОВОЈ КАНЦЕЛАРИЈИ.
ГОРДОНУ ЈЕ ЦИЉ ДА ОС-
ЛОБОДИ СВЕ ЛОГОРАШЕ...

ДОК СУ ПРО-
ЛАЗИЛИ
ПОРЕД
НЕКОЛИ-
ЦИНЕ
СТРАЖАРА,
БУЛОН ЈЕ ПО-
ТРЧАО ПРЕМА
ЊИМА, ДА
ИХ ОБАВЕ-
СТИ ШТА
СЕ СПРЕ-
МА...

МИСЛЕЊИ ДА ХОЋЕ ДА
ИХ НАПАДНЕ, ЈЕДАН ОД
СТРАЖАРА ЈЕ ОТВОРИО
ВАТРУ И СМРТНО РАНИО
БУЛОНА...

ГЛУПАЦИ! ЗАР НЕ ВИДИ-
ТЕ ДА ЈЕ ТО
ФЛАШ ГОРДОН!

МАЛИ ОДРЕД ЈЕ
СТИГАО ДО КАНЦЕЛАРИ-
ЈЕ КОМАНДАНТА
ЛОГОРА...

КРОЗ ВЕЛИКИ
СТАКЛЕНИ ПРО-
ЗОР, ГОРДОН,
ДЕЈЛ И ЗАРКОВ
ПОСМАТРАЈУ
ЛОГОРАШЕ,
КОЈЕ СТРАЖА-
РИ ДРЖЕ НА
НИШАНУ...

ЈА САМ ЊИХОВА
ПОСЛЕДЊА НАДА! НЕЋУ
ИХ РАЗОЧАРАТИ!

С ПУШКОМ У ЈЕДНОЈ
И КОНОПЦЕМ У ДРУГОЈ
РУЦИ, ГОРДОН СЕ ПОПЕО
НА КРОВ. СТРАЖАРИ СУ
ГА ПРИМЕТИЛИ И ПРИ-
ПУЦАЛИ...

ГОРДОН ЈЕ ВЕЗАО ЈЕДАН
КРАЈ КОНОПЦА ЗА ОГРАДУ
НА КРОВУ И ПОЧЕО ДА
СЕ СПУШТА...

КАД ЈЕ ОТВОРИО ВАТРУ
НА СТРАЖАРЕ, МЕЂУ ЊИ-
МА ЈЕ НАСТАЛА ПОМЕТИЈА...

ТО СУ ЛОГОРАШИ ИС-
КОРИСТИЛИ И БАЦИЛИ
СЕ НА СВОЈЕ
МУЧИТЕЉЕ...

ПОСЛЕ ОВОГ СМЕЛОГ
НАПАДА, ГОРДОН
ШТИТИ ОДСТУПНИЦУ
ЛОГОРАШИМА...

ДЕЈЛ ИМ ПОКАЗУЈЕ
КАКО ЋЕ ДОСПЕТИ
ДО ПОДЗЕМНОГ
ХОДНИКА...

ПОШТО ЈЕ СТРАЖАРЕ ДР-
ЖАО НА ОДСТОЈАЊУ ШТО ЈЕ
ДУЖЕ МОГАО, ГОРДОН ПОСЛЕ-
ДЊИ УЛАЗИ У ХОДНИК И ЗАТ-
ВАРА ВЕЛИКА ГВОЗДЕНА ВРАТА...

ЗАРКОВЕ,
ИЗВЕДИ
ДЕЈЛА И ОСТАЛЕ
ОДАВДЕ! ЈА ЋУ ЗА ТО ВРЕ-
МЕ ДРЖАТИ СТРАЖАРЕ
У ШАХУ!

ЖАО МИ
ЈЕ, ФЛАШЕ,
АЛИ НЕ МО-
ГУ ТЕ ОСТАВИ-
ТИ САМОГ! ЗАЈЕДНО
ЋЕМО СЕ СПАСТИ...ИЛИ
ПОГИНУТИ!

ДОК ЛОГОРАШИ БЕЖЕ,
ГОРДОН СЕ ЗАБАРИКА-
ДИРАО У ПОДЗЕМНОМ
ХОДНИКУ И ПУЦА НА
СТРАЖАРЕ. ДЕЈЛ ЈЕ
ПОРЕД ЊЕГА...

АЛИ СТРАЖАРИ СЕ
ПРОБИЈАЈУ КОРАК
ПО КОРАК...

ФЛАШЕ,
ГУШИМ
СЕ!

ПОД ДЕЈСТВОМ ЗА-
ГУШЉИВОГ ГАСА,
ФЛАШ И ДЕЈЛ СУ
ИЗГУБИЛИ СВЕСТИ...

ЗАТВО-
РЕНИЦИ СА-
КРИВЕНИ ИЗ
СТЕНА ПОСМА-
ТРАЈУ ДОЛАЗАК
ЈЕДНЕ ЕСКА-
ДРИЈЕ...

НА ВЕСТ ДА СУ ЗАТВОРЕ-
НИЦИ ПОБЕГЛИ, МИНГ ЈЕ,
БЕСАН, ДОЛЕТЕО У ЛОГОР,
АЛИ СЕ ОБРАДОВАО КАД
ЈЕ ВИДЕО КО ЈЕ У ЊЕГОВИМ
РУКАМА...

ИМПЕРА-
ТОР СЕ ОДМАХ
ВРАТИО У
ПРЕСТОНИЦУ,
ВОДЕКИ
ЗАРОБЉЕ-
НИКЕ...

ГОРДОН ЈЕ ДОШАО СВЕСТИ И СХВАТИО ДА ЈЕ МИНГОВ ЗАРОВЉЕНИК. ТИХО ЈЕ ПОЗВАО ДЕЈЛ...

ДЕЈЛ!
ДЕЈЛ!

ИАКО МАЛАКСАЛА, ДЕЈЛ ЈЕ ЧУВШИ ГОРДОНОВ ГЛАС, УСТАЛА И ПРИШЛА ПРОЗОРУ...

ЈЕДАН СТРАЖАР МИ ЈЕ РЕКАО ДА ЂЕМО СУТРА УМРЕТИ У МУКАМА!

ЗА ТАКАВ СЛУЧАЈ ИМАМ ОВЕ ПИЛУЛЕ КОЈЕ МИ ЈЕ ДАО ЗАРКОВ! УЗМИ ЈЕДНУ, ДРАГА!

РАНО УЈУТРО ДЕЈЛ ЈЕ ПРОГУТАЛА ПИЛУЛУ. КАД СУ СТРАЖАРИ ДОШЛИ ДА ЈЕ ВОДЕ, НАШЛИ СУ ЈЕ УКОЧЕНУ...

ШТА, МРТВИ СУ? НЕКУ УЖИВАТИ У ОСВЕТИ! ИЗЛОЖИТЕ ИХ, КАО ПРИМЕР КАКО ПРОЛАЗЕ БУНТОВНИЦИ!

ВЕСТ О СМРТИ ГОРДОНА И ДЕЈЛ БРЗО СЕ ПРОНЕЛА ПО ГРАДУ. СТИГЛА ЈЕ И ДО РЕНЕ И ЊЕНОГ БРАТА ЕРГОНА...

ОХ, ЕРГОНЕ, МОРАМО СЕ ПОБРИНУТИ ДА БАР БУДУ ДОСТОЈНО САХРАЊЕНИ!

ЗАРКОВ СЕ ПРИДРУЖИО ТЕХНИЧАРИМА У ПОДЗЕМЉУ...

ГОРДОН И ДЕЈЛ НИСУ МРТВИ, АЛИ УМРЕЉЕ АКО ИХ НЕ ОСЛОБОДИМО ДЕЈСТВА ХИПНОТИЧКЕ ДРОГЕ!

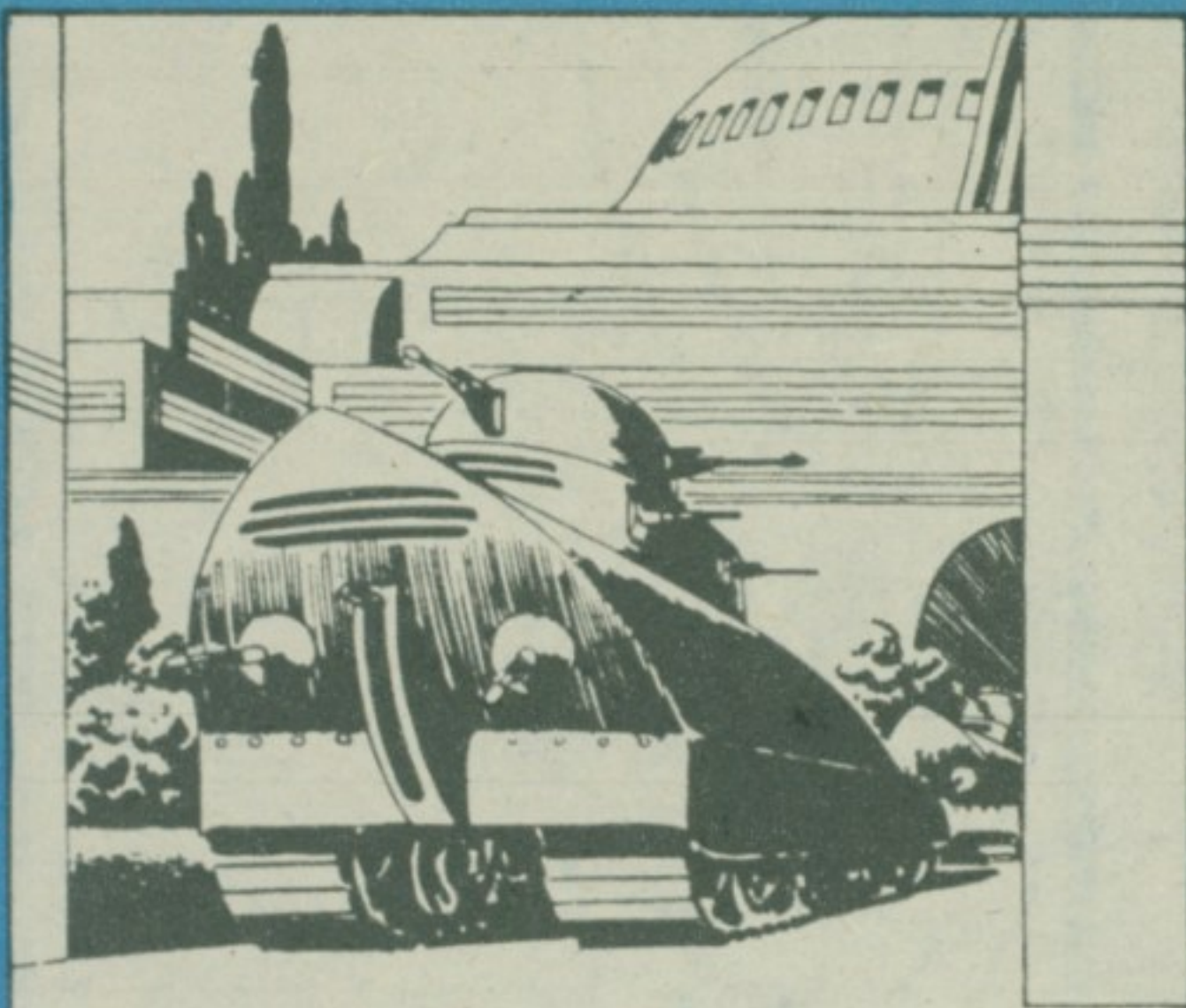
ГОРДОНОВЕ ПРИСТАЛИЦЕ СУ ЦЕЛЕ НОКИ ОПСЕДАЛЕ МИНГОВУ ПАЛАТУ, ВИЧУЊИ ПРОТИВ ОМРЗНУТОГ ИМПЕРАТОРА...

ВЕЛИЧАСТВО, ПРЕДЛАЖЕМ ДА ГОРДОН БУДЕ ТАЈНО САХРАЊЕН!

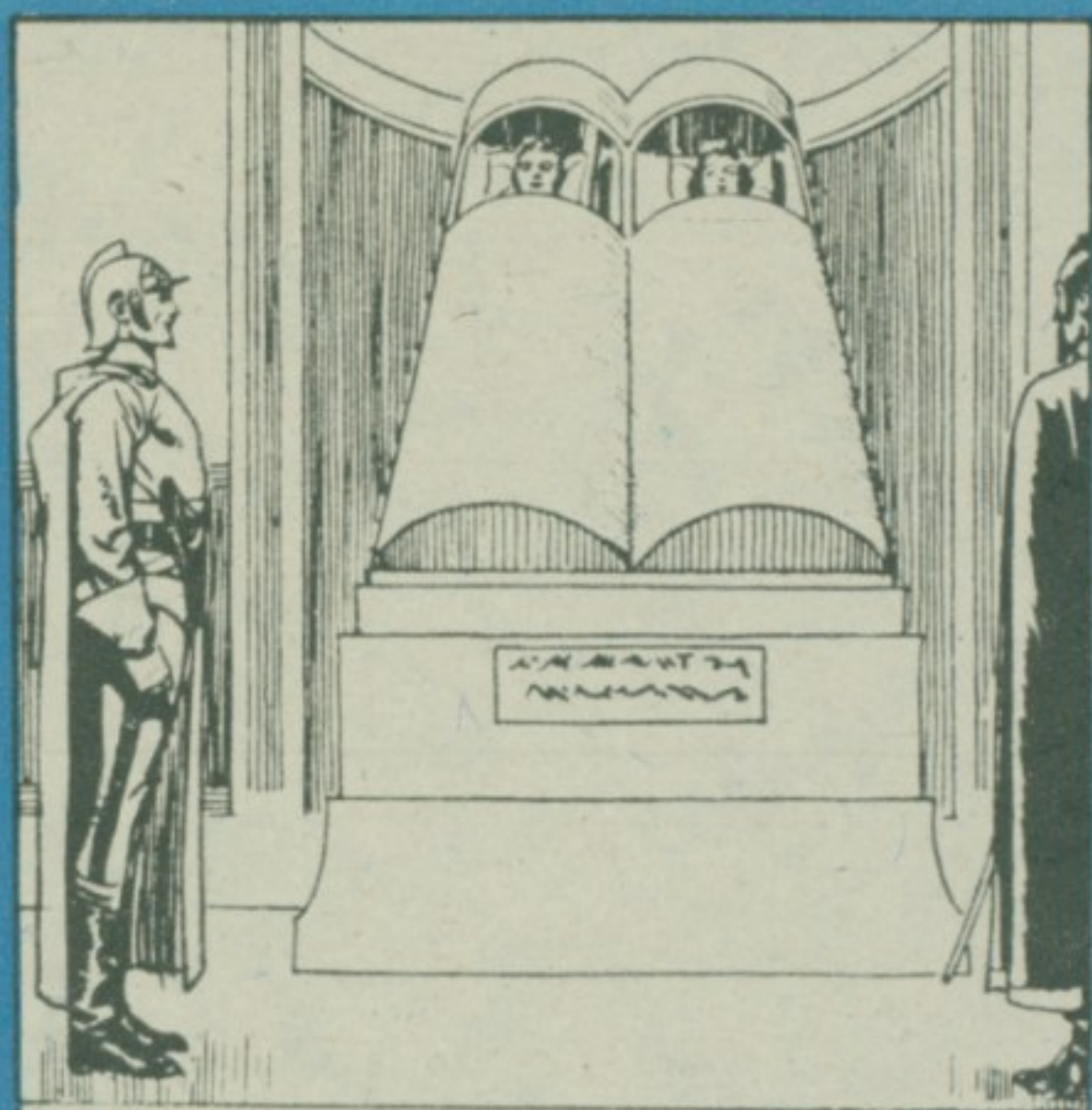
ШТА? УПЛАШИЛИ СТЕ СЕ? САХРАНА ЂЕ БИТИ ЈАВНА, У ПРАТЊИ ТЕНКОВА! БАШ БИХ ВОЛЕО ДА НЕШТО ПОКУШАЈУ!

СЛЕДЕЋЕГ ЈУТРА, ИСПРЕД ПАЛАТЕ ЈЕ КРЕНУЛА ПОГРЕБНА ПОВОРКА. ИЗГЛЕДАЛО ЈЕ КАО ДА ЈЕ ЦЕО ГРАД УТОНУО У БУТАЊЕ...

ОДЈЕДНОМ ИЗБИО ЈЕ УРАГАН. ГОЛОРУКА МАСА ЈУРНУЛА ЈЕ НА ТЕНКОВЕ ДА БИ СЕ ДОМОГЛА ГОРДОНОВОГ ТЕЛА. АЛИ, ДОЧЕКАЛА ИХ ЈЕ УБИСТВЕНА ВАТРА...

ГОРДОН И ДЕЈЛ СУ ПОЛОЖЕНИ У ГРОБНИЦУ. ПО МИНГОВОМ НАРЕЂЕЊУ, ЊИХОВА ТЕЛА СУ СТАВЉЕНА У ПРОВИДНЕ КОВЧЕГЕ, КАКО БИ ИХ СВАКО МОГАО ВИДЕТИ. МИНГОВ ТРИУМФ ЈЕ ПОТПУН...

ОЧАЈНИ ГРАЂАНИ НЕ МОГУ НИШТА ПРОТИВ ЧЕЛИЧНИХ ГРДОСИЈА...

ПРЕКИ СУДОВИ РАДЕ ДАЊУ И НОЋУ, ШАЉУКИ ЉУДЕ НА ГУБИЛИШТЕ...

ОКРУТНИ ИМПЕРАТОР ЛИКУЈЕ. ОН ПРИМА ЧЕСТИТАЊА СВОЈИХ ДВОРАНА...

СНАЖНИ ГОРДОНОВ ОРГАНИЗАМ ЈЕ НАДЈАЧАО ЗАРКОВЛЕВУ ХИПНОТИЧКУ ДРОГУ, АЛИ МУ САД ПРЕТИ ЈОШ ГОРА СМРТ-ОД ГУШЕЊА, ЈЕР У САНДУКУ НЕМА ВАЗДУХА...

СРЕКОМ, КРОЗ ТАЈНИ ПОДЗЕМНИ ПРОЛАЗ ДОКТОР ЗАРКОВ И ЕРГОН УЛАЗЕ У ГРОБНИЦУ...

ПОШТО СУ ОТВОРИЛИ САНДУКЕ И ИЗНЕЛИ ГОРДОНА И ДЕЈЛ, ЗАРКОВ ИМ ЈЕ УБРИЗАО...

...СПЕЦИЈАЛНИ СЕРУМ КОЈИ ЈЕ СИГУРНО ДЕЛОВАО; "УМРЛИ" СУ УБРЗО ДОШЛИ К СЕБИ.

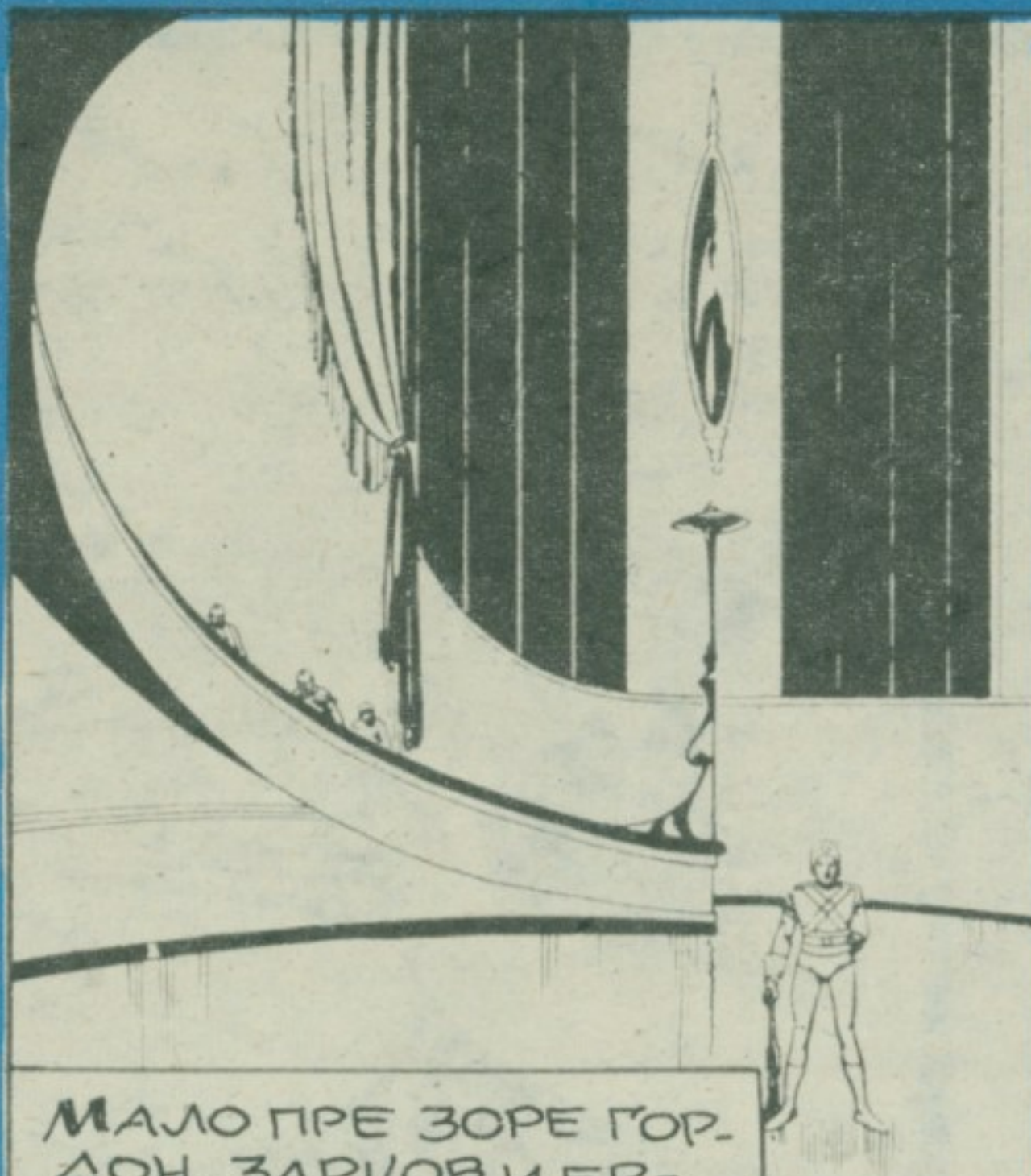

ДЕЈЛА ЈЕ НАШЛА УТОЧИШТЕ У РЕНИНОЈ ПОДЗЕМНОЈ КУКИ...

КАКО ЈЕ ФЛАШ? ГДЕ ЈЕ?

ОН САДА ПРЕДВОДИ НАРОД, КОЈИ ЈЕ РЕШИО ДА СРУШИ МИНГА! ОХ, БОЖИМ СЕ ДА ЋЕ ПОГИНУТИ И ОН И ЕРГОН!

МАЛО ПРЕ ЗОРЕ ГОР. ДОН, ЗАРКОВ И ЕРГОН СУ КРОЗ ПОДЗЕМНИ ПРОЛАЗ УШЛИ У ПАЛАТУ И КРЕНУЛИ ПРЕМА МИНГОВИМ ОДАЈАМА...

НЕ, НИЈЕ МОГУЋЕ! ТИ СИ МРТАВ!

НАГЛО ПРОБУЂЕН ИЗ СНА, МИНГ ЈЕ ИМАО ШТА ДА ВИДИ...

ТРОЈИЦА ПРИЈАТЕЉА СУ ЗАЧАС БЕЗАЛИ МИНГА ЗА ЈЕДАН СТУБ...

...А ЗАТИМ МУ ЗАРКОВ УБРИЗГАВА НЕКУ ХИПНОТИЧКУ ДРОГУ КОЈА ЋЕ ГА НАТЕРАТИ НА ПОСЛУШНОСТ.

НЕКОЛИКО ЧАСОВА КАСНИЈЕ, МИНГ ЈЕ ПРОЧИТАО ПОРУКУ КОЈА ЈЕ ИЗНЕНАДИЛА СВЕ...

...А ГОР. ДОНА ПОСТАВЉАМ ЗА ВРХОВНОГ КОМАНДАНТА МОНГА!

ГЕНЕРАЛ БРАВОР ПОЗДРАВЉА НОВОГ КОМАНДАНТА...

БИЛИ СТЕ ХРАБАР ПРОТИВНИК! СРЕЋАН САМ ШТО ЋУ ОД САДА ИЗВРШАВАТИ ВАША НАРЕЂЕЊА!

ГОРДОНУ СЕ ЖУРИ ДА ОРГАНИЗУЈЕ НОВУ ВЛАСТ, КАКО БИ ОСЛОБОДИО ЦЕЛУ ПЛАНЕТУ МОНГО...

БОРЦИ ЗА СЛОБОДУ ХВАТАЈУ ОНЕ КОЈИ СУ ОСТАЛИ ВЕРНИ МИНГУ И ВОДЕ ИХ У ЊИХОВЕ КОНЦЕНТРАЦИОНЕ ЛОГОРЕ...

ПО ЦЕЛОЈ ЗЕМЉИ СЕ
ПРОНЕЛА РАДОСНА ВЕСТ;
ФЛАШ ГОРДОН ЈЕ ОБОРИО
МИНГОВУ ДИКТАТУРУ...

ДОК НАРОД
СЛАВИ ПОБЕ-
ДУ, ГОРДОН
ЈЕ У ПАЛАТИ
ПРИМИО НАЈ-
МИЛИЈУ ЧЕС-
ТИТКУ; ДЕЈ-
ЛИН ПО-
ЉУБАЦ...

ЗА ТО ВРЕМЕ, МИНГОВ
МОЗАИК СЕ БОРИ ПРОТИВ
ДРОГЕ. ИМПЕРАТОР СЕ
ПРЕТВАРА ДА ЈЕ У НЕС-
ВЕСТИ, А У СТВАРИ ПРО-
ЗНИЧАВО РАЗМИШЉА
ШТА ДА ПРЕДУЗМЕ...

ГРАД ЈЕ ПОЛУДЕО ОД РА-
ДОСТИ. МАСА КЛИЧЕ ГОР-
ДОНУ И ДЕЈЛ...

ГОРДОН, ЗАРКОВ И ЕРГОН
РАДЕ НА СТВАРАЊУ ЈАКЕ
И ПРАВЕДНЕ ВЛАДЕ...

УЈУТРО ЋУ ПОС-
ЛАТИ ПО БАРИНА!
А САДА ЈЕ ВАЖ-
НО ДА СЕ ПАЗИ
НА МИНГА!

У ЗОРУ, ЈЕДНА
ДЕРО-РАКЕТА
ЈЕ КРЕНУЛА
ПРЕМА АРБО-
РИЗИ, ГДЕ
ВЛАДА
КРАЉ
БАРИН...

МИНГ, ЧИЈИ ЈЕ УМ САСВИМ
БИСТАР, САМО ЧЕКА ПОГОД-
НУ ПРИЛИКУ...

КАД ЈЕ ЕРГОН УШАО
У СОБУ, ОТКРИО ЈЕ ТРА-
ГЕДИЈУ: СТРАЖАР УБИ-
ЈЕН, А ТИРАНИН НЕСТАО...

ЕРГОНЕ, ВАШИ ЛЉУДИ МОРАЈУ
ПРОНАЋИ МИНГА! НЕ МОЖЕМО
ВЕРОВА-
ТИ ЊЕ-
ГОВОЈ
ПОЛИ-
ЦИЈИ!

МИНГ, СВЕТАН ДА МУ ЈЕ
МАЛО ЛЉУДИ ОСТАЛО ОДАНО,
КРИШОМ ТЕЛЕФОНИРА
ШЕФУ ПОЛИЦИЈЕ
ГОЛОБУ...

ЕРГОНОВИ ЛЉУДИ СУ УХ-
ВАТИЛИ ОВАЈ РАЗГОВОР,
АЛИ СТИЖУ КАСНО:
МИНГ ЈЕ ВЕЋ БИО
ОТИШАО...

УБИТЕ,
ВЕЛИЧАН-
СТВО!
УБИТЕ!

У ГОЛОБОВОМ
ТАЈНОМ СКРОВИ-
ШТУ ЗАЗВОНИЛО
ЈЕ ЗВОНЦЕ И НА
ЕКРАНУ СЕ
ПОЈАВИО
ПОЗНАТИ
ЛИЦ...

МИНГ И ГО-
ЛОБ СУ СЕ
СЛОЖИЛИ
ДА ЈЕ ВОЈ-
СКА ЊИХОВА
ЈЕДИНА ШАН-
СА! ПРЕРУШЕ-
НИ У ОФИЦИ-
РЕ, ПОШЛИ
СУ У ПОСЕТУ
БРАВОРУ...

УШАВШИ У СОБУ, МИНГ ЈЕ
УПЕРИО ПИШТОЉ У БРАВОР...

УХАПСИТЕ ГОР-
ДОНА ИЛИ ЋЕТЕ
УМРЕТИ!

УПАДОМ КОД ГЕНЕРАЛА БРА-
ВОРА, МИНГ ПОКУШАВА ДА
ПРЕУЗМЕ КОНТРОЛУ НАД ВОЈС-
КОМ...

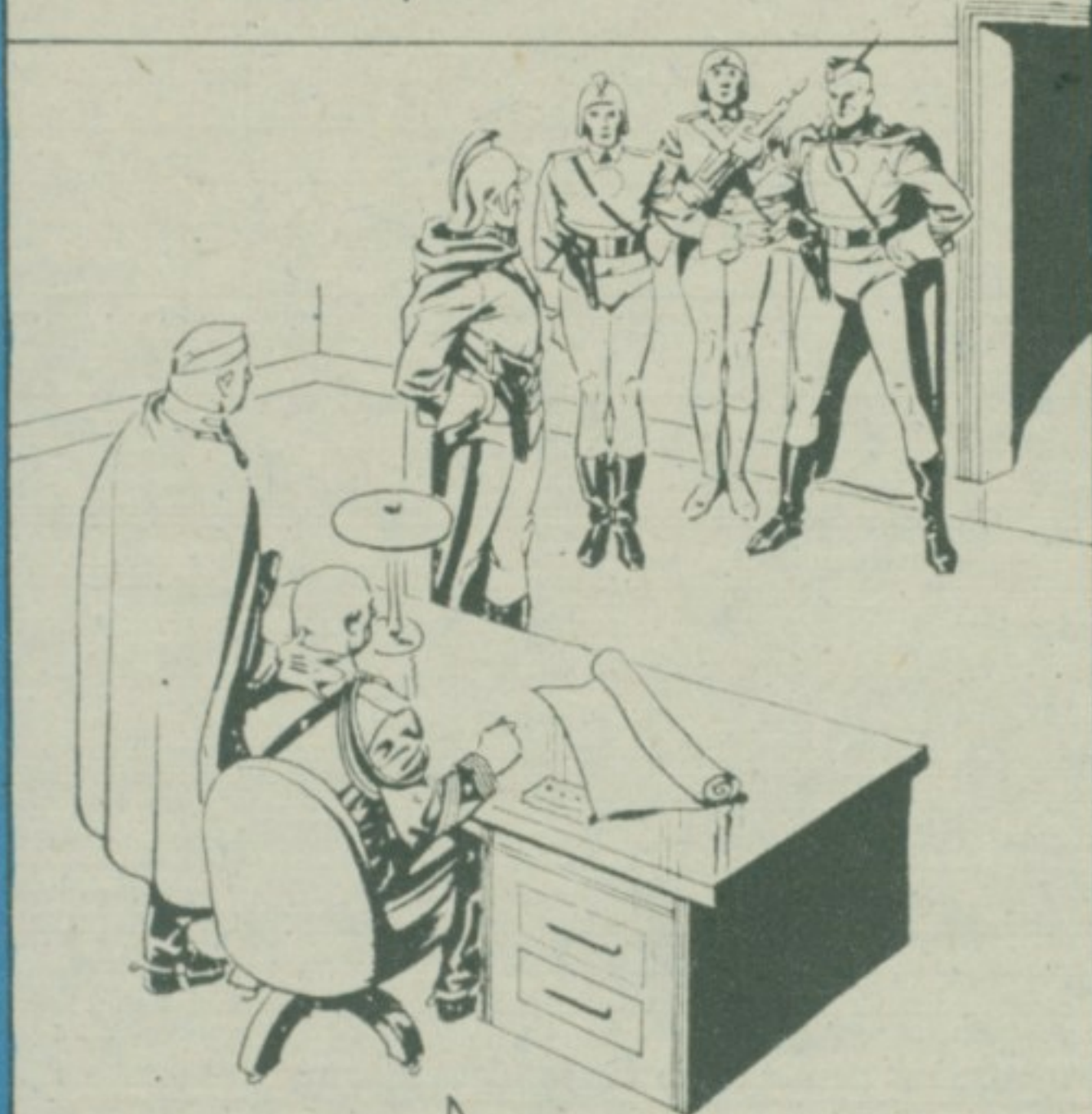
ПОД ПРЕТЊОМ МИНГОВОГ ПИ-
ШТОЉА И СА ГО-
ЛОБОМ ЗА ЛЕБИ-
МА, БРАВОР ЈЕ
ПРИМОРАН ДА
ПОТПИШЕ НАЛОГ
ДА СЕ ГОРДОН
УХАПСИ...

ИДЕМ У
ШТАБ ГЕНЕ-
РАЛА БРА-
ВОРА! МО-
РАМО ПО
СВАКУ
ЦЕНУ ОБЕЗ-
БЕДИТИ
ВЕР-
НОСТ
ВОЈСКЕ
!

АЛИ, ГОРДОН ЈЕ УПАО У
КЛОПИКУ...

МАЈОРЕ ДАРИН,
ЧЕКАЈТЕ НАПОЉУ!

У МОЈЕМ
ЦАРСТВУ ПОБУ-
НА СЕ КАЖ-
ЊАВА СМРКУ!
РАДУЈЕМ СЕ ШТО ЋУ КАЗНУ
ЛИЧНО ИЗВРШИТИ!

ГОРДОН ЈЕ СКОЧИО У
СТРАНУ И ИЗБЕГАО МИН-
ГОВ МЕТАК, А ИСТОВРЕ-
МЕНО УГАСИО СВЕТ-
ЛОСТ...

ЗАТИМ СЕ БАЦИО НА МИНГА.
ОД ИСХОДА ОВЕ БОРБЕ
ЗАВИСИ СУДБИНА
ЗЕМЉЕ...

ГОРДОН ЈЕ УСПЕО ДА МИН-
ГУ ИЗВИЈЕ ОРУЖЈЕ ИЗ
РУКЕ, АЛИ ГОЛОБ СЕ
СПРЕМА ДА ПУЦА...

ЧУВШИ БУКУ, МЛАДИ
МАЈОР ДАРИН ЈЕ УШАО У
СОБУ И УПАЛИО СВЕТЛОСТ.
ВИДЕЊИ ШТА СЕ ДОГАЂА,
ОПАЛИО ЈЕ У ГОЛОБА...

СПАСЛИ СТЕ
МОЈ ЖИВОТ И
СЛОБОДУ СВО-
ЈЕ ЗЕМЉЕ!
ХВАЛА, ПУКОВ-
НИЦЕ ДАРИ-
НЕ!

ПУКОВНИК...
АЛИ, ЈА
САМ САМО
ВРШИО
СВОЈУ
ДУЖ-
НОСТ!

ЈКАО МИ ЈЕ
ШТО САМ ДО-
ПУСТИО ДА
МЕ ИЗНЕНА-
ДЕ! ПОД-
НОСИМ
ОСТАВ-
КУ?

НЕ, ГЕНЕ-
РАЛЕ!
ЗЕМЉИ СУ
ПОТРЕБНИ
ЉУДИ
КАО ШТО
СТЕ
ВИ!

НЕКОЛИКО ДАНА КАСНИЈЕ,
ЦЕЛА ПЛАНЕТА МОНГО ЈЕ
СА УЗБУЂЕЊЕМ СЛУШАЛА
ГОРДОНОВЕ РЕЧИ...

ОВА ЗЕМЉА ЈЕ ОД
ДАНАС РЕПУБЛИКА
ЗАСНОВАНА НА СЛО-
БОДИ И ПРАВДИ
ЗА СВЕ!

ГОРДОН ПРЕДЛАЖЕ
КАНДИДАТЕ ЗА
НАЈВИША
МЕСТА...

БАРИН, КРАЉ
АРБОРИЈЕ...

ЖУРА, БАРИНОВА
СУПРУГА...

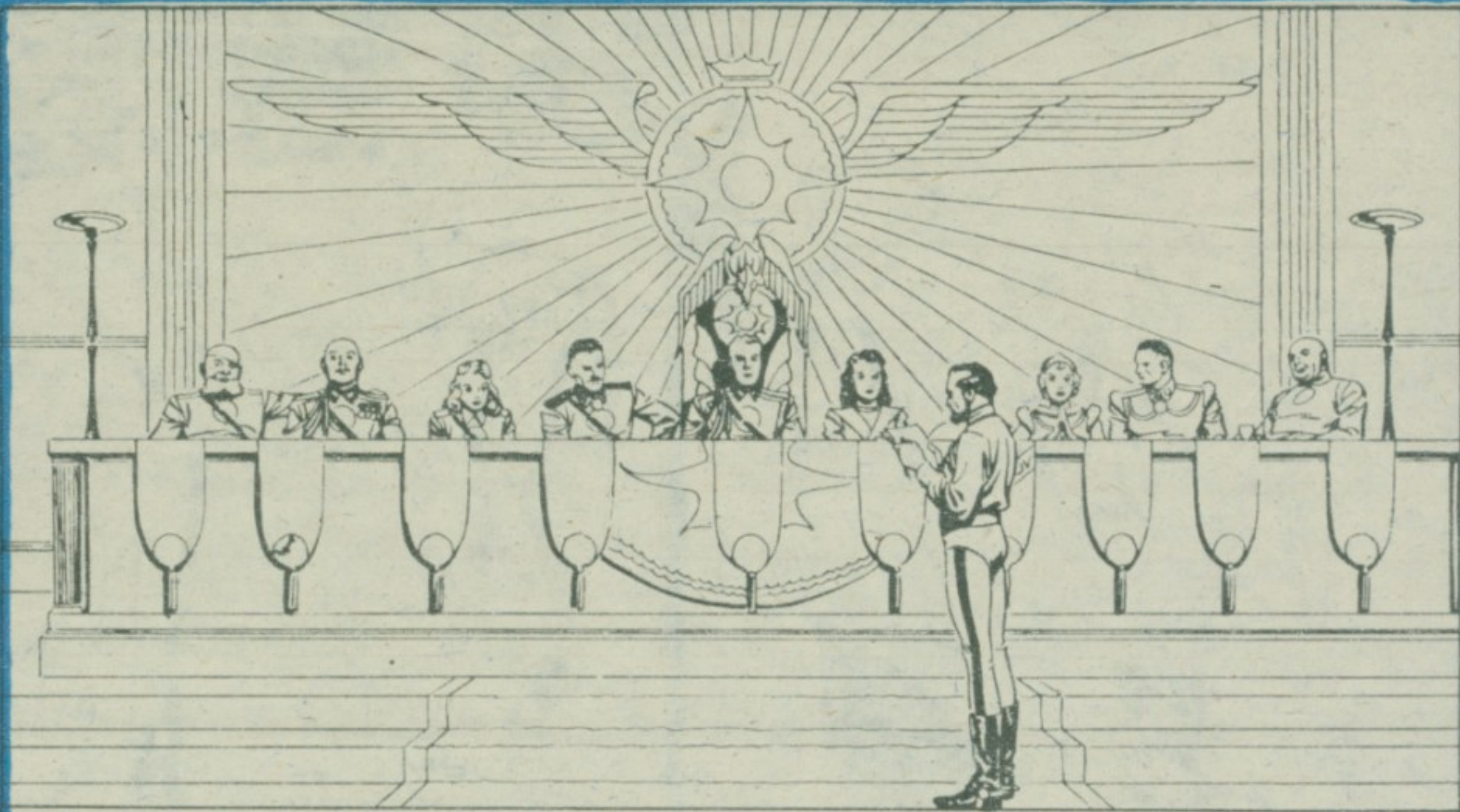

ФРИЗА, КРАЉИЦА
ЛЕДЕНИХ
ОБЛАСТИ...

И НАЈЗАД ЕРГОН, ШЕФ ТЕХ-
НИЧАРА И РАДНИКА, ВОЂА БОРА-
ЦА ЗА СЛОБОДУ...

ШТА, ЗЕМЉА НАПАД-
НУТА! ЗАРКОВЕ, СПРЕМИ
СВЕМИРСКИ БРОД ЗА ПОВ-
РАТАК! САМО БРЗО!

ЗАРКОВ ЈЕ ПРОЧИТАО ОДЛУКУ УСТАВОТВОРНЕ СКУПШТИ-
НЕ: МОНГО ПОСТАЈЕ САВЕЗ СЛОБОДНИХ РЕПУБЛИКА.
ВЛАДУ ЋЕ ИЗАБРАТИ НАРОД. КАНДИДАТ ЗА ПРЕТСЕДНИ-
КА ЈЕ ФЛАШ ГОРДОН, АЛИ НА ГОРДОНОВ ЗАХТЕВ И БАРИН
ЋЕ БИТИ КАНДИДАТ...

ДОК ЦЕО НАРОД СЛАВИ ВЕ-
ЛИКИ ДАН, ЗАРКОВ СЕ ВРА-
ТИО У СВОЈУ ЛАБОРАТОРИ-
ЈУ И УКЉУЧИО ЕЛЕКТРОН-
СКИ ТЕЛЕСКОП...

ПОГЛЕДАЈТЕ, ФЛАСЕ: НА-
ША ДРАГА СТАРА
ЗЕМЉА!

ЕКИПА НАУЧНИКА СА
ЗАРКОВОМ НА ЧЕЛУ УСПЕ-
ЛА ЈЕ ДА УХВАТИ ПОРУКЕ
СА ЗЕМЉЕ: „ИНВАЗИЈА
ИЗ СВЕМИРА... НЕПРИЈА-
ТЕЉИ СЛОБОДЕ НАПРЕ-
ДУЈЕ..."

ВЕЛИКИ
СВЕМИР-
СКИ БРОД,
НАТОВА-
РЕН НАЈМО-
ДЕРНИЈИМ
ОРУЖЈЕМ,
УСКОРО ЈЕ
ЧЕКАО НА
РАМПИ...

ДОШАО ЈЕ ДАН ПОЛАСКА.
ГОРДОН И БАРИН СЕ ПОЗ-
ДРАВЉАЈУ СА СУЗАМА У
ОЧИМА...

ЗБОГОМ, ПРИЈАТЕЉУ! С
ТОБОМ КАО ПРЕДСЕДНИ-
КОМ МОНГО ЋЕ ИМАТИ
СВЕТЛУ БУ-
ДУЊНОСТ!

КРАЈ

ТАЈНИ АГЕНТ ШЕПРТЉИК: ТАЈАНСТВЕНИ ЛОПОВ

КО ТО КРАДЕ МИКРО-ФИЛМОВЕ И ТАЈНЕ ПЛАНОВЕ ИЗ ОВЕ КАНЦЕЛАРИЈЕ? ОДАКЛЕ ДА ПОЧНЕМ ИСТРАГУ?

ДА... ДА... НЕ БРИНИ! НИКО НЕ ЗНА ДА ПРИПАДАМ ТОЈ ГРУПИ!

ЗА ПОЛА САТА ЋУ ВАМ СЕ ПРИДРУЖИТИ! ДА... ДА...

ШЕПРТЉИКУ, ШТА РАДИШ ОВДЕ?
ЋЛБ!

НИШТА, НИШТА! СТЕГ'О МЕ ЛУМ-БАГО!

СИГУРАН САМ ДА ЈЕ ОН ИЗДАЈНИК!

МА, РЕК'О БИХ ДА МЕ...

... НЕКО ПРАТИ!

НИКО! САМО МИ СЕ ПРИЧИНИЛО!

УХ! ЗАМАЛО ДА МЕ ВИДИ!

СТАНИ, ПРИЈАТЕЉУ!

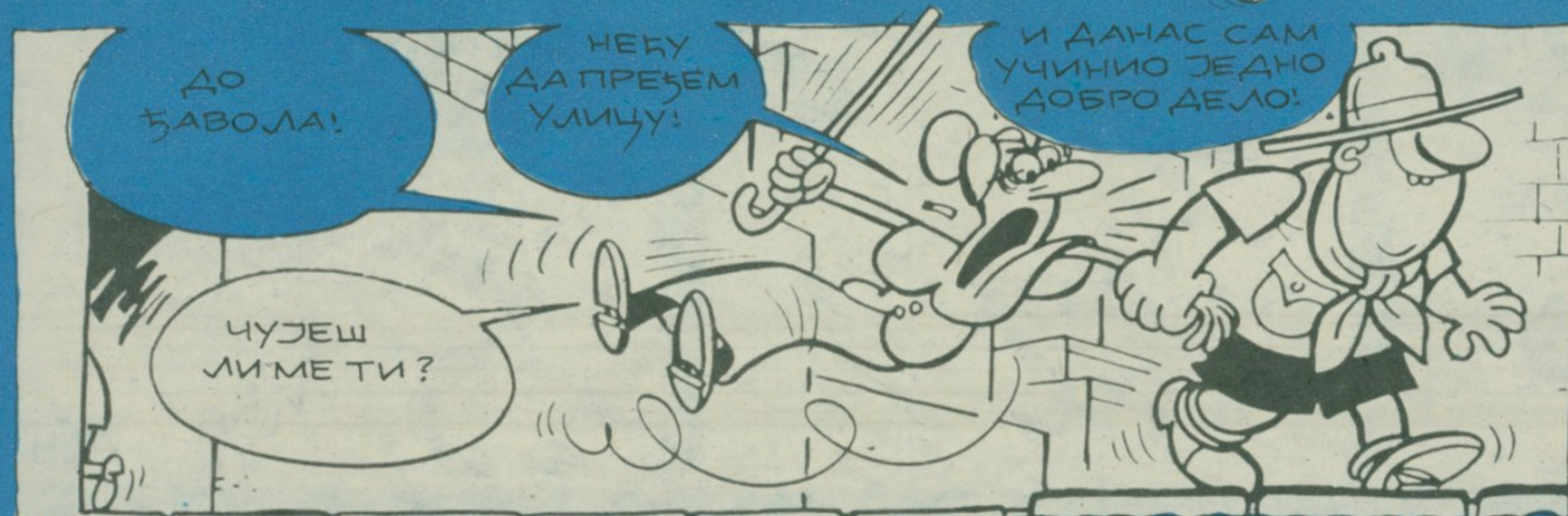
ПРИМИ ПРВО ОВО ПИСМО ЗА МОЈУ СОСУ...

...А САД ИДИ КУДТИ ДРАГО!
КАХ! КАХ!

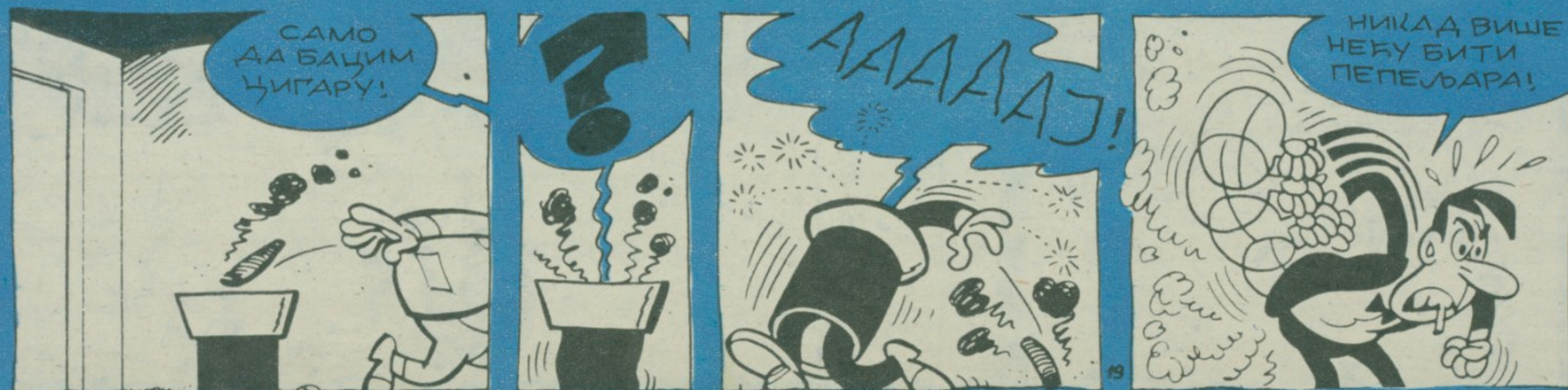
ПРОКЛЕТСТВО! УМАКАО МИ ЈЕ!

УХ, ДОБРО ЈЕ ЕНО ГА!

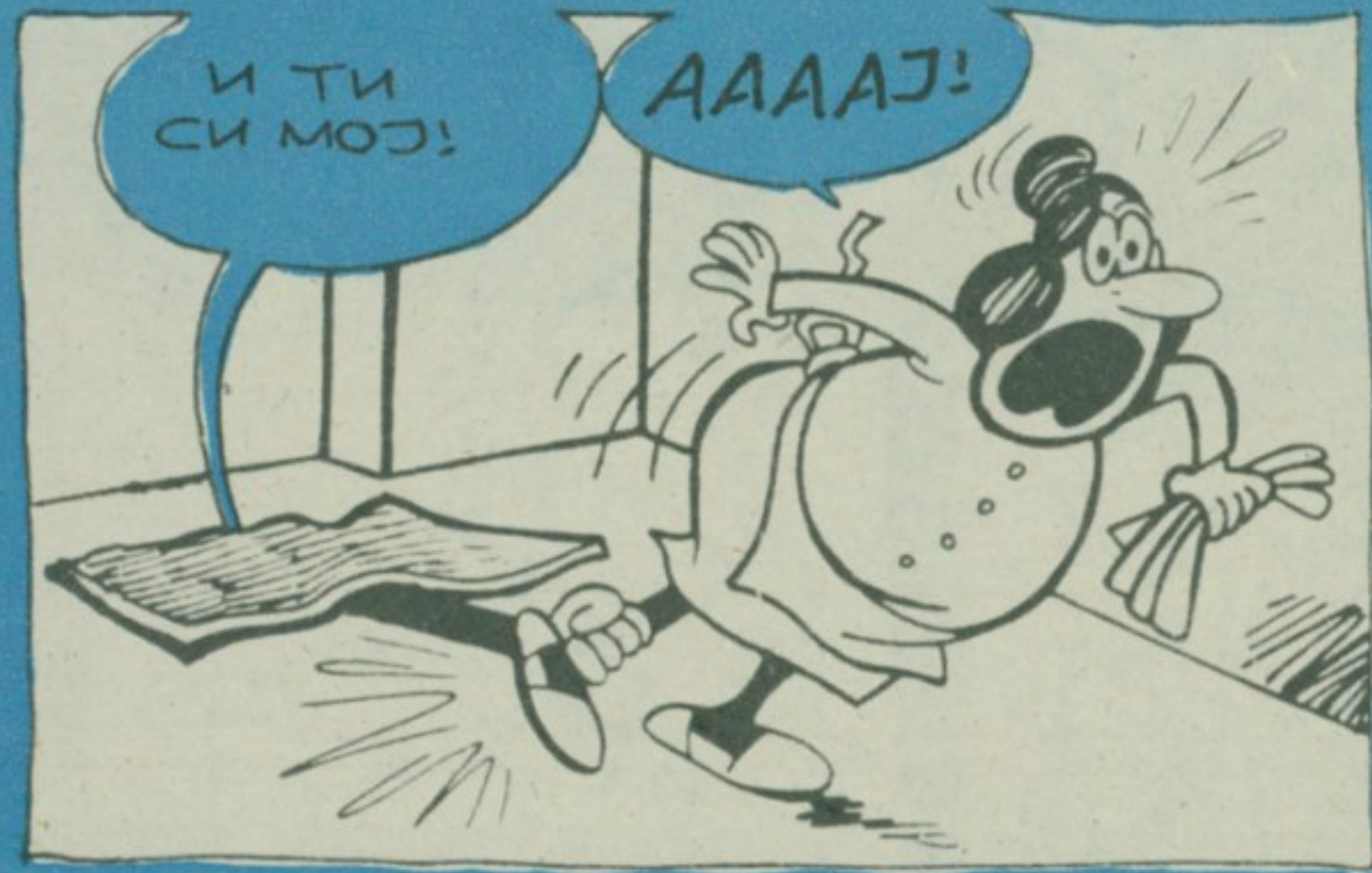
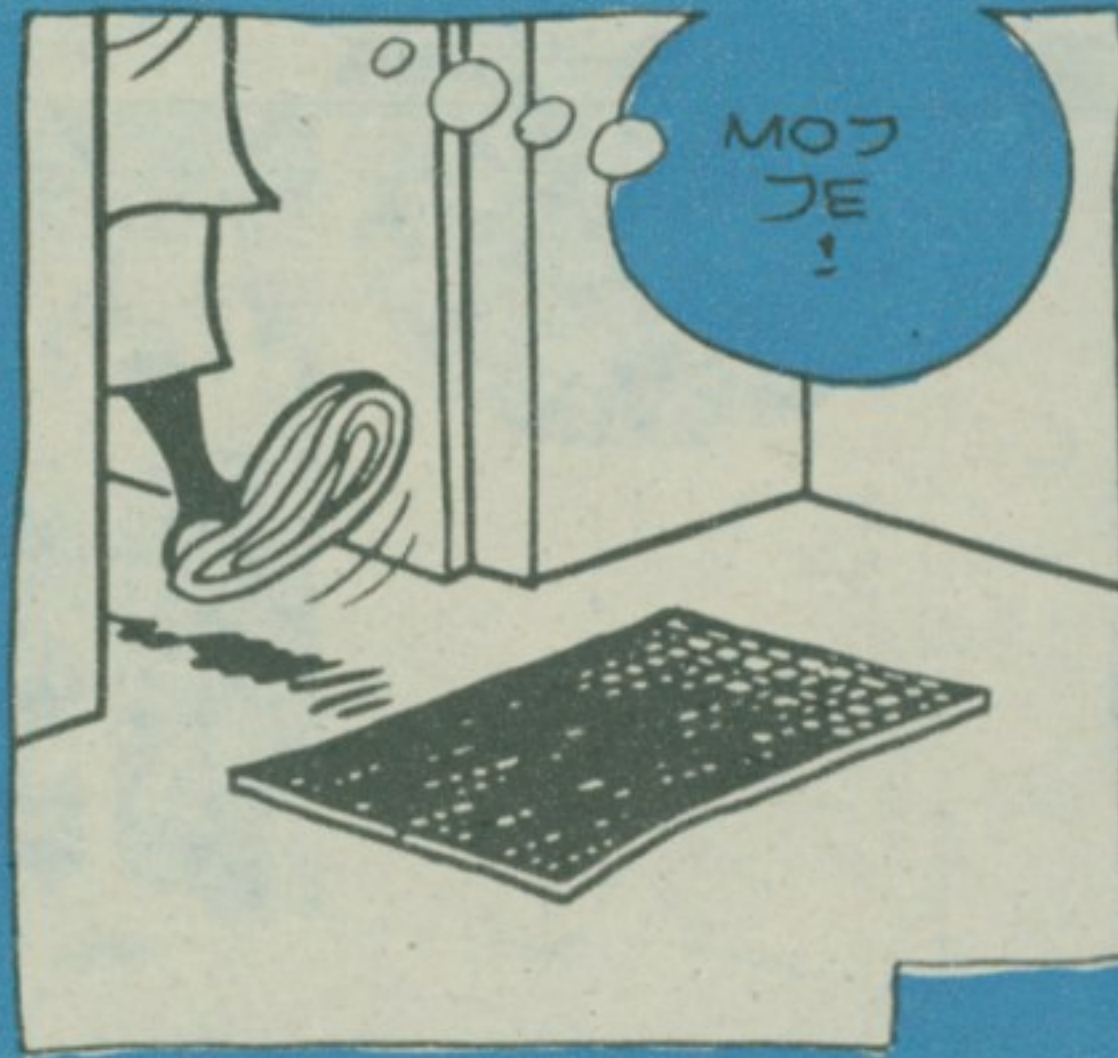
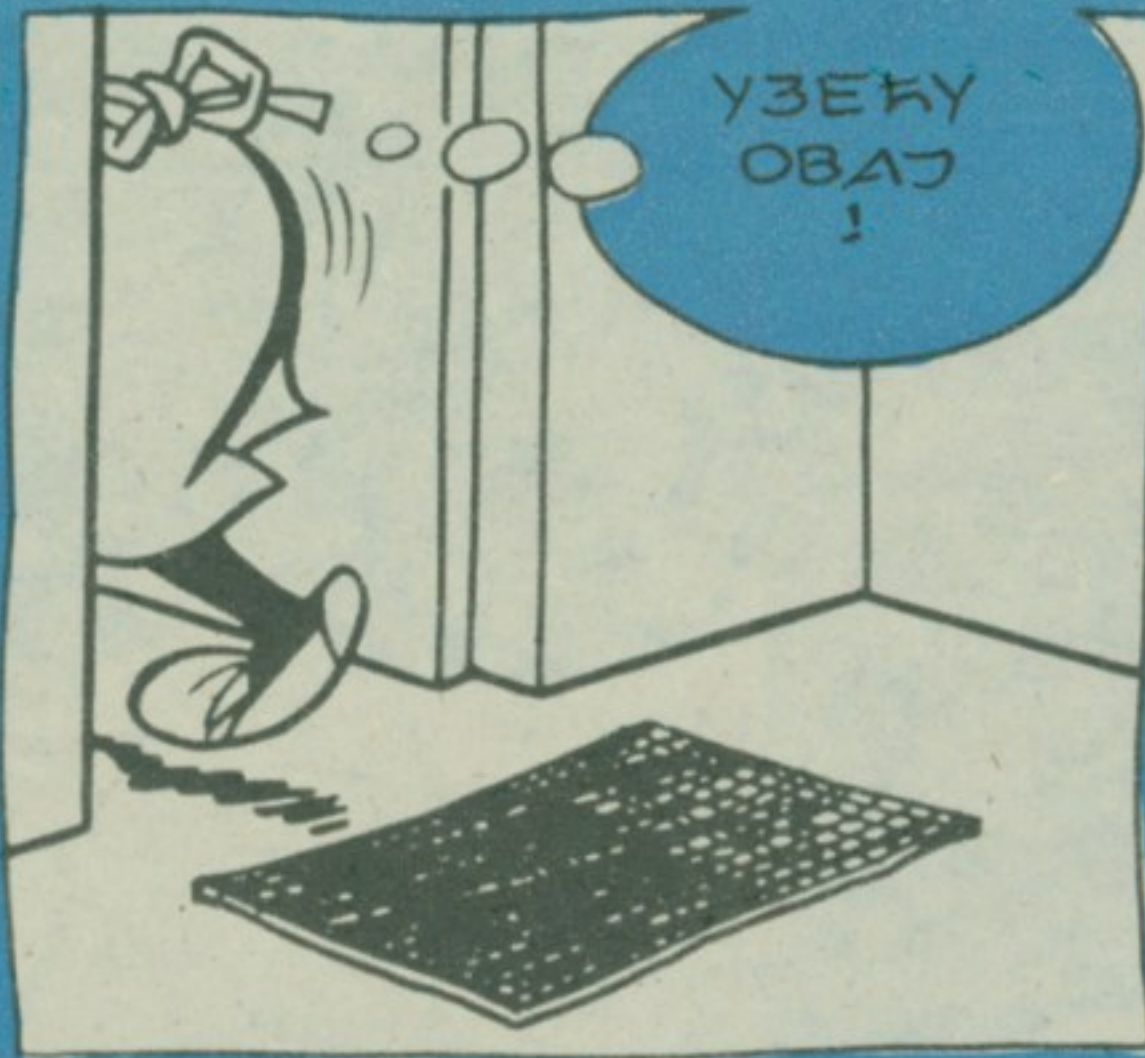

ОВДЕ
СЕ ЧУВАЈУ
ТАЈНИ ПЛАНОВИ!
САМО, КАКО ДА ДОС-
КОЧИМ ТОЈ ЛОПУЖИ!

СЕ-
ТИО САМ
СЕ!
ПОСТАВИЋУ
МУ ЗАМ-
КУ!

БАШ
САМ
ГЕНИЈЕ!

ДУМ! ДУМ! ДУМ!

ЈОШ СА-
МО МАЛО!

ДУМ! ДУМ! ДУМ!

ЕВО
ПОТОВО
ЈЕ!

ТЕШКО
ОНОМЕ КО
СЕ УСУДИ ДА
УБЕ ОВА-
МО!

САД САМО
ТРЕБА ЧЕКАТИ
ДА СЕ ЛОПОВ
ПОЈАВИ!

ШЕ-
ПРЉИЋУ,
ДОЂИ!

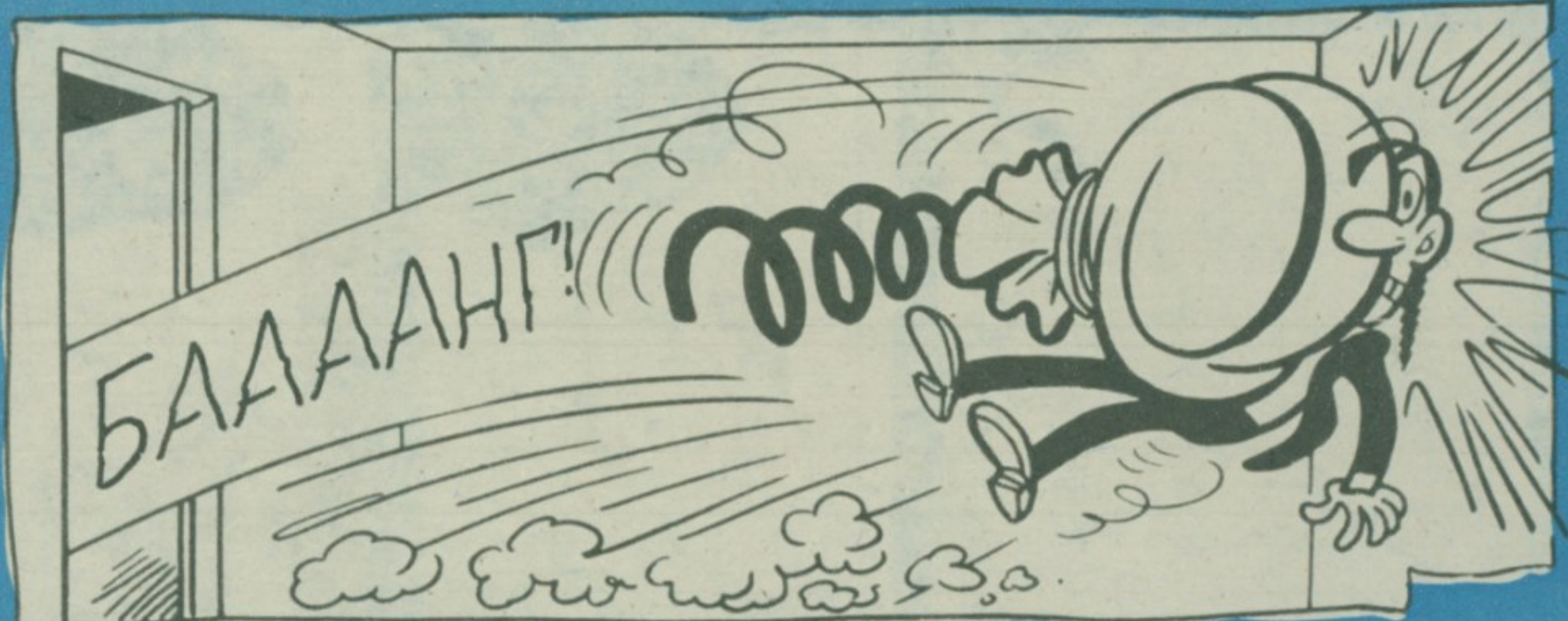

ЗВАЛИ
СТЕ МЕ,
ШЕФЕ?

ДОНЕСИ
МИ ДОСИЈЕ
БРОЈ 616 ИЗ СО-
БЕ С ТАЈНИМ
ПЛАНОВИМА!

ЕВО,
ТРЧИМ!

БААААНГ!

САСВИМ
САМ ЗАБО-
РАВИО НА
ЗАМКУ!

ИЗВОЛИ-
ТЕ, ШЕФЕ!
ЈЕ ЛИ НЕ-
ШТО ВАЖ-
НО?

САД
ЋЕМО
ВИДЕ-
ТИ!

КАО ШТО САМ
И МИСЛИО! КО-
ВЕРАТ ЈЕ ПРА-
ЗАН!

ВРАТИ ГА НА
СВОЈЕ
МЕСТО!

ХА!
ОВОГ ПУ-
ТА САМ
СЕ СЕ-
ТИО...

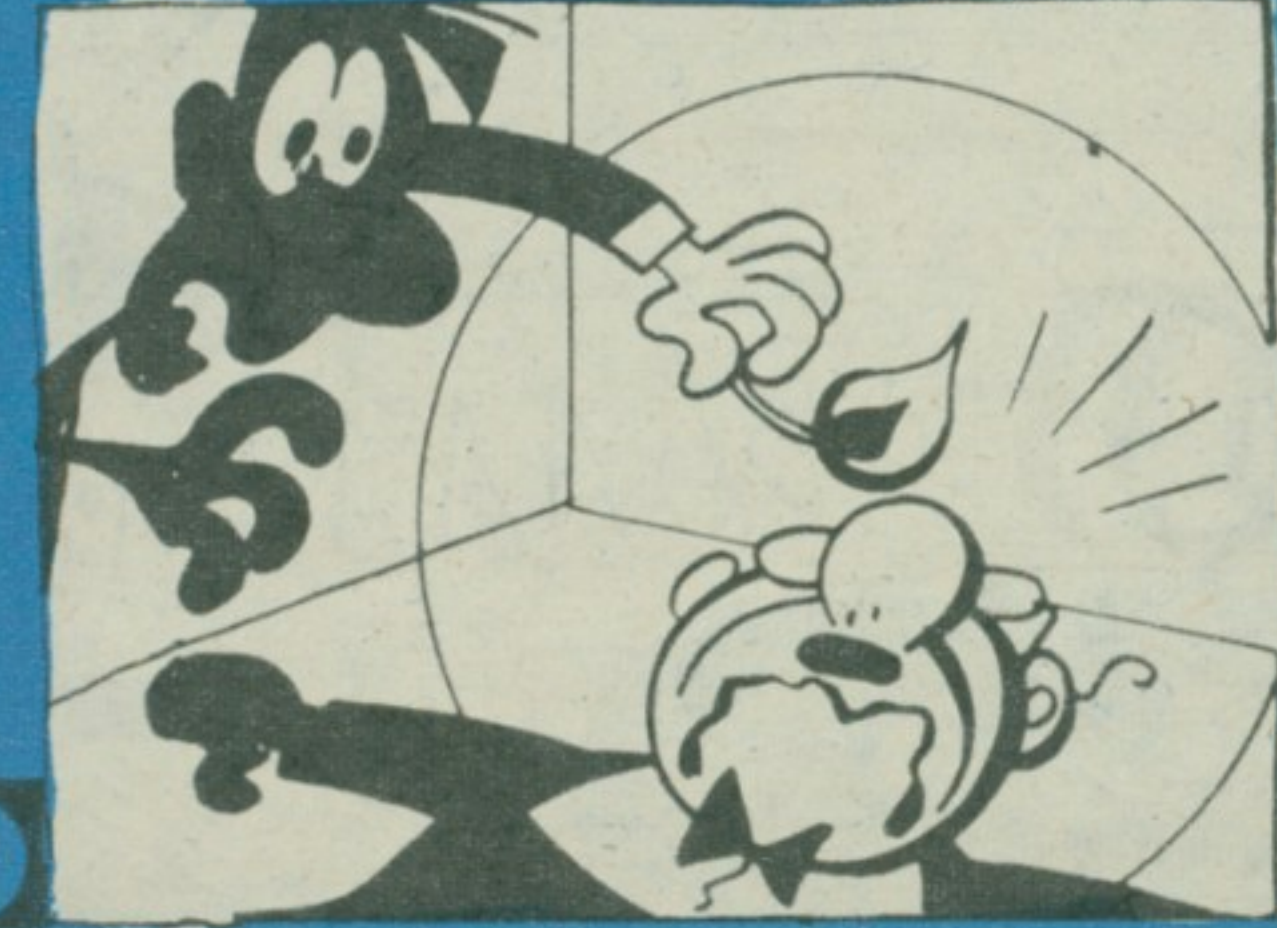
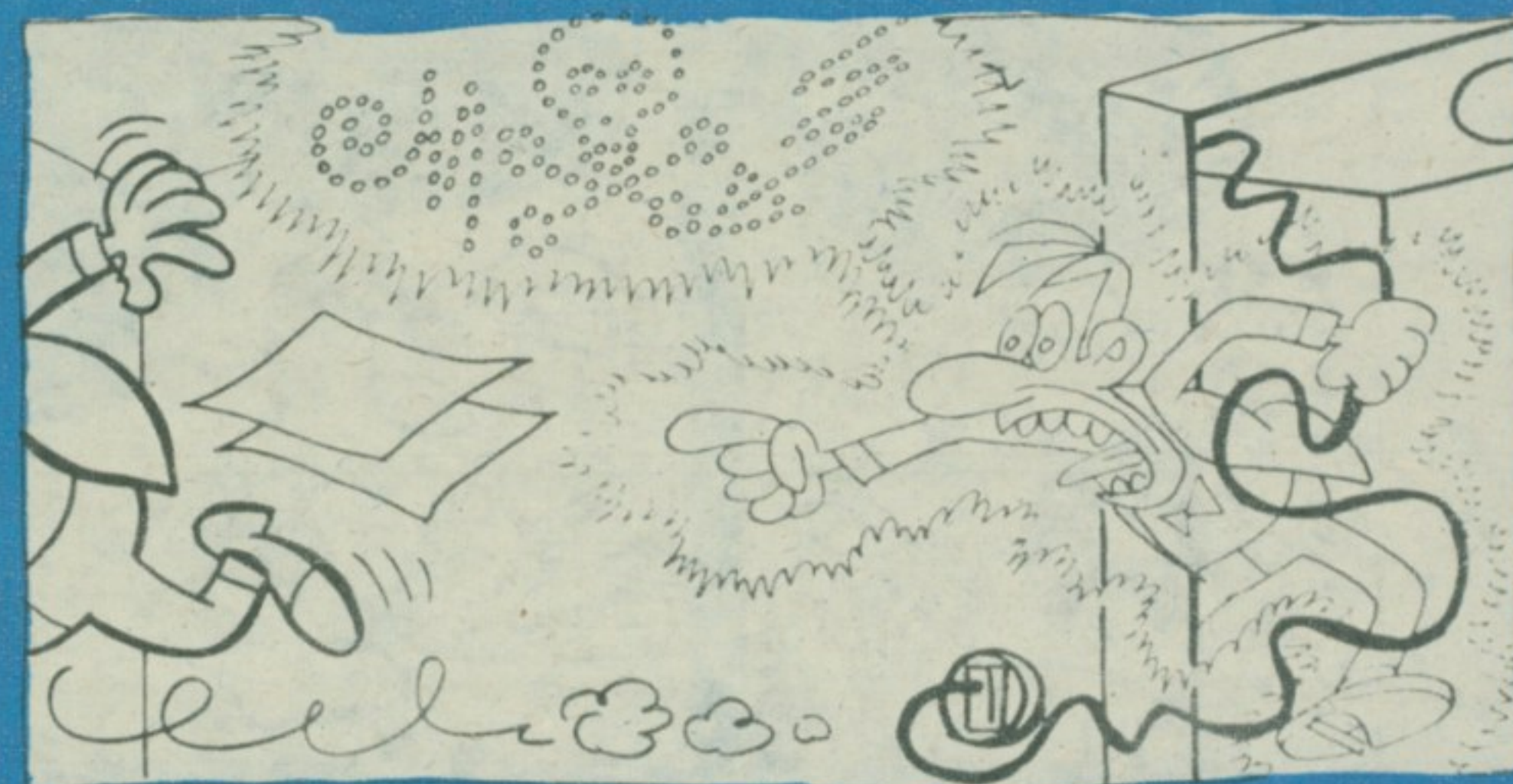
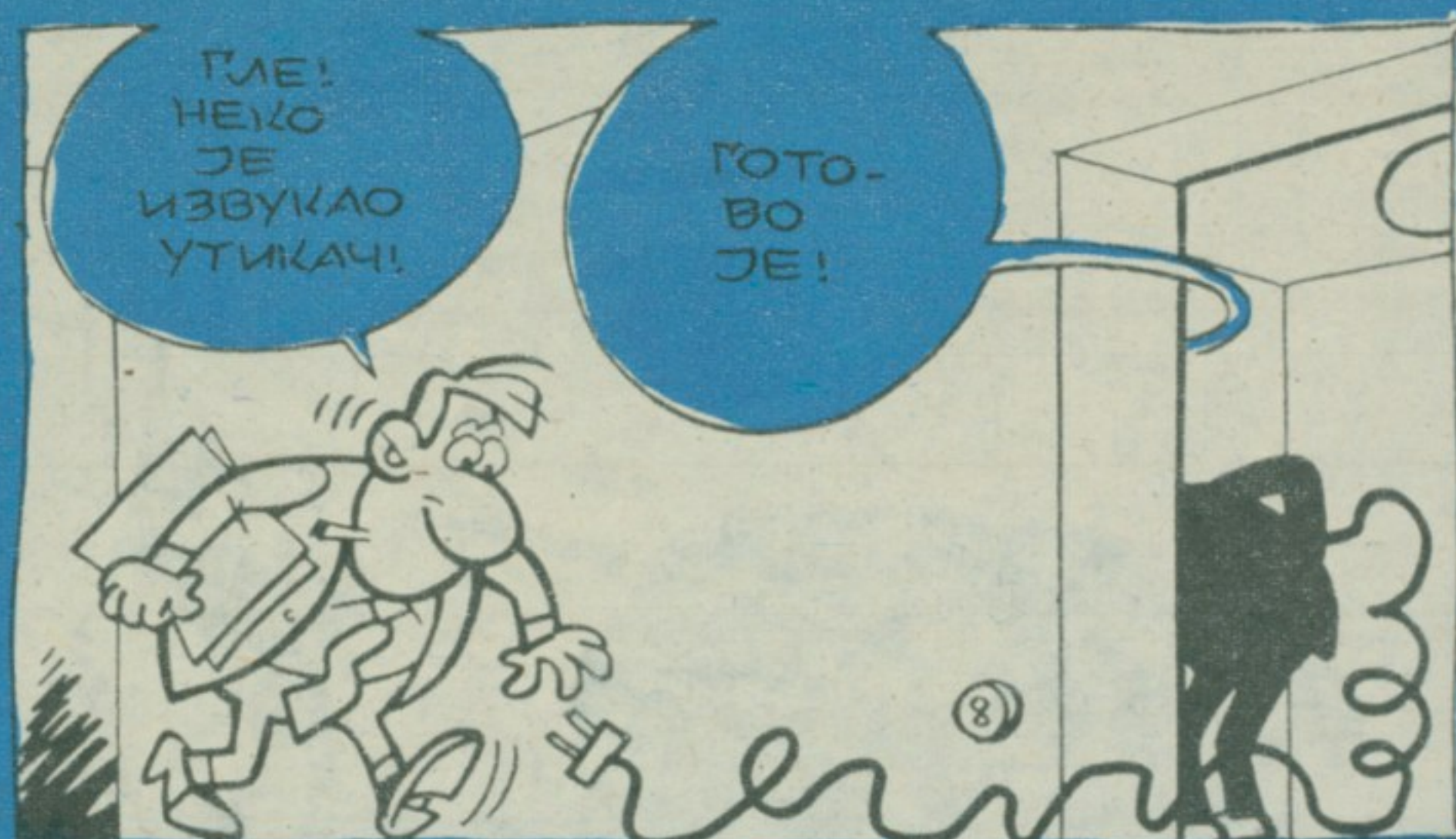
...СВО-
ЈЕ
ЗАМ-
КЕ!

БАААААНГ!

САМО, ЗАБО-
РАВИО САМ ДА САМ
ЈЕ ПОСТАВИО НА
ДРУГО МЕСТО!

ЈОШ НЕ
ЗНАМ КО ЈЕ
ТАЈАНСТВЕНИ
ЛОПОВ!

СВЕ ЉУДЕ У НА-
ШОЈ ДЕТЕКТИВСКОЈ
АГЕНЦИЈИ САМ
ИСПИТАО! ЧАК И
СЕБЕ

СВЕ
САМ ПРЕ-
ДУЗЕО И
НИШТА!

А МОЖДА
И НИСАМ
БАШ СВЕ...

ПА
ДА!

ЈОШ
ОВЕ НОЋИ
КРЕНУКУ У
АКЦИЈУ!

И
ТА-
КО...

УКОЛИКО СУ
МОЈЕ СЛУТЊЕ
ТАЧНЕ, ОН ЋЕ
СЕ УСКОРО
ПОЈАВИ-
ТИ!

ШТА САМ
РЕК'О
?

ЕНО
ГА!

КО ЛИ
ЈЕ ТО
САМО
?

КАКО
ЧУДНО
ХОДА!

ИЗГЛЕДА
КАО
ДА...

ПА, ДА!
САД МИ ЈЕ
ТЕК СВЕ
ЈАС-
НО!

УШАО
ЈЕ У АГЕНЦИ-
ЈУ, ПОКУПИО
ПЛАНО-
ВЕ...

...И САД
СЕ
ВРАЋА
КУЋИ!

СЛУЧАЈ
ЈЕ
РЕШЕН!

СУТРА-
ДАН
УЈУ-
ТРО...

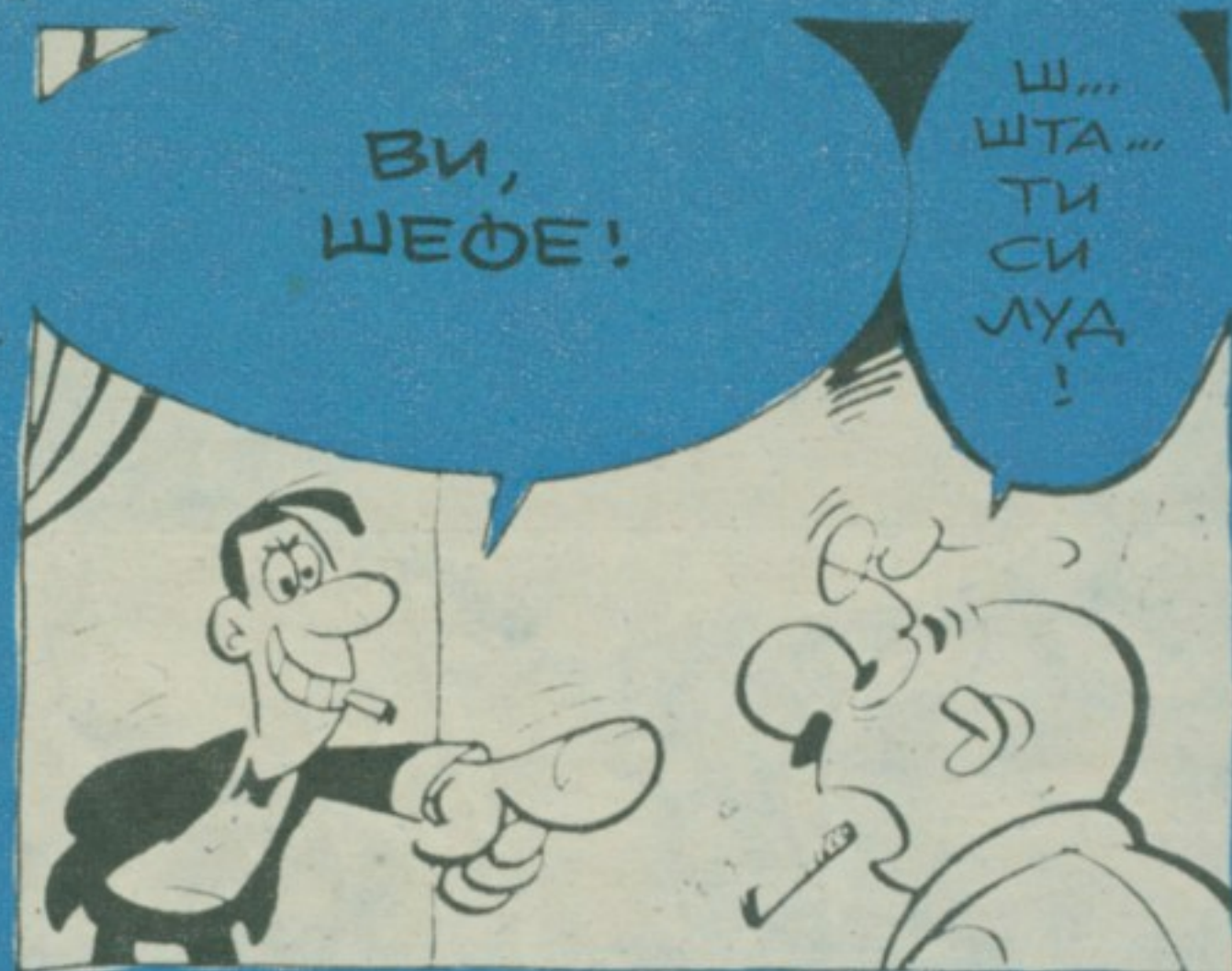
КАКО ЋЕ СЕ
ШЕФ ИЗНЕНА-
ДИТИ КАД
ОВО САЗ-
НА!

ШЕПРТЉИКУ,
ШТА РАДИШ У
МОЈОЈ
КУЋИ?

ЗДРАВО,
ШЕФЕ!
МОГУ ЛИ
ДА УЅЕМ?

Kandit

НАЈСЛАЂА НАГРАДНА ИГРА НА СВЕТУ

ГЛАСАЈТЕ ЗА НАЈСЛАЂЕ

1. ЈАСМИНКА
ШУШКОВИЋ
14. 4. 1969.2. ПРОШЧАЛИ-
ГИН МАЈА
1. VI 1967.3. ВЛАДИСЛА-
ВА ПРОДАНО-
ВИЋ 30. I 1972.4. ПЕКИЋ
ТАТЈАНА
26. XII 1970.

Објављујемо првих 25 најслађих девојчица које је специјални жири „Кандита“ одабрао међу онима које су послале фотографије за конкурс — НАЈСЛАЂА НАГРАДНА ИГРА НА СВЕТУ! Читаоци „Забавника“, гласајте за једну девојчицу, разуме се, ону која вам се највише свиђа. На купону упишите број девојчице, за вас најслађе, исеците купон, залепите на дописницу и пошаљите ОДМАХ на адресу: ИПК — КАНДИТ, 54000 Осиек, Ул. Републике 45.

Међу свима који гласају за најслађу девојчицу из прве групе, извући ће се на срећу више добитника. Они ће добити по један слатки пакет, поклон фабрике „КАНДИТ“.

**ИЗАБЕРИТЕ
ЈЕДНУ ДЕВОЈЧИЦУ!**

5. ТЕСАРИ
МОЈЦА
10. 9. 1971.6. ТРНАВАЦ
ЈАСМИНА
26. VI 1967.7. ЂУКИЋ
НАТАША
13. II 1969.8. ЈОШЕВА
СЛАВИЦА
30. 3. 1968.9. МЛАДЕНО-
ВИЋ МАРИЈА
10. април 1971.10. НАТАША
СРЕТЕНОВИЋ
16. X 1968.11. ИВАНА
КРИВОКАПИЋ
28. I 1974.12. СТОЈКОВИЋ
АНДРИЈАНА
13. IX 1969.13. ТАТЈАНА
ДАМЃАНОВИЋ
8. VIII 1971.14. НАДА
СТОЈКОВИЋ
1. VI 1970.15. АДАЛИТА
РИСТОВИЋ16. ТАЊА
УЗЕЛАЦ
4. VII 1967.17. СТОЈАНО-
ВИЋ БИЉАНА
9. IX 1971.18. АЛЕКСАНД
РА ПЕТРОВИЋ
2. IV 1970.19. НАЂ
ТЕОДОРА
6. X 1969.20. КОРАНТ
НАТАША
9. I 1970.21. ЉИЉАНА
ВРДОЉАК
18. XII 1970.22. ВУКОВИЋ
ДАНИЈЕЛА
8. II 1971.23. РОЖМАН
МАРИЈА
децембра 1971.24. РИСТИЋ
АЛЕКСАНДРА
24. II 1969.25. БОРШПОК
МАРИЈАНА
1. I 1972.

ФАБРИКА ЧОКОЛАДЕ И БОМБОНА *Kandit* НАГРАДИЋЕ НАЈСЛАЂЕГ ДЕЧАКА И НАЈСЛАЂУ ДЕВОЈЧИЦУ 1975. СА ОНОЛИКО ЧОКОЛАДЕ И БОМБОНА КОЛИКО СУ ТЕШКИ

ГЛАСАМ ЗА
ДЕВОЈЧИЦУ бр.

(Презиме и име)

(Поштански број и место)

(Улица и број)

У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ ЗАБАВНИКА БИРАМО НАЈСЛАЂЕГ ДЕЧАКА.

Цицица Балерина

ТРАКА
ЗА КОСУ УЗ
ХИТОН

ЗАСЕЦИТЕ
ПО ЦРТИЦАМА
И ИЗВУЦИТЕ
ЦИЦИН
ОБРАЗ
ИСПРЕД
КИКЕ

ЗАСЕЦИТЕ
ПО ЦРТИЦАМА
И СТАВИТЕ
СУПЕРАК
ИЗ ЦИЦИНОГ
ОБРАЗА

КОСТИМ ЗА
"СИЛФИДЕ"

БИЈАНА ИЗ
"ОХРИДСКЕ
ЛЕГЕНДЕ"

ХИТОН ЗА КЛАСИЧАН
БАЛЕТ

КОСТИМ ЗА БАЛЕТ
"ЧУДЕСНИ МАНДАРИН"

ОДИЛИЈА, ЦРНИ ЛАБУД
ИЗ "ЛАБУДОВОГ
ЈЕЗЕРА"

ОДИЛИЈИНО
ПЕРО ЗА
КОСУ

СЛИКА ИЗ ТОПА

ЗА ПРВИ ДИРЕКТАН ТЕЛЕВИЗИЈСКИ ПРЕНОС
У СВЕТУ, 1938. ГОДИНЕ, ЕНГЛЕЗИ СУ ИЗАБРА-
ЛИ ЧУВЕНИ КОЊИЧКИ ДЕРБИ У ЕПСОМУ.

Док је свет на малим екранима пратио директан пренос човековог првог корака на Месecu, мало је ко знао да је те исте, 1938. године телевизија прославила свој четрдесети рођендан.

Са одашиљачима у енглеском месту Давентрију, 1929. године учињен је први покушај телевизијског преноса. У Француској је исте године Рене Бартелеми приказао први телевизијски уређај који се састојао од одашиљача и пријемника.

КАКО ПРИПИТОМИТИ ТАЛАСЕ

Пра-праоцем „кућног био скопа“ може се сматрати опет Ђовани Казели. Он је још 1862. године успео да из Париза емитује у Амијен слику урезану у танку плочу калајног лима. Преко игле, што се кретала по урезима, репродукована је помоћу једног електричног уређаја. Овај покушај уврштен је у историју телевизије мада је поступак сам по себи остао само занимљив оглед.

Крајем 1873. Американац Кари из Бостона случајно је открио фотоелектрична својства селенијума чији се електрични отпор мења зависно од дејства светлости. Тај феномен, касније је искористио тако што је направио екран са хиљадама фотоелектричних хелија од селенијума на које би била пројектована слика. Те хелије биле би опет везане за хиљаде сићушних електричних лампи на другом екрану који би служио као пријемник. Али, ова замисао била је сувише „неспретна“ да би се остварила.

Француз Сенленк објавио је 1879. основни принцип поступног емитовања елемената слике. Замислио је да једним јединим водом преноси импулсе један за другим, али да учестаност не буде мања од једне десетине секунде. На тај начин гледалац би имао постојану слику.

Истовремено, млади научник из Хамбурга Хајнрих Херц радио је на проблемима емитовања слике на даљину посредством електромагнетских таласа, мада није ни мислио на телевизију. Када је умро 1894, у тридесет седмој години свет је већ био упознат са постојањем и особинама херцових таласа који су названи његовим именом — они су могли да емитују поруке! Остало је још само да се „припитоме“.

Али, како послати слику путем таласа?

Немац Паул Нипков и Француз Леблан сложили су се да је потребно прво анализирати саму слику. И потрудили су се да слику „раставе“.

НИПКОВЉЕВ УРЕЂАЈ

Нипков је 1884. за анализу слике употребио диск са рупама подједнако међусобно удаљеним и размештеним у спиралу. При снимању диск се окретао и његова спирала пропуштала светлост одређеним редоследом на фотоелектричну хелију. Ова је претварала светлост у електричну струју која је на пријемном крају произвођила блесак у неонској цеви — јачи или слабији, у зависности од импулса.

Између ове цеви и екрана налазио се други диск који је имао исти распоред рупица и окретао се истом

брзином као онај у отпремнику, те је светлост коју је пропуштао на екран давала истоветну слику.

Нипковљев уређај зачетник је онога што ће касније бити названо принципом механичке телевизије. Практично остварење овог пројекта, међутим, захтевало је знатна средства и, пре свега, даљи развој радиоелектрицитета. Године 1907. Ли де Форест конструисао је за Нипковљев уређај термо-јонски појачач импулса, али у то време нико није успео да пронађе начин да се поступак шире употреби.

Врата модерне телевизије била су, захваљујући овим покушајима, откривена, али је још недостајао

стављају зачетак такозване катодне телевизије.

Розинг је почео са експериментима 1905. замисливши да за рашчлањивање снимљене слике и њену репродукцију употреби Браунову цев. Њен фини и хитри сноп електрична омогућавао је да се слика рашчлани жељеном брзином. Сноп је „шарао“ по фото-хелијама и примао од њих електрични набој. Године 1911. Розинг је успео да добије прву слику на екрану катодне цеви.

БУДУЋНОСТ У КАТОДНОЈ ЦЕВИ

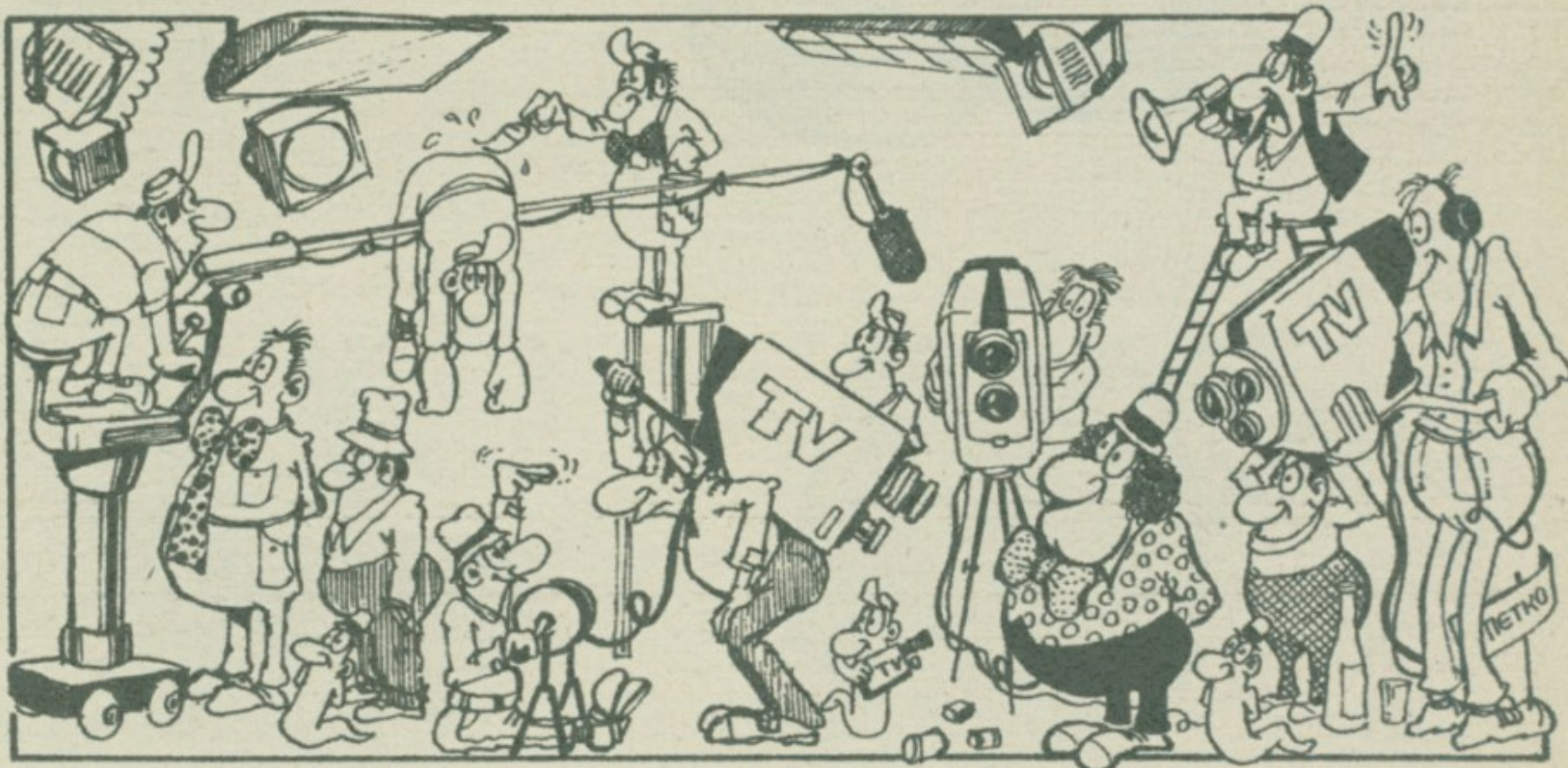
Први светски рат прекинуо је експерименталне радове на телевизији. Чим се

1879. године емитујући из Вашингтона у Њујорк слике помоћу плоче са селенијумом. У исто време Шкотланђанин Џон Берд реализовао је Нипковљеву идеју помоћу електронског топа-цеви која омогућује да се појачају слаби импулси фото-електричне хелије и херцових електромагнетних таласа којима ови импулси путују од одашиљача до пријемника.

Џон Берд је 1926. у Лондону приказао прост телевизијски апарат који је преносио сићушну слику рашчлањену на 28 водоравних светлосних пута.

Ипак, три године касније Британци су први емитовали телевизијски пренос из Давентрија. Слика је била рашчлањена на 30 пута што је давало прилично слаб квалитет. Али, ова емисија показала је да је будућност телевизије — катодна цев.

За то време Французи Бартелеми и Анри де Франс радили су на сличном уређају и јавно га приказали у Авуру 1931. године. Слика је имала густину од 38 пруга

„прави отац“. У међувремену, нашао се кум. Русу Константину Перском приписано је то епохално крштење — 1900. године он је „сковао“ реч телевизија!

Руски физичар Борис Розинг тражио је начин за брже преношење што већег броја импулса како би досио кућу и постојанију слику. Његови радови пред

рат завршио, Французи и Енглези присећали су се свих експеримената на механичкој телевизији и поново се са пуно наде бацили на усавршавање Нипковљевог диска. Американци су их у тим покушајима следили у стопу.

Лабораторије Белове телефонске компаније оствариле су Сенленков сан из

га и била нешто јаснија него код Енглеза. Године 1932. у студију Монтрџ снимљен је први телевизијски програм у Француској.

Одлучујући корак учињено је Рус Владимир Зворинкин који је изумео практично средство за електронско рашчлањавање слике. Његов иконоскоп (нека врста камере) је празна цев

са пријемним екраном који се састоји од мозаика сићушних фото-електричних елемената, фото-хелија. Електронски сноп редом „шара“ по фото-хелијама и од њих прима јачи или слабији електрични набој, зависно од јачине светлости која пада на екран. Ова цев за електронску анализу слике непрестано је усавршавања.

У ЧАСТ СВЕТСКЕ ИЗЛОЖБЕ

У Француској је на иницијативу Жоржа Мандела, будућег министра ПТТ, основан сталан телевизијски студио. У Енглеској се одашиљач у Давентрију усавршавао и од 1936. године емитовани су редовни програми. У Сједињеним Америчким Државама одашиљач из Шенектедија код Њујорка има редовне емисије које брзо преносе одашиљачи у Филаделфији, Чикагу и Сан Франциску.

У то време у Француској због несавршености пријемника, емисије не могу да се „ухвате“ и телевизија остаје и даље у експерименталној фази. Француски научници због тога немају мира и инжењеру Жоржу Валенсију пошло је за руком да пронађе систем који је рашчлањавао снимак и „састављао“ пренету слику у 455 пруга. Тако је у року од само неколико година слика од 30 пута била далека прошлост.

Валенсијев систем свечано је „предат на употребу“ 1937. године у част Светске изложбе која се одржавала у Паризу. Први велики француски одашиљач смештен је на врх Ајфелове куле. Посетиоци су на великом екрану могли да прате сталне емисије које су приказиване непрекидно током Светске изложбе. У то време још није могло да се сања о малим екранима.

ДВОСТРУКО КРУНИСАЊЕ

Следеће године, захваљујући иконоскопској Зворикиновој камери, Енглези су реализовали прву велику телевизијску репортажу на свету. Велики љубитељи

спорта за тему су изабрали један значајан спортски догађај. Тако су 1938. године Енглези могли, на неколико хиљада јавних телевизијских пријемника, колико их је тада било у Британији, да уживају у директном преносу чувеног дербија из Епсома. То је било право национално славље!

Од тада, редовне емисије брзо су се „размножиле“. У Сједињеним Америчким Државама програме организује МВЦ и Колумбија и телевизија се комерцијализује. У Француској одашиљач на Ајфелској кули ради „пуном паром“ не водећи рачуна о броју пријемника. У Немачкој, Великој Британији и свуда где технологија то омогућује телевизија полако али неумитно заузима своје место у области информисања и забаве.

После другог светског рата телевизија се усавршава. Тако у Француској слику стандардне густине надмашује врло густа и јасна слика од 819 пруга.

Приликом крунисања британске краљице Елизабете II, 2. јуна 1953. године први пут је прорадила мрежа Евровизије што је омогућило милионима људи у Енглеској, Француској, Белгији, Холандији, Немачкој, Данској да посматрају овај несвакидашњи догађај. Оснивање Евровизије представљало је у неку руку и крунисање телевизије.

У то исто време у Сједињеним Америчким Државама било је већ 27 милиона телевизијских пријемника и 328 одашиљачких станица.

Јула 1962. године остварене су прве емисије које су могле да се гледају широм света захваљујући вештачком сателиту Телстар.

ЦРВЕНА, ПЛАВА, ЗЕЛЕНА

Са развојем емитовања црно-белих слика појавила се и техника телевизије у боји. Две године пошто је приказан први телевизијски апарат, 1928. Џон Берд је замислио пројект: слика се рашчлањује помоћу одговарајућих филтера на црвену, плаву и зелену боју. Свака од њих засебно се преноси, а на пријемном крају три једнобојне слике пројектују се једна преко друге како би се добиле боје изворне слике.

У првим системима телевизије у боји три основне боје преносене су механичким путем једна за другом. Данас се користе катодне цеве чији се проширени део — екран — састоји од мноштва флуоресцентних елемената распоређених један до другог који дају само црвену, плаву или зелену светлост. Једна таква катодна цев садржи три електронска топа од којих сваки својим снопом електрона досеже елементе само једне од три боје захваљујући љубичастој маски у близини екрана. Тако се добија обојена слика која потпуно одговара стварности.

Б. Д.

ИЗ ДАЛЕКИХ ЗЕМАЉА

ОНИ ДОНОСЕ СРЕЋУ

БЕЛИ СЛОНОВИ СУ ВЕЋ СТОЛЕЋИМА ПОНОС БУРМАНСКИХ И ТАЈЛАНДСКИХ ВЛАДАРА. ПОКРИВЕНЕ ОДОРОМ ОД СВИЛЕ И ЗЛАТА, ОВЕ НЕОБИЧНЕ ЖИВОТИЊЕ ПРИСУСТВУЈУ СВИМ ВАЖНИЈИМ СВЕЧАНОСТИМА.

Столећима су бурмански и тајландски владари у дворштима својих палата имали „беле“ слонове.

Та традиција и церемонија проглашења неког слона за „белог краљевског“ потиче из 15. века, када је први такав слон поклоњен тајландском краљу Сароми Траилоканату. Од тада се мисли да „бели“ слонове доносе срећу и напредак краљевству. Ово веровање пренело се и у Бурму.

Међутим, ти слонове нису увек доносили срећу. Тако је тајландски краљ Маха Чакрапат имао седам „белих“ слона, а у то време бурмански краљ Табенг био је без мједног. Зато је послао захтев свом суседу, краљу Чакрапату да му поклати два слона. Овај је то одбио и Табенг је тада искористио неке пограничне сукобе да напа-

на застава Тајланда до 1917. године.

Садашњи тајландски краљ Бумибол Адуладеј (Рама IX) има два мужјака белог слона на које је веома поносан.

А ти слонове, у ствари, нису бели. Исти су као и сви други, само што немају сасвим „нормалну“ боју. Једном слону ипак није лако да постане „бели“. Вековима су утврђивана правила које особине мора да има да би и званично био проглашен за „белог“. Сваки који је „кандидат“ — својина је краља. Дворски стручњак за „беле“ слонове, који се назива Фра Рацвангмуанг, треба да прегледа „кандидата“ и одреди одговарајуће правилима, а то траје и по две године.

Први слон садашњег краља ухваћен је у јунгли јужног Тајланда фебруара 1956. године. Пош-

Слона су затим пребацили у Бангкок и показали краљу који је био веома задовољан. Коначно, десетог фебруара 1958. године одржана је велика церемонија и слону је додељена титула „бели краљевски слон“, односно Фра Совет Адуладеј Пахана.

Слон је смештен у золошки врт да би му се и народ дивио. У посебном навиљону са жутиим кровом посебан чувар брине о њему и храни га. Овај деветнаестогодишњи слон поједе дневно 12 бала траве, 20 гомила банана и већу количину шећера.

ЗАЛУТАЛА БЕБА

Други слон краља Бумибола добио је назив Фра Совет Тасуракачтан и има 8 година, што значи да је још „беба“ и живи у дворштима краљевске палате.

Он је нађен на необичан начин, а то астролози у Тајланду тумаче његовим краљевским пореклом. У јужном Тајланду, у области Јала, ова „беба“ је ишла за својим стадом. Једнога дана стадо је наишло на припитомљеног слона (у Бурми и Тајланду слонове се и данас користе за разне послове, најчешће за извлачење стабала из јунгле). Када је газда повео припитомљеног слона у насеље, њему се придружило и слонче. Човек се изненадио, али је брзо приметио да слонче нема уобичајену боју и о томе обавестио локалне власти.

Убрзо су стигла три дворска стручњака и утврдила да слонче испуњава услове да буде проглашено за „белог“. На дан проглашења у Јалу је дошао лично краљ и, по традицији, церемонија је обављена.

Као и некада, данас „бели краљевски слон“ учествује у свечаностима и прославама, у свечаним поворкама на дан рођења краља Бумибола. Слон се тада прекрива свечаном одором од свиле и злата, а на главу и око врата стављају му се украси од злата и драгог камења.

Д. Ђурић

дне Тајланд и отме слонове, али је био поражен. Његов наследник, краљ Буренг Нонг, напао је Тајланд, опљачкао га и отео четири „бела“ слона.

ПОД ЖУТИМ КРОВОМ

Тајланд се некада звао и Земља Белих Слонова, а колико су ти изузетни слонове били важни за једног краља говори и то што је тајландски владар Рама II (владао од 1809. до 1824.) променио и заставу. Нова тајландска застава је на црвеном пољу имала лик белог слона и то је била званич-

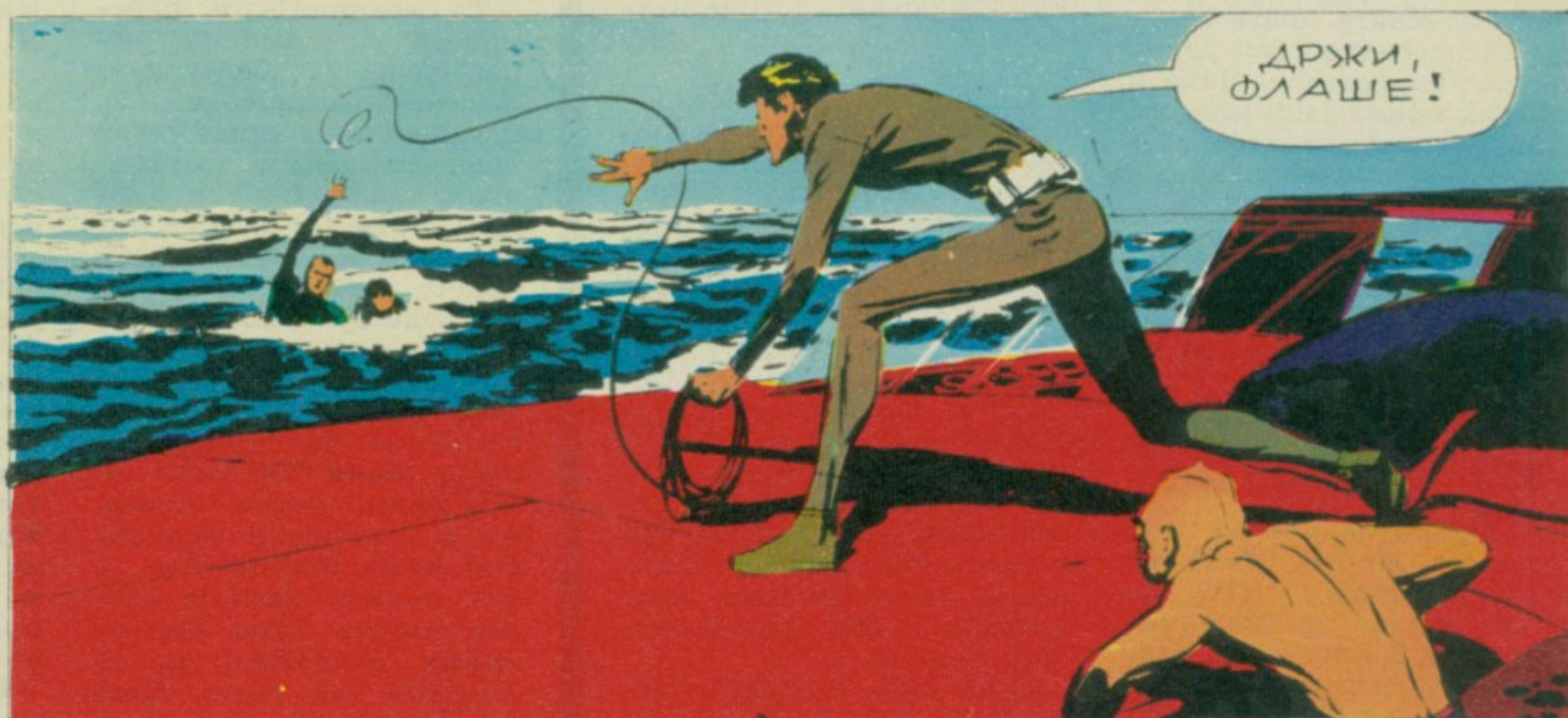
то је животиња била неуобичајене боје, локалне власти известиле су о томе двор.

Дворски стручњак је одмах отпутовао да прегледа и оцени животињу. То је трајало дуго и кад се стручњак уверио да је то „онај прави“, послао је извештај: Животиња има леп облик, обе кљове су му правилне, као и уши. Очи су белкастожуте а десни ружичасте. Длаке на телу су боје меда а при крају црвенкасте, док су на ушима беле. У целини, боја коже је боја лотоса. Животиња одговара свим правилима.

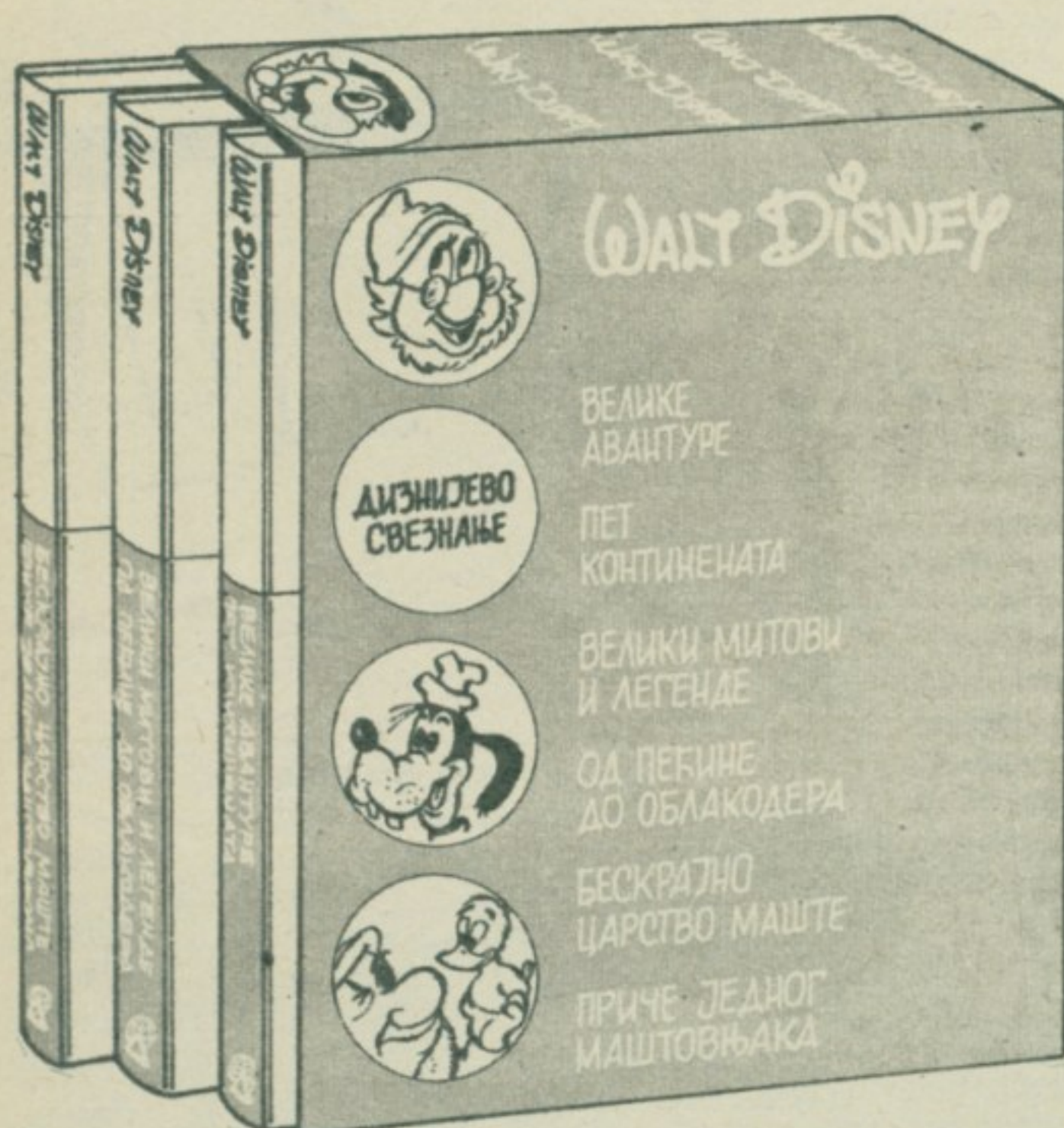
Don
BARRY

ФЛАШ ГОРДОН

ДИЗНИЈЕВО СВЕЗНАЊЕ

Ако желите да проверите своје опште образовање, овај квиз ће вам у томе помоћи. На свако постављено питање дата су два или три одговора али је само један од њих тачан. Ваш задатак је да на купону напишете тачне одговоре, купон залепите на дописницу и пошаљете Политикином забавнику 11 000 Београд, п. фах 124, најкасније до 8. децембра ове године.

Ако не знате одговор на свих шест питања а желите да учествујете у наградном конкурс, најбоље је да одмах попуните наруџбеницу и пошаљете нам је — за само неколико дана добићете **ДИЗНИЈЕВО СВЕЗНАЊЕ** и у њему наћи одговоре на сва питања из овог квида. Комплет од три књиге **ДИЗНИЈЕВОГ СВЕЗНАЊА** штампан је ћирилицом и латиницом у колор штампи, тврдо повезан, са пластифицираним корицама у боји и украсном поклон-кутијом, такође у боји. Комплет у продаји стаје 600.— динара. Купци за готово — поужећем уживају попуст од 100 динара, тако да комплет добијају за 500.— динара. Комплет се може купити и на отплату у 10 месечних рата, по 60.— динара месечно.

Прво коло **ДИЗНИЈЕВОГ СВЕЗНАЊА** чине три тома, а сваки том обухвата две области. Први том су **ВЕЛИКЕ АВАНТУРЕ** и **ПЕТ КОНТИНЕНАТА**. У **ВЕЛИКИМ АВАНТУРА-**

МА се налазе приче о старим Египћанима, највећим војсковођама Старог века, познатим истраживачима, првом лету преко Атлантика па све до искрцавања на Месец. **ПЕТ КОНТИНЕНАТА** говоре о облику наше планете, почецима живота на Земљи и дају многобројне податке о величини, броју становника, језику појединих држава итд.

Други том су **ВЕЛИКИ МОТИВИ И ЛЕГЕНДЕ** у којима се налазе најпознатије легенде и митови који су одвајкада узбуђивали дечију машту. Друга књига овог тома названа **ОД ПЕЋИНЕ ДО ОБЛАКОДЕРА**, као што јој и само име каже, прича како су грађена прва насеља па до градова који ће се градити на Месецу.

Трећи том **ДИЗНИЈЕВОГ СВЕЗНАЊА** са својим књигама **БЕСКРАЈНО ЦАРСТВО МАШТЕ** и **ПРИЧЕ ЈЕДНОГ МАШТОВЊАКА** младима је најближи. У овим књигама су сакупљене најлепше бајке Браће Грим, Андерсена, затим Езопове, Лафонтенове басне итд.

Напомињемо да су водичи кроз све ове књиге омиљени Дизнијеви јунаци Паја, Шиља, Мики и други.

1.

Чаробњак по чијем је савету легендарни краљ Артур окупио своје витезове? Окрулог стола звао се:

- а) Мерлен
- б) Мерлин

2.

Највећи грчки храм из старог века, саграђен у дорском стилу а посвећен богињи Атини, зове се:

- а) Пантеон
- б) Пантеон
- ц) Партенон

3.

Један велики португалски морепловац повео је експедицију која је прва опловила свет и коначно потврдила да је Земља округла. Његово име је:

- а) Америго Веспуччи
- б) Кристифор Колумбо
- ц) Фернандо Магелан

4.

Сплав на коме је Норвежанин Тор Хејердал препловио Тихи океан од Перуа до Тахитија звао се:

- а) „Рики-тики“
- б) „Кон-Тики“

5.

„Отац“ Мики Мауса, Шиља, Паје Пајка, човек који је чудесан свет бајки претворио у свет слика, звао се:

- а) Волт Дизни
- б) Радјард Киплинг
- ц) Хенрик Сјенкјевич

6.

Кинези су измислили хартију, пинг-понг, измислили су чак и макароне које је у Европу пренео један велики светски путник XIII века. Његово име је:

- а) Марко Поло
- б) Метју Пери

НАГРАДЕ:

I НАГРАДА:
ОПШТА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА LAROUSSE, ВРЕДНОСТ 1.800 ДИН.

ОСТАЛЕ НАГРАДЕ:
10 књига ИЛУСТРОВАНА ИСТОРИЈА СВЕТА, свака књига у вредности од по 250.— динара.
ПОКЛОН ИП „ВУК КАРАЦИЋ“

ДИЗНИЈЕВО СВЕЗНАЊЕ

КУПОН

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____

НАРУЏБЕНИЦА

Издавачко предузеће „Вук Караџић“, Београд, Краљезина Марка 9 Овим исплатом купујем комплет **ДИЗНИЈЕВО СВЕЗНАЊЕ** (три књиге) по цени од 600.— динара.

ЗА ГОТОВО — ПОУЗЕЋЕМ по повлашћеној цени од 500.— динара за цео комплет. Уплату ћу извршити поштару приликом пријема пакета.

НА ОТПЛАТУ — по цени од 600.— динара за цео комплет, који ћу износ уплатити у 10 редовних месечних рата по 50.— динара месечно, после пријема књига, рачуна и уплатница, почев од _____ 197— године.

Књиге ми испоручите на **ПРЕДУЗЕЋЕ — СТАН** (Непотребно прецртати)

Купац _____ (презиме, име и очево име)

Место и поштански број _____ Назив и адреса радне организације _____

КУПАЦ

Овера запослења за купце _____ (Својеручни потпис)

на отплату _____ Бр. личне карте _____
жиг и потпис овлашћеног лица _____ Издаје од СУП-а _____

За „ВУК КАРАЦИЋ“

У случају спора признајем надлежност IV општинског суда у Београду.

КУТАК ЗА ДЕВОЈЧИЦЕ

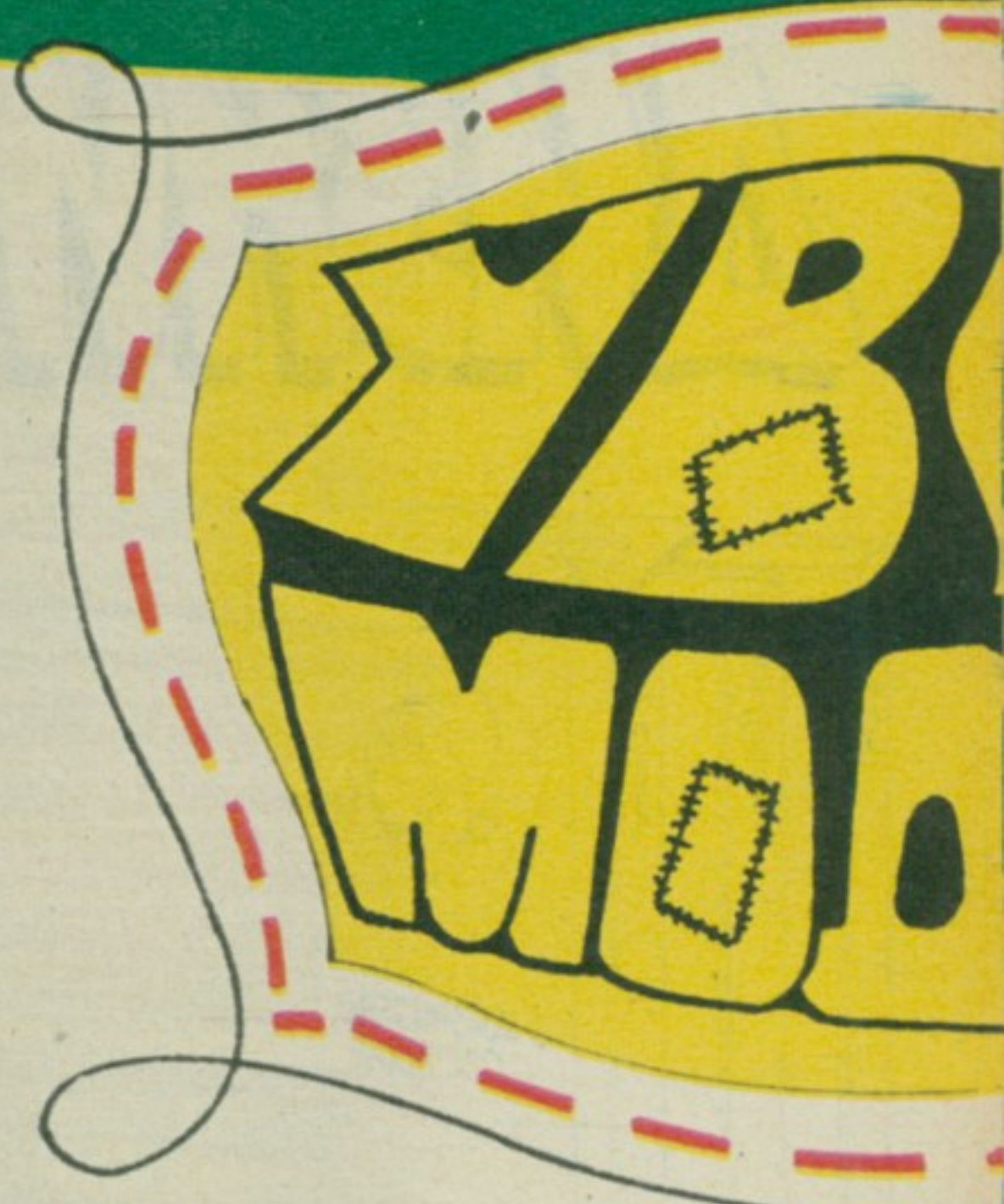
НАПРАВИТЕ САМИ

Тексас платно је веома погодан материјал, може да се носи од пролећа до касне јесени. А ако још на овај једнобојан материјал додате разне „закрпе“ или ресе бићете увек модерно одевени.

Закрпе на сукњи: пришијте на сукњу од тексас платна закрпе на којој су извезени различити мотиви (црт. 1). На цртежу 2 приказана је закрпа извезена у облику сунца. Пазите, сунчеве зраке везите пуним бодом (црт. 3) а само сунце исеците од жутог материјала и пришијте на „закрпу“ бодом који видите на цртежу 3 или извезите. „Лице“ извезите ланчић-бодом (црт. 9).

Ресе на цеповима: и јакну од тексас платна црт. 4. украсићете ако на калне од цепова пришијете ове необичне ресе. Направите их овако: узмите парче вунице дупло дуже од дужине коју желите да вам имају ресе. Један крај ресе уврните на једну а други крај вунице на другу страну, све док се вуница не упреде, затим на упредену нит навуците перлу или алкицу, ставије на средину, нит пресавијте на pola, ухватите оба краја у једну руку, па ће се вуница сама упрести тако да на другом крају остане перла или алка (црт. 5). Овако добијену ресу пришијте с унутрашње стране цела (црт. 6).

Украс на леђима јакне: веома су модерне слике од крпца и веза на леђима јакне или блузе од тексас платна (црт. 7). Ми вам предлагемо да то буде цртеж

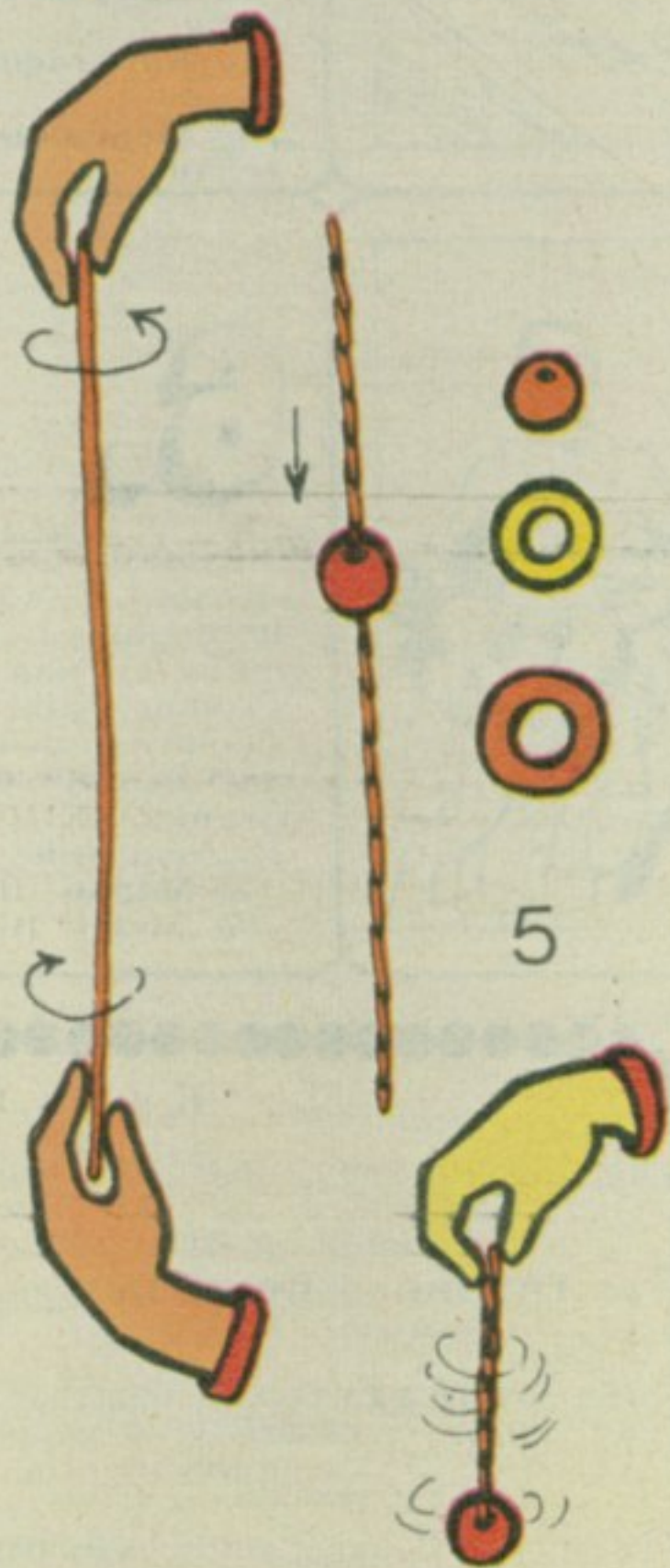
дрвета, а ви можете по жељи да насликате и неки други мотив. Крошњу дрвета исеците од зеленог платна и пришијте бодом који видите на цртежу 8. Затим извезите стабло, земљу и стабљике цвећа и воћа ланчић-бодом (црт. 9). Затим остало испуните плозовима, дугмадима разних боја и величина црт. 10. Уместо цвећа и воћа ставите такође дугмета.

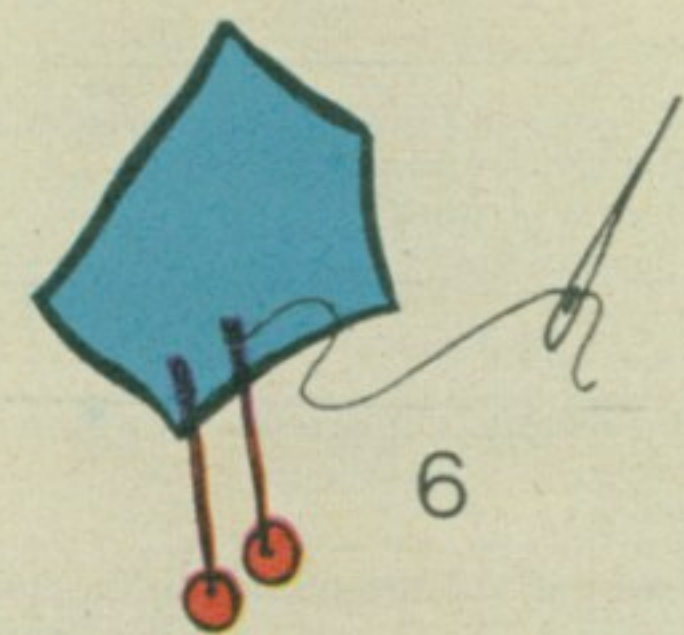
2

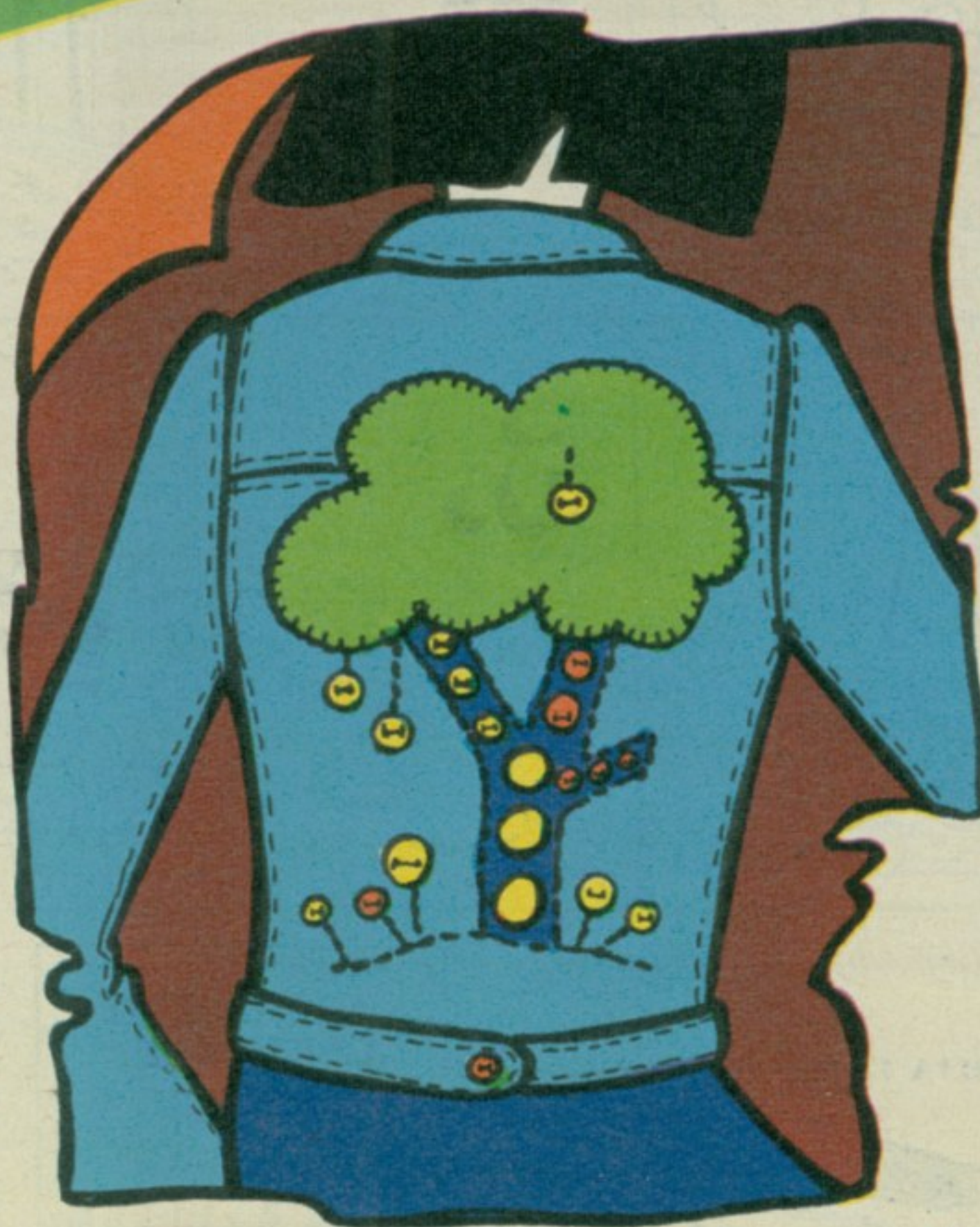
4

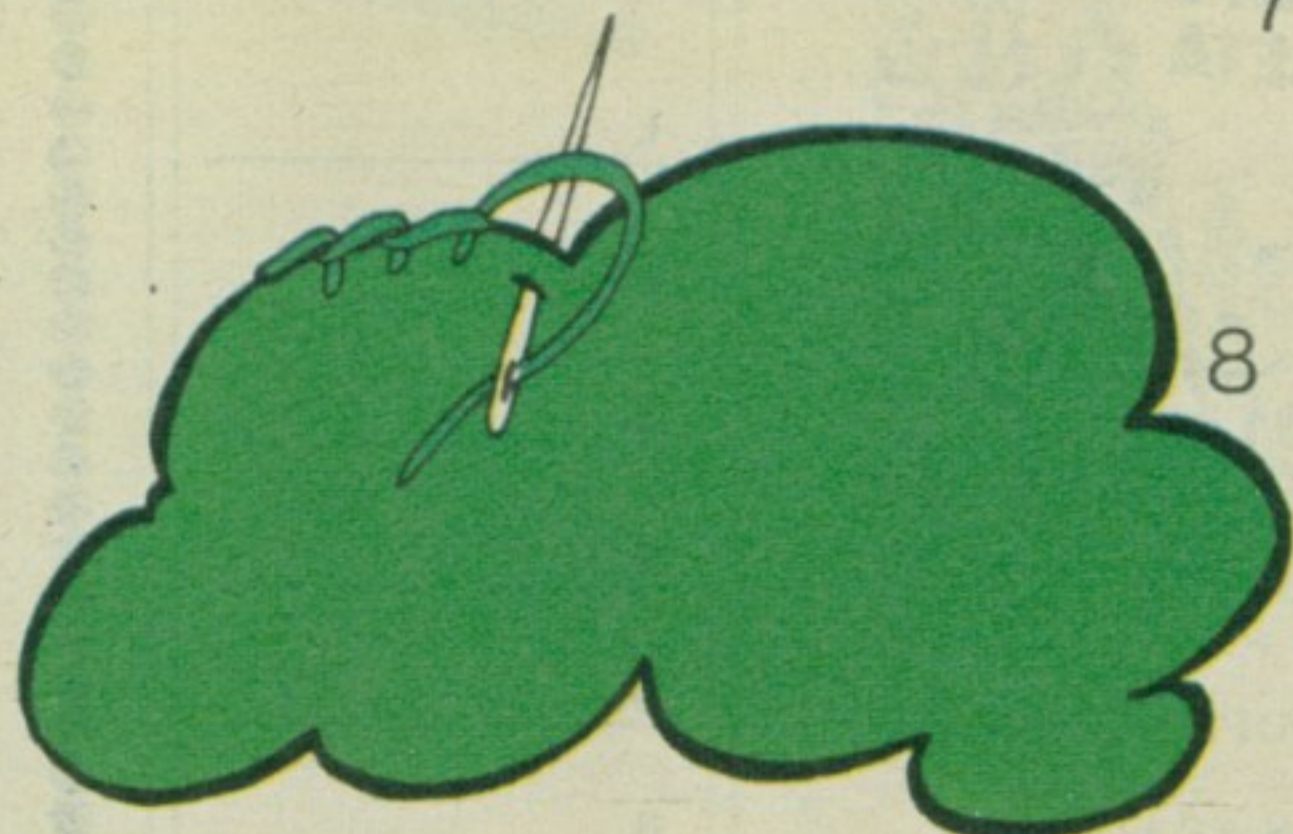
5

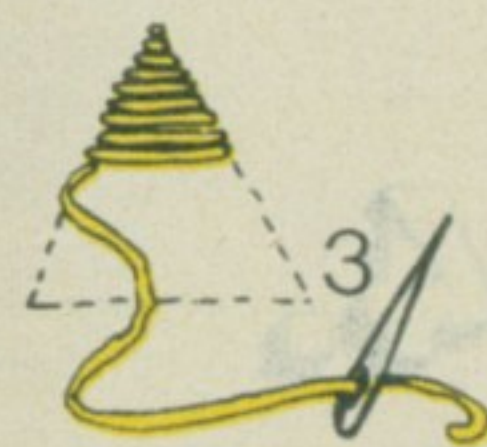
6

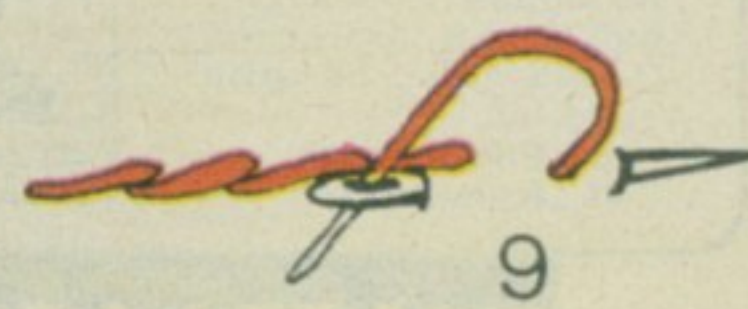
7

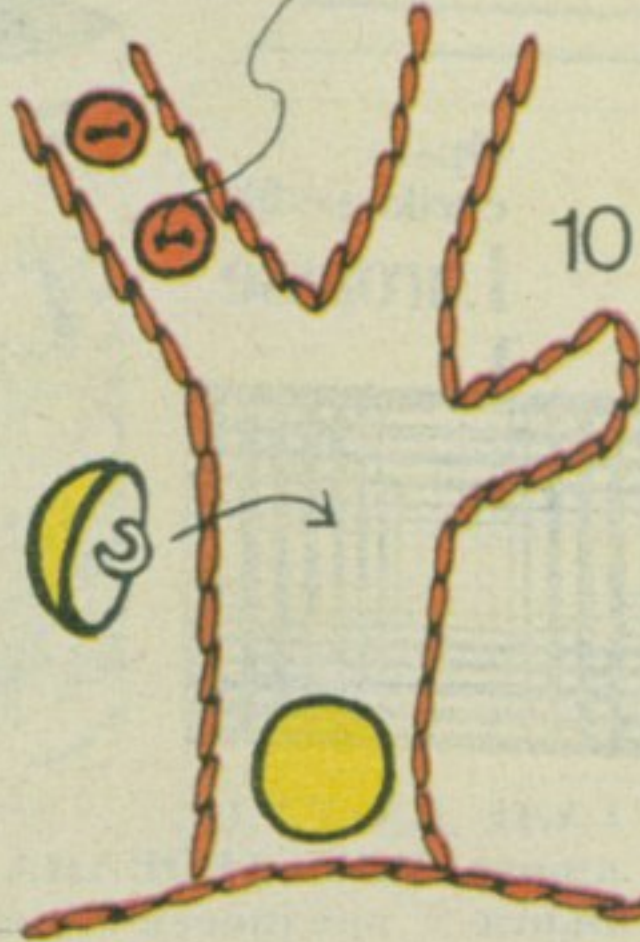
8

3

9

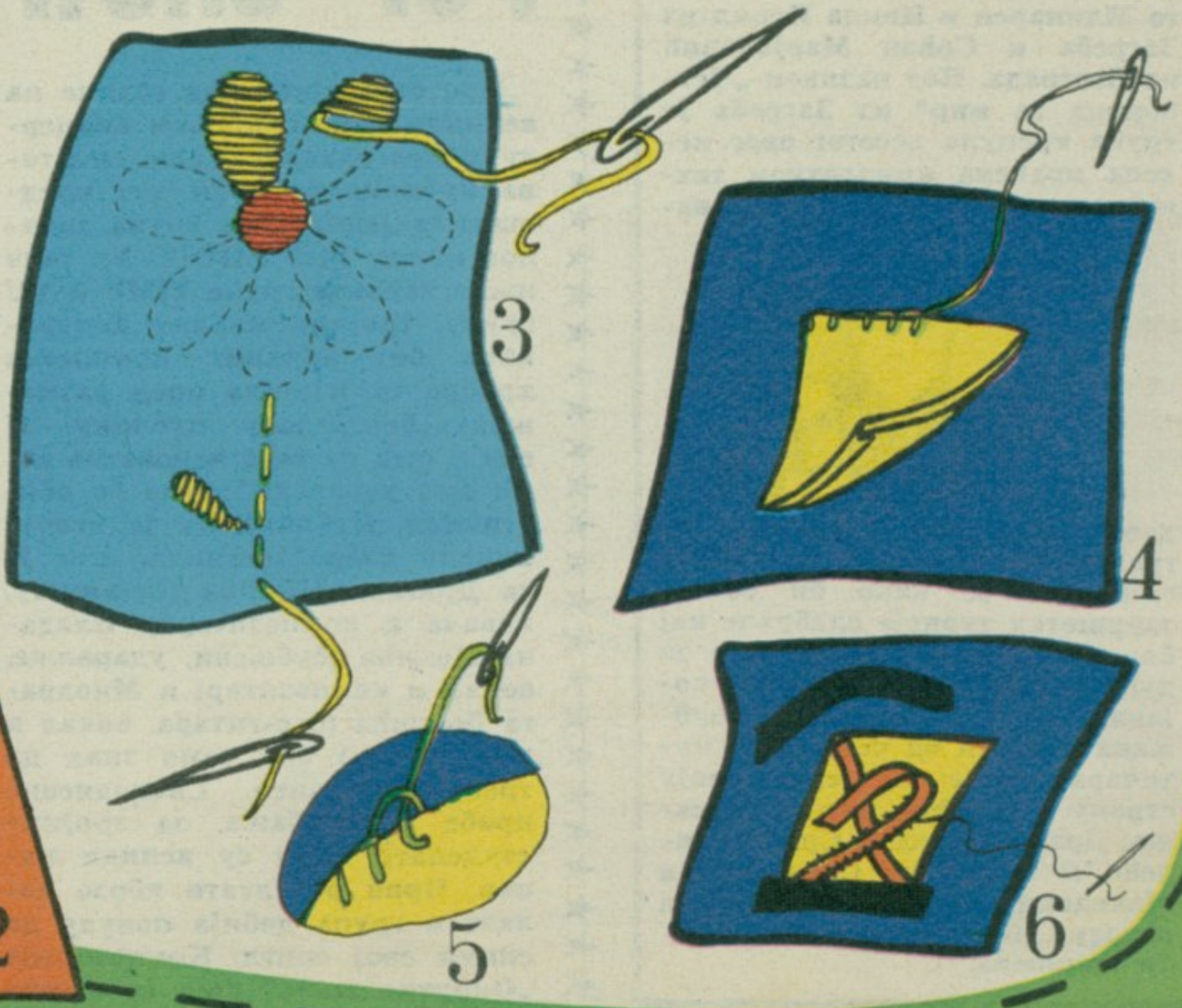
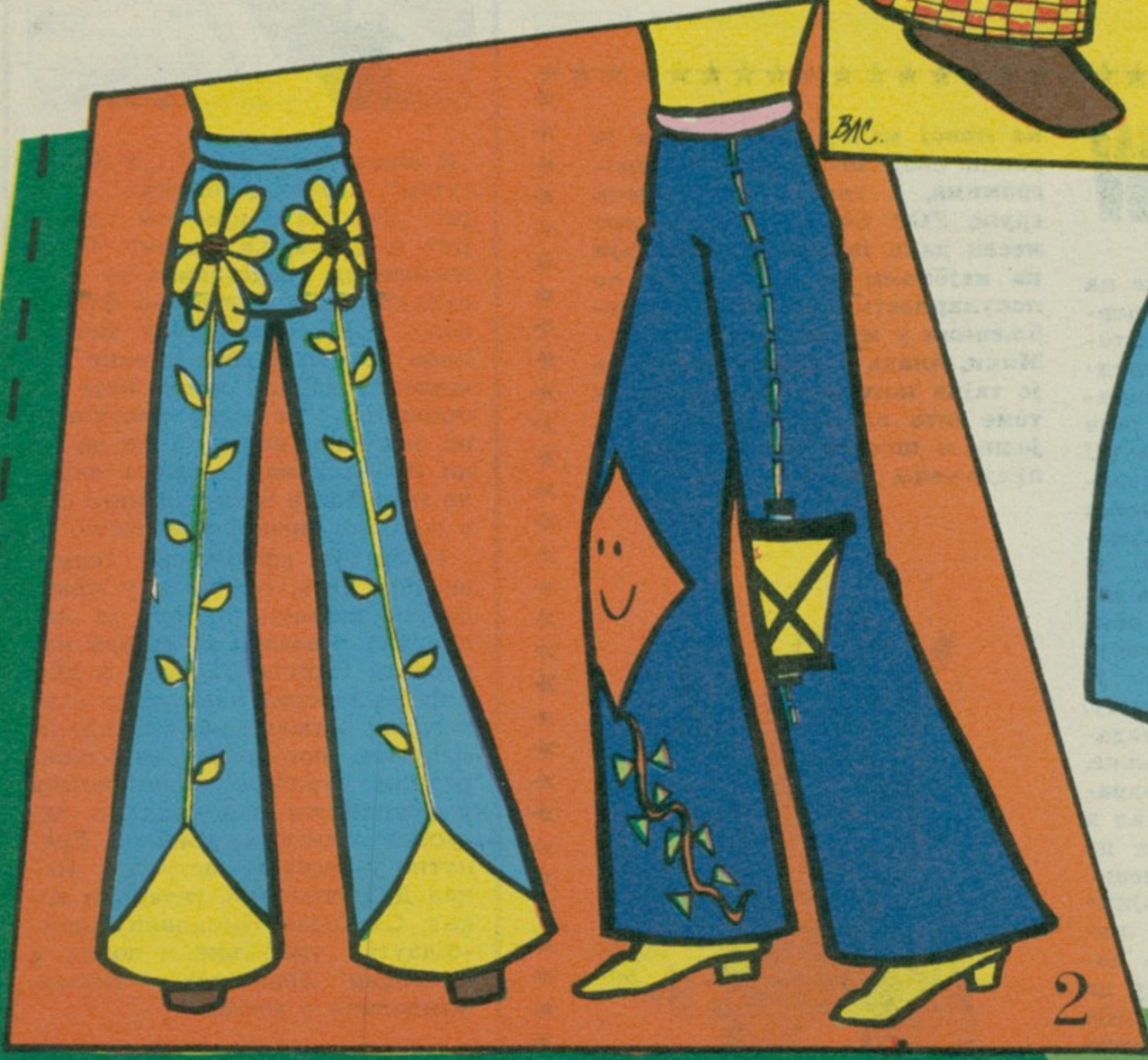
10

ЕК ЕРНО

Идеална одећа за младе свакако су панталоне, чак и старе. Од окривалих или потпуно износаних панталона можете добити хит-панталоне. Овога пута предложимо неколико начина да продужите или освежите панталоне. Један је додавањем манжетни и уметањем парчића платна у боји, најбоље карираног, на кукове и појас. Ако желите да имате оно што други немају, нашивите на панталоне и део у облику прелука од истог материјала као што су манжетне и појас. Панталоне можете продужити и тако што ћете ногавице исећи на неколико места и ту убацити траке од јачег платна у различитим бојама (црт. 1).

На цртежу 2 видите како можете украсити панталоне. Цвет и лист извезите цуњим бодом а петељке ћете добити провлачењем вулику (црт. 3). Манжетне су нашивене. На другим панталонама (црт. 2) су украси од нашивених крпица (црт. 4). Украси могу бити различитог облика, а обично се стављају на колена и тако истовремено штите најслабији део панталона. Крпице нашивајте бодом као што видите на цртежу 5. Ако вам се допадне фењер на нашим панталонама, онда употребите купљену траку уместо да сами кројите, па је пришијте обичним бодом и ситно профирцајте (црт. 6).

ХИТ СТРАНА

У данашњем броју представимо вам неколико младих домаћих поп-састава пред којима је према оценама стручњака успешна каријера. Колико ће они успети свакако зависи и од њих самих, али верујући у њихову младост, љубав према музици и озбиљност којом прилазе послу надамо се да ће једног дана заузети место у самом врху домаће поп-музике. Поменућемо и састав **ТЕШКА ИНДУСТРИЈА**, који ових

дана слави годишњицу постојања, а који је у невероватно кратком року успео да буде оцењен и поштован широм наше земље. Разлог за то је велика турнеја коју су организовали а и три успешна сингла. На крају пожелимо им још много турнеја, нових снимака и квалитетних нумера какве су нам на почетку своје каријере даровали.

ЧЕТВОРИЦА ЗА МИР

Ових дана завршава се једна успешна турнеја која је наишла на велико интересовање у местима где су гостовала четворица протестних певача: Томаж Домицељ из Љубљане, Драго Млинарец и Ивица Перцл из Загреба и Срђан Марјановић из Београда. Под називом „Четворица за мир“ из Загреба је група кренула десетог овог месеца праћена комплетном техником за снимање. Свих два-

десет концерата одржаних по градовима Хрватске и Србије снимљено је како би се по завршетку турнеје одабрале најбоље нумере и искористиле за дупли албум. Ова плоча појавиће се у издању РТВ Љубљана а сваки од четворице музичара имаће по једну своју страну. Следећег месеца Томажа, Драгу, Ивицу и Срђана видеће и млади из Словеније и Македоније чиме ће серија концерата „Четворица за мир“ бити завршена.

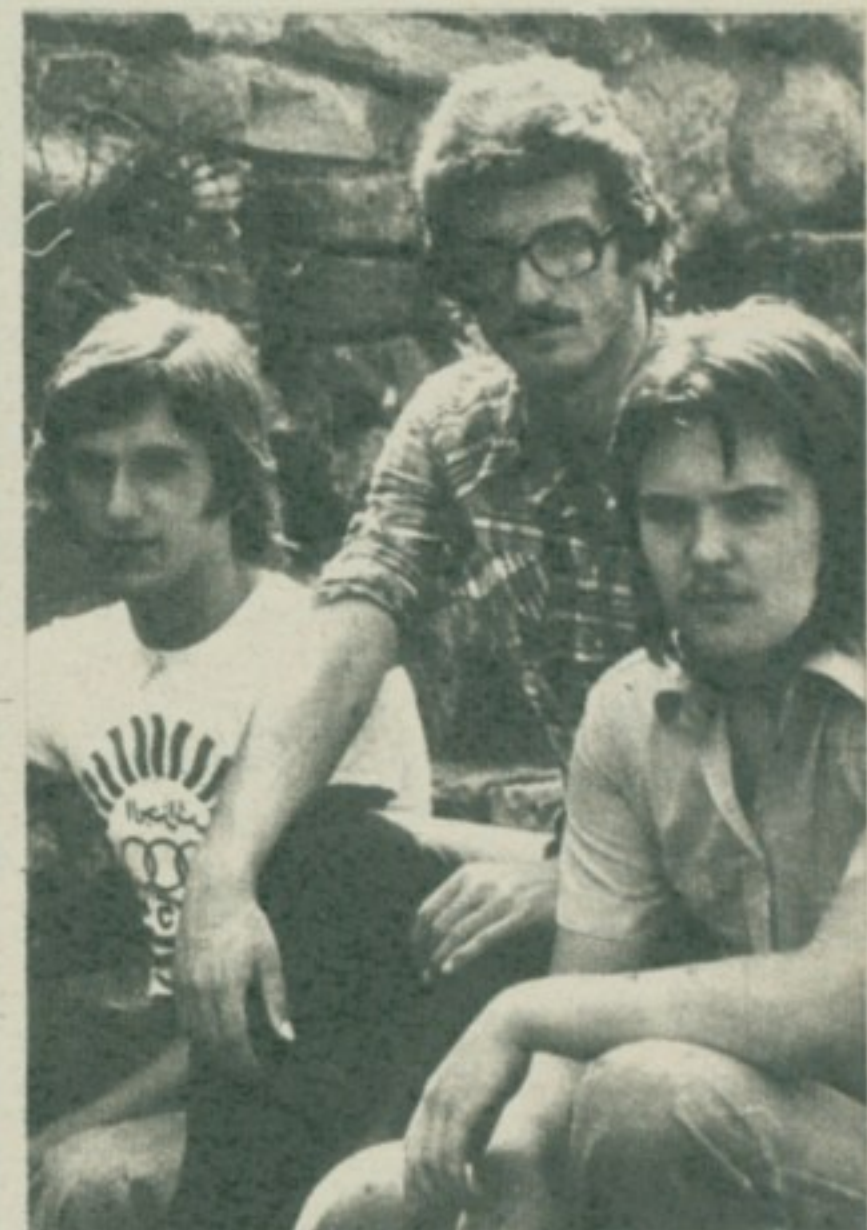
ТЕШКА ИНДУСТРИЈА

Прошло је тачно годину дана откако се први пут појавио састав **ТЕШКА ИНДУСТРИЈА**. Било је то на великој рок-представи у Сарајеву „Хит 74“ кад су се публици представили чланови састава, носиоци једног новог правца сарајевског прок стваралаштва. Успех је био невероватан. Без претходне снимљене плоче, на основу слушања састава „наживо“ многи су унапред тврдили да је групи загарантован успех. Ипак, ако је међу бројним посетиоцима и музичким стручњацима било и сумњичавих, ове се изменило после њихове велике турнеје по Југославији и два издата сингла. Сада је готово сигурно да је то група која је остварила својих могућности и зна шта жели. Већ први кораци ових младих људи, првих представника своје генерације, показали су да они умеју да искористе шансу која им је предложена.

На самом почетку овог деловања чланови групе су одлучили да изводе искључиво прогресивни хард-рок и то на нашем језику. За то је најзаслужнији свакако један од чланова групе, већ афирмисани Габор Ленђел, шеф групе, идејни творац музике **ТЕШКЕ ИНДУСТРИЈЕ**. Остали чланови су Сеид Мемид Бајта, главни певач, Ведад Хаџибадић, соло и акустична гитара, веома одговоран музички креативац као и Ленђел, широке музичке културе. Басиста Ивица Пропадало некад члан групе КОД ове је нашао себе, док је за бубњевима Сенад Беговић врсно познавалац инструмената са удараљкама. Трекућно на ради на свом албуму првенцу који можемо очекивати крајем ове године. Уз два сингла са композицијма „Караван“, „УФО“, „Колика је Јахорина планина“ и „Ковачи среће“ група **ТЕШКА ИНДУСТРИЈА** дала је значајан допринос успеху домаће поп-музике у 1973. години.

КАМЕНИ ЦВЕТ — СМЕДЕРЕВО

О групи **КАМЕНИ ЦВЕТ** из Смедерева до сада су се могле чути само похвалне речи. Са пуно разлога убрајана је међу најталентованије акустичарске групе у земљи, а што до сада није успела да се наметне широј јавности свакако је и чињеница да су чланови још млади, похађају редовно школу и да су, живећи у своме граду, ипак далеко од центара где се музика ствара. Но, то не би требало да обесхрабри ове талентоване младиће од којих они који су их чули тек очекују праве резултате. До сада су снимили неколико композиција од којих издавајмо песме: „Сан“.

POP SHOW

Пре отприлике две године на великом новогодишњем концерту у београдској Хали спорта на публици се први пут представила једна нова група звучног имена **POP SHOW**. Уз тада наше најбоље групе **TIME** и **YU** групу, тројица младих Београђана без икаквих комплекса храбро су изишла пред размажену београдску публику. И оно у шта су тада вероватно само они веровали убрзо се обистинило. Публика их је неочекивано добро примила, што је за Драгана Милића (гитаристу, певача и композитора), Владана Цокића (бубњеву, удараљке, вокал и композитор) и Миодрага Добрића (бас-гитара, вокал и композитор) био само знак да треба наставити. Свакодневне пробе и вежбања, за тројицу студената били су велики напор. Први резултати убрзо долазе и група добија понуду да сниме свој сингл. Композиција „Окрутна жена“ која се нашла

на првој малој плочи убрзо је нашла своје место на радио-програмима, а трећа сингл плоча групе **POP SHOW** која се пре месец дана појавила у продаји на најбољем је путу да је по популарности престижно. Заљубљеници у музику коју свирају Мики, Влада и Драган верују да је тајна њиховог успеха баш у томе што од почетка раде заједно и што су им музичка опредељења потпуно иста.

„И живот тече даље“, „У плави сутон“, „Обала детињства“, „Море“, „Балада о црвеном шеширу“ и „Јутарња песма“. Овом последњом представили су се и публици на Суботичком фестивалу, који је за групу значао први продор у свет музике. На жалост, стручни жири није их прихватио, па нису наступали на завршној вечери тако да их ни публика поред малих екрана није могла чути и донети суд о њиховој правој вредности.

Група је оформљена седмог октобра 1973. године и у првобитној постави бројала је пет чланова. Недавно су састав напустили Горица Јаковић и Марија Калановић тако да су сада у групи остала само три члана, међутим, они су својим изванредним музичким квалитетима у потпуности надокнадили одсуство женских вокала. Трекућно у саставу наступају: Ненад Драгутиновић, гитара и вокал, Слободан Нинковић, блок-флаута, удараљке и вокал и Слободан Девичерски, гитара, мандолина и вокал.

ТАЈМ - АУТ ЗА **Kandi**

На путу, у друштву, биоскопу, спорту,
за време рада, било где да сте,
у било које време,
узмите тајм — аут за КАНДИ.

Kandi *lešmjak*

Kandi *kokos*

Kandi *ekstrq*

ИЗУЗЕТАН ДОЖИВЉАЈ ЧОКОЛАДНОГ УЖИВАЊА **Kandi**

ФАНТАСТИЧНА

ПРИЧА

ЛАРИ АЈЗЕНБЕРГ

ЉУДСКО

МАРТИН ЈЕ БИО АНДРОИД, А ОНДА ЈЕ ПОДЛЕГАО ИСКУШЕЊУ И ПОНЕО СЕ КАО ЧОВЕК.

Ишла је из свемирског брода и радознано се осврнула око себе. Дошла је делимично из досаде, а донекле из радозналости, да би разгледала планетоид. Састављач туристичке брошуре доиста није претеривао: високе зграде од црвених цигала биле су подигнуте тако да су омогућавале леп поглед на читав планетоид, а свака кућа је била пројектована у стилу најлепших грађевина земалске архитектуре деветнаестог века.

Сам планетоид састајао се од сложених конструкционих елемената, пречника око 30 километара. Окруживала га је херметички затворена, непробојна и провидна кугла у којој је вештачки одржавана атмосфера.

Помоћ је забрањена

На улазу у хотел, гошћу је дочекао шеф игара на срећу, Гордон, и пожелео јој добродошлицу:

— Ако сте понели финансијску карту — објасни он, — онда можете одмах да почнете да се забављате. Према правилима куће, дозвољено је да уложите око 15 процената укупног броја кредита којима располажете.

На време је успела да прикрије спонтани људски покрет и рукује се са андроидом Гордоном. Уместо тога, пружио му је кредитну карту. Гордон прихвати карту псмоћу златне пинцете, пажљиво водећи рачуна да при том не додирне гошћу, а затим убаци карту у прорез рачунара. — Ах, ви сте баш срећна млада жена — рече он када се на малом екрану појавио резултат рачунске операције. — Можете да потрошите читавих 130 хиљада кредита.

— Да ли могу да платим услуге неког андроида? — упита гошћа.

— Наравно — узврати Гордон. — Мартин је врло способан андроид и он ће вам помоћи да се снађете у правилима, и то за свега хиљаду кредита дневно. Али, морам вас упозорити да је андроидима најстроже забрањено да играчима помажу приликом коцкања.

Гошћа климну потврдно главом, а Гордон одмах притисну на дугме. Убрзо се појави уредно одевен андроид око чијег врата је висила несбична огрлица са урезаним знацима.

— Ово је Мартин — представи га Гордон. — Он ће вас отпратити до дворане за коцкање.

Мартин ју је увео у раскошно намештену собу у којој се налазио компликован контролни пулт. На зиду изнад пулта био је велики, осветљен екран. У целој соби се осећао благ мирис ружа.

Спретним прстима, Мартин провери прекидаче и полуге на пулту.

— Сваки играч игра против централног ксмпјутера — објасни он. Можете да одаберете било коју од две стотине игара на срећу. Ја сам ту да вас посаветујем у погледу избора игре и правила, али исход доиста зависи само од среће коју будете имали.

— Желела бих да играм „ајнц“ — одлучи се гошћа.

— Добро — узврати Мартин. — То је древна игра чија је тактика још популарна.

— Да ли бисте ми ви бар мало помогли током игре? — упита молећиво млада жена.

— Никако — трже се андроид. — То ми је најстроже забрањено.

— Све је забрањено — обрече се гошћа. — Никад не обраћам пажњу на правила и прописе.

Не осврћући се на њен захтев, Мартин настави да објашњава:

— „Ајнц“ има бинарну шифру 1110. Игру можете да почнете ако окренете ову малу ручицу на десној страни, а затим притиснете дугме са одговарајућом шифром.

— Али ја желим да ви отпочнете игру — настојала је она.

Андроид додирну огрлицу као да у том покрету покушава да нађе снаге да издржи притисак који је жена вршила на њега мимо свих прописа.

— Не смем то да учиним — промрмља он коначно.

— Али ја захтевам — упорно је настојала да га приволи да за љубав њене разоноде ризикује сопствени положај.

Без иједне речи, Мартин приђе контролном пулту и отпоче игру.

— Граница до које можете да се кладите износи 1000 кредита — рече гошћа задовољно.

Микробиолошка шворевина

Играо је опрезно, пажљиво се придржавајући тактике коју је одлично познавао захваљујући савршеној меморији. Повремено је импровизовао, наизменично добијајући и губећи, међајући уложени износ, да би после једног сата зарадио више од 60 хиљада кредита.

— Сада ћу ја преузети игру — изјави она изненада.

Мартина је успех у игри понео више него што је то и сам очекивао па је са нестрпљивошћу погледао гошћу која га је тако нагло прекинула и преузела игру у своје руке.

Играла је добро, брзо схватајући када треба да промени тактику, али андроид је ипак уживао у томе што очигледно није била тако врстан играч као он. Почела

Играо је опрезно, придржавајући се тактике коју је одлично познавао захваљујући савршеној меморији.

је да губи, нарочито када је повећавала висину улога, и то у тренутку када за то није било основа. За два сата игре изгубила је 60 хиљада кредита „његовог“ добитка и 40 хиљада својих.

Била је љута због губитка, а очигледно је припадала оној врсти људи који нису навикли на неуспех. Мартин је покушао да је утеши:

— Иако сте тактички добро играли, у свим играма на срећу постоји много случајних и непредвидљивих чинилаца које само ксмпјутер може да уочи и убаци у игру. Оваква неизвесност и доводи толике играче на наш планетоид...

— Гладна сам — рече гошћа прекинувши андроида. — Молим вас да ме отпратите до ресторана.

Мартин се наклеси и одмах је одзеде до сале за ручавање. Кад се сместила на удобном седишту, гошћа се осврте око себе и примети.

— Питам се како ли су остали играчи данас прошли? Мартине, зашто и ви не седнете са мном?

— Ви сте изгледа баш решили да ми правите компликације — узврати он учтиво.

— Чеге има лошег у томе што с вама поступама као са личношћу а не микробиолошким творевином? — осмехну се она.

Претварао се да је поласкан њеном љубазном примедбом, али је ипак одговорио да је то заиста забрањено. Међутим, убрзо је и сам са чуђењем приметио како седа са леве стране гошће и то налактицама се на сто док је она откуцавала наруџбину у мали компјутер са јеловником.

— Зашто носите ту стару огрлицу? — упита га она радознано.

— Из личних разлога — промрмљао је Мартин збуњено.

— Како то? — зачуди се гошћа. — Да ли то треба да значи да андроиди имају некакав лични живот?

Он слеже раменима, борећи се са жељом да јој објасни како ствари не стоје баш онако као што она мисли.

— То је нека врста симбола... — поче најзад он. — Нека врста показатеља да припадам групи, иако се ради само о андроидама. Млада жена га погледа с мешавинсм чуђења и презира:

— Одувек сам више волела андроиде него људе — слага она. — И ја — узврати Мартин не трепнувши. — Читао сам да су људи у давној прошлости живели породичним животом, у већим националним целинама, поносни на сопствену културу и свесни своје припадности одређеној заједници...

Мартин у себи настави започету реченицу: "...као ми сада!"

Гошћа ништа не одговори на немишлену дрскост једног андроида да коментарише живот људи у историји. Уместо тога, она рече:

— Уморна сам, па ћу отићи на спавање. Дођите по мене у једнаест часова ујутро.

— Бићу срећан — одговори Мартин.

Ира је иошова

Кад је идућег јутра поново затражила од њега да почне игру Мартин кије ставио никакву примедбу. Имао је још више успеха него претходног дана и зарадио за њу готово две стотине хиљада кредита. Она је пажљиво пратила игру, бележећи поједине потезе.

Током паузе за ручак, испричала му је да су се њени рођаци разишли по целој галаксији и да уситњен, непрекидан живот који она води у ствари нема никаквог дубљег смисла. Прихватио је њено поверење зато што није имао другог избора, али је знао да своје никада не би могао да испољи пред неким људским бићем.

Касније, у сали за коцкање, она је поново преузела игру. Играла је врло добро, па је до смираја планетоидног дана „зарадила“ укупно 250 хиљада кредита.

Трећег дана, Мартин је једва чекао да отпочне игру, али она суво примети да ће овог пута почети сама. Била је веома прибрана и примењивала такву тактику да чак ни Мартин није могао да је прати. Зарадила је огроман износ кредита а онда је, са непредвидљивошћу која јој је била својствена, пренела игру на њега.

Андроид се трудио да сузбије трему и надигра гошћу, али је за пакост стално губио, тако да је на крају изгубио не само њен добитак, већ и читав износ који је смела да потроши на коцку.

Игра је била завршена.

Прекршена иравила

— Нисмо имали среће — примети она мирно. — Немојте због тога да се бринете. Дошла сам овамо зато да бих се забавила и доживела неко узбуђење. Губитак ме нимало не погађа.

— Врло сте љубазни — узврати Мартин.

С муком је прикривао колико

је погођен тиме што је претрпела губитак због његове игре.

— Заиста вам ништа не пребацујем — настави она упорно.

— Ни ја вама — одговори он, не успевши да се уздржи.

— Шта кажете?! — прошапута гошћа пребледевши од беса. — Шта то треба да значи? Да ли ви то изричете суд о мени? Не могу да верујем да обичан андроид може тако да поступа!

— Извините — рече Мартин покајнички, а затим настави, потпуно изгубивши контролу над собом. — Андроиди се не руководе жељом да било кога понизе, а осим тога...

— Чекајте мало — прекиде га она хладно. — Како бих рецимо ја вас уопште могла да понизим?

— Да ли доиста верујете да нико и ништа не може да посреди моја осећања? — упита је Мартин огорчено. — Да ли сте заборавили шта значи достојанство? Људи су толико навикли да се баве искључиво собом, да се понашају крајње себично, док ми андроиди водимо рачуна једни о другима. Ми чак носимо различита одела и украсе како бисмо сачували обележја наше културе.

Посматрала га је са крајњом неверицом, а онда га упита:

— Ваша култура? Па то је строго забрањено!

— Све је забрањено — одговори Мартин речима које је она сама изговорила једном приликом.

Била је толико љута да је скоро изгубила моћ говора.

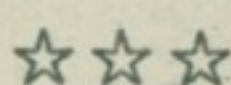
— Предаћу вас властима — закључи она коначно. — Прекршили сте сва правила понашања.

Мартин се тек тада доиста уплашио. Сувише је далеко отишао у разговору са њом и тако угрозио остале. Његова судбина била је сада потпуно неизвесна. Могло је чак да се догоди да му за казну избришу читаво памћење и претворе га у обичног робота.

Притиснула је алармно дугме и села очекујући стражаре. Мартин ју је немо посматрао, преплашен али свестан потребе да у одсудном тренутку сачува достојанство андроида.

Када су два стражара-андроида ушли, гошћа је равнодушним гласом изложила разлоге за жалбу. Стражари су прибележили све појединости и она је потписала записник.

Док су га одводили, Мартин се није ни осврнуо нити молио за милост. Она је мирно седела и размишљала о идућем планетоиду који ће посетити.

Стражари изведоше Мартина из зграде и поведоше га у правцу казнионице. Међутим, на пола пута, они га пустише и један од њих рече:

— Овог пута си имао среће, брате, али идући гост би могао да поднесе пријаву некоме ко није члан групе.

— Браћо, дозволио сам себи да изгубим контролу над осећањима — примети Мартин тужно. — То се више неће догодити.

— Ти добро знаш, брате, да једна једина грешка може све да нас упропасти — рече други стражар. — На жалост, не можемо да ризикујемо да се тако нешто понови.

— Кунем се да ћу убудуће пазити — узврати Мартин погледавши молећиво своју браћу.

Они скидоше његову огрлицу, а Мартин осети неподношљиву усамљеност и очајање. Дрхтећи, он паде на колена и, не гледајући горе, према њима, прошапута:

— Уништите ме, браћо, пре него што ја уништим све нас.

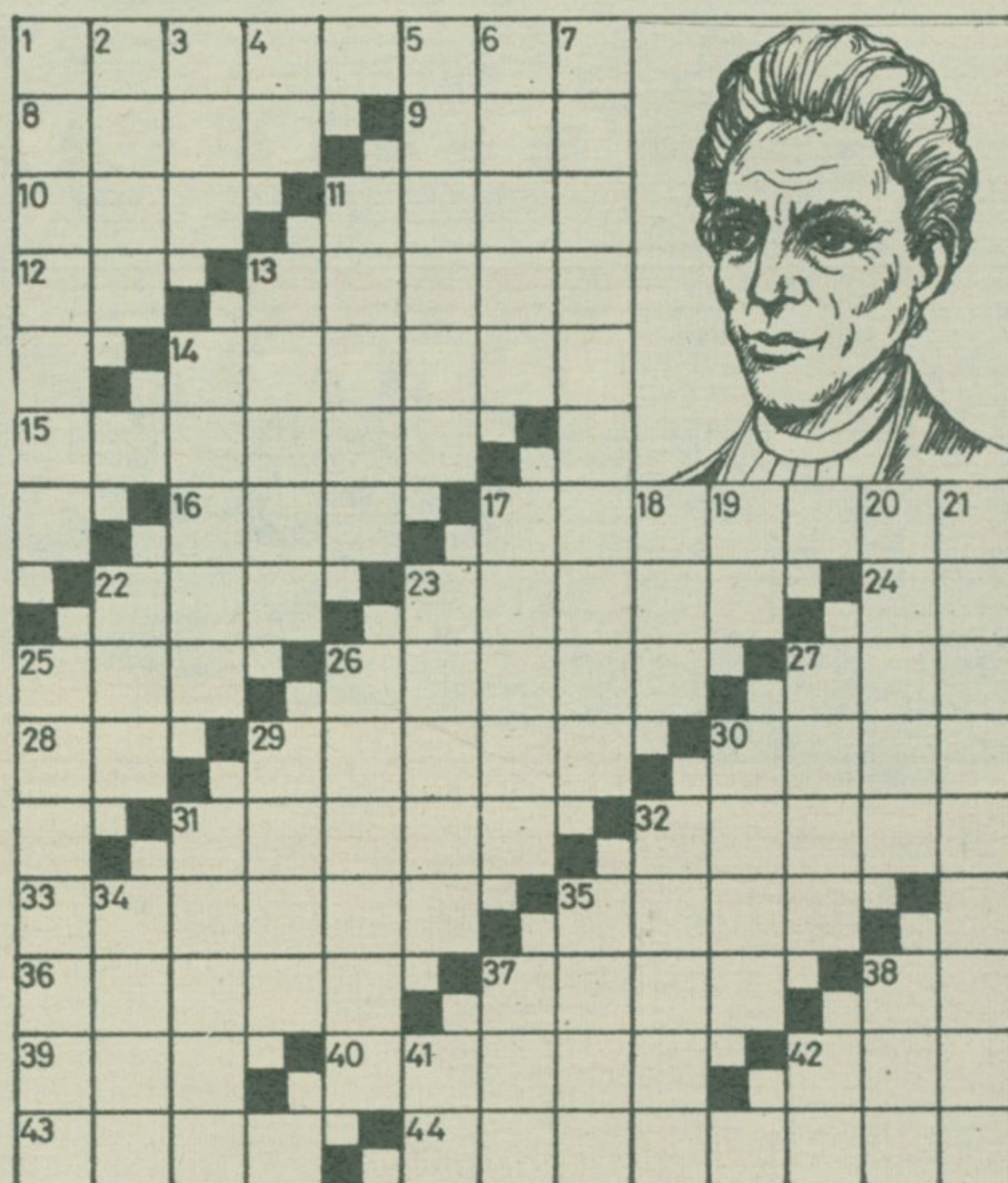
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) Графички приказ каквих количина, 8) полет, 9) ноћна птица, 10) енглески филозоф (Џон), 11) име композитора Стравинског, 12) совјетски филмски режисер (Николај), 13) вредни инсекти, 14) француски књижевник (Едмон), 15) прибор за рад, 16) змијски цар, 17) КОМЕДИЈА КЊИЖЕВНИКА ПОД 7 УСПРАВНО, 22) два комада, 23) сетан, 24) хемијски знак за германијум, 25) катран, 26) наш комичар (Мића), 27) рам, 28) гребен, 29) прошле ноћи, 30) незнатна, ситна, 31) гласник, 32) планина у Далмацији, 33) чуперак косе, 35) име наше рукометашице Торти, 36) див, горостас, 37) метак, 38) два иста самогласника, 39) узвик нестрпљења, 40) сазвучје тонова, 42) непозната у математици, 43) енглеска мера за дужину, 44) установа са сталним боравом ученика.

УСПРАВНО:

1) Члан делегације, 2) место у Срему, 3) снажан, 4) немачки предлог, 5) веслачко такмичење, 6) једна од САД, 7) ИМЕ И ПРЕЗИМЕ НАШЕГ КОМЕДИОГРАФА (види слику!), 11) острво држава у Европи, 13) строј за покретање, 14) наш шаховски теоретичар (Браслав), 17) творац, 18) место у Војводини, 19) скраћеница за Уједињене нације, 20) лечилиште код Херцег-Новог, 21) немар, 22) једноцифрен број, 23) прах за штавање коже, 25) миг оком, 26) ПАСТОРЛА КЊИЖЕВНИКА ПОД 7 УСПРАВНО, 27) сој, врста, 29) износ, 30) водено пространство, 31) запаљење слузокоже, 32) КОМЕДИЈА КЊИЖЕВНИКА ПОД 7 УСПРАВНО, 34) слик, 35) један месец, 37) правилан звук, 38) река у СССР, притока Волге, 41) иницијали презимена и имена руског баснописца, 42) река у Аустрији.

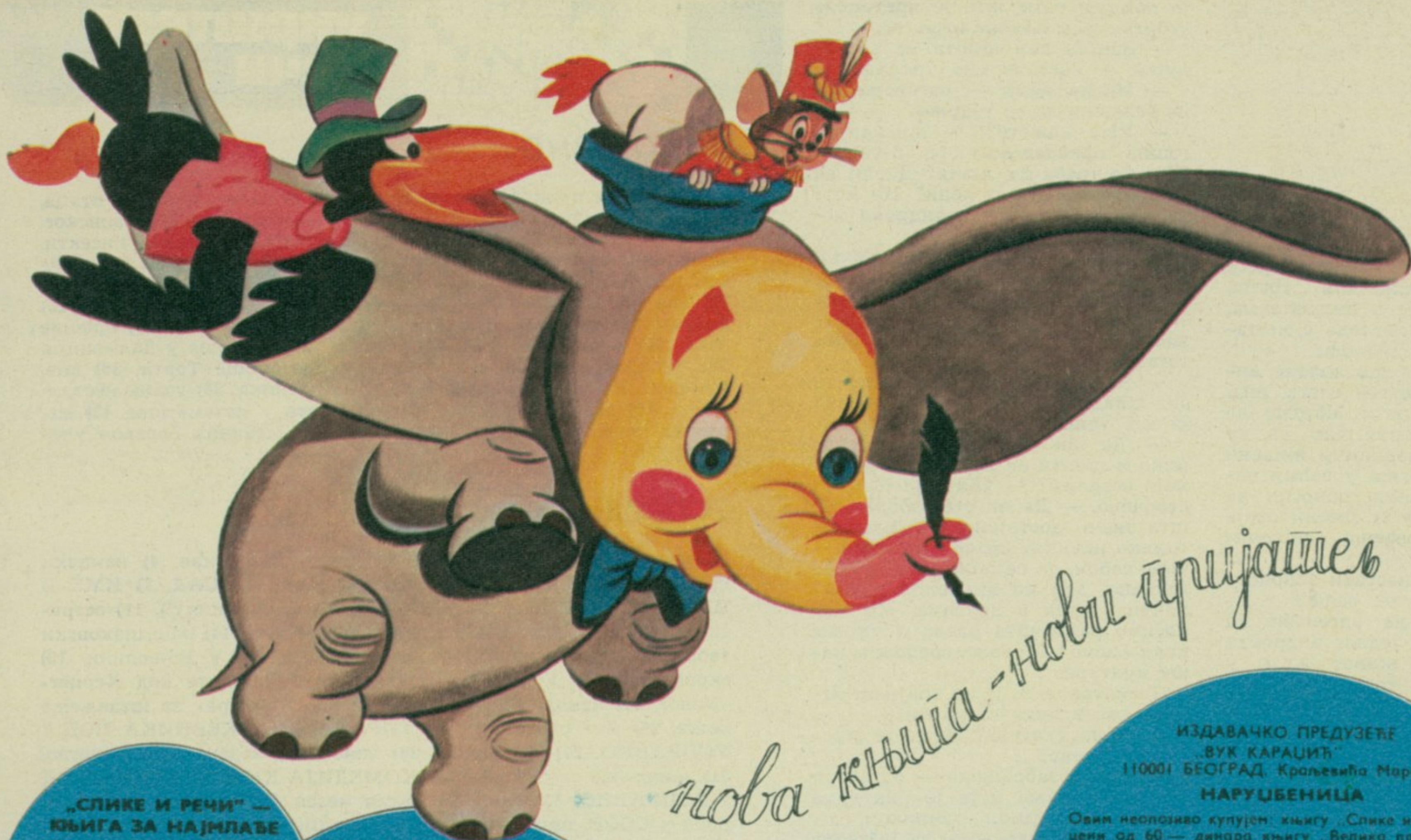
РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

1) Шантић, 7) Кронин, 13) овални, 14) антена, 15) Лена, 16) пар, 18) О'Нил, 19) Пиран, а, а, 21) Хо, 23) накован, 24) е, з, 25) ости, 27) Омар, 28) Ана, 29) варка, 31) А(мадео) Ђ(овани), 32) Брач, 33) Кант, 35) Одра, 37) обад, 39) рт, 41) непар, 44) мац, 45) лире, 47) зима, 48) ор, 49) Копарка, 51) из, р, с, 53) Бокел, К, Б, 55) Икар, 58) лав, 59) Тати, 61) калени, 63) Арарат, 65) ананас, 66) народи.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ 11000 Београд, Македонска 29. Директор НИП „ПОЛИТИКЕ“ Вукоје Булатовић

Главни и одговорни уредник „Политикиног забавника“ Живорад Стојановић, технички уредник Владимир Горбунов. Претплата за нашу земљу: годишња 176,00 дина, полугодишња 88,00 дина, тримесечна 44 дина. Претплата за иностранство: годишња 352,00 дина, полугодишња 176,00 дина, тримесечна 88,00 дина. Уплате на текући рачун број 60801-601-822. Годишња претплата у страни валути: ДМ 60.—, Долар 24.—, Фф. 112.—, Шфр. 70.—, Шкр. 102.—. Девизне уплате из иностранства слати преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански факс 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу нишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. 1. 1973. године не плаћа се порез на промет.

нова књига - нови пријатељи

„СЛИКЕ И РЕЧИ“ — КЊИГА ЗА НАЈМЛАЂЕ

Прва знања о свету који окружује ваше малишане.

Дете најлакше учи кроз игру

Помозите свом малишану да обогати речник док се забавља следећући днане илустрације. Јер, у безбрижном детињству, када тек почиње да схвата свет око себе, дете од 4 до 6 година потарђује своју личност кроз разговор. Слика ће га натерати да пронађе праве речи. Све остало што је у оквиру слике, што му помаже да уочи радњу или предмет, подстакнуће га да осим именица употребљава глаголе и придеве, да проналази међусобне везе помоћу слика које у књизи имају свој ред. Али, постепено, од стране до стране, дете ће само пронаћи слике и речи које су у међусобној вези и тако направити сопствени ред. Оно ће повезати једно с другим не само годишње доба, дан и ноћ, него ће исто тако схватити узајамни однос жељезничке станице са живашћу која влада на њеним перонима, машиновође који вози локомотиву и различитих врста вагона.

ОВА КЊИГА-СЛИКОВНИЦА КОРИСНО ЋЕ ПОСЛУЖИТИ И ВАСПИТАЧИНА У ОБДАНИШТИМА

Књига је штампана ћирилицом и латиницом, с илустрацијама у првокласној вишебојној техници.

Луксузно је опремљена у тврдом повезу и с пластифицираним корицама, формата 30x24 cm.

„СЛИКЕ И РЕЧИ“ у књижари стоје 60.— динара.

ВОЛТ ДИЗНИ: ВЕЛИКА ПАРАДА

За сва децу нова књига из царства Дизнијеве маште

Још једна прилика за сва децу да се поново сусретну са веселим и раздраганим ликовима Волта Дизнија.

ВЕЛИКА ПАРАДА — одешће малишане у бескрајно царство маште где ће окружени својим омиљеним јунацима, уживати у необичним доживљајима и чудноватим веселим згодама.

Прикладан слог који је штампан текст омогућава чак и најмлађима,

који су тек савладали вештину читања, да самостално уживају у причама.

Књига је штампана ћирилицом и латиницом у вишебојној првокласној техници. Формат 29x30,5 cm.

Дизнијева **ВЕЛИКА ПАРАДА** у књижари стоје 70 динара. Књиге се могу купити за готово или на отплату.

Читаоци Политикиног забавника уживају посебан

попуст, тако да књигу „Слике и речи“ добијају за

50.— динара, а „Дизнијеву параду“ за 55 динара.

Купци из Београда могу подићи књиге сваког

радног дана, до 15 часова у предузећу

„Вук Караџић“

Краљевића Марка 9

ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ

„ВУК КАРАЏИЋ“

110001 БЕОГРАД, Краљевића Марка 9

НАРУЧБЕНИЦА

Овим неопозиво купујем књигу „Слике и речи“ по
цени од 60.— динара књигу „Велика парода“ по
цени од 70.— динара.

ЗА ГОТОВО—ПОУЗЕЋЕМ по повлашћеној цени
(плаћање поштару приликом пријема књиге)

„СЛИКЕ И РЕЧИ“ — 50.— динара

„ВЕЛИКА ПАРАДА“ — 55.— динара

(непотребно прецртати)

(читко: име и презиме)

(број поште, место, улица и број)

Испуни, изрежи, залепи на дописницу и пошаљи на
адресу: ИГ „ВУК КАРАЏИЋ“,

Краљевића Марка 9,

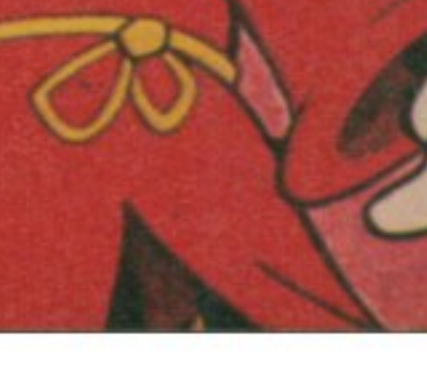
11001 БЕОГРАД

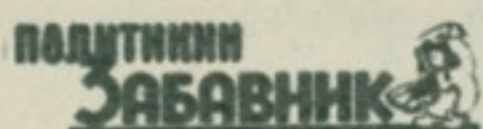
РЕНЕ ГИ

WALT DISNEY
ВЕЛИКА
ПАРАДА

СЛИ
И
РЕЧИ

Мала почита

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Граин Забавниче,

МИССИСИПИ И ВОЛГА

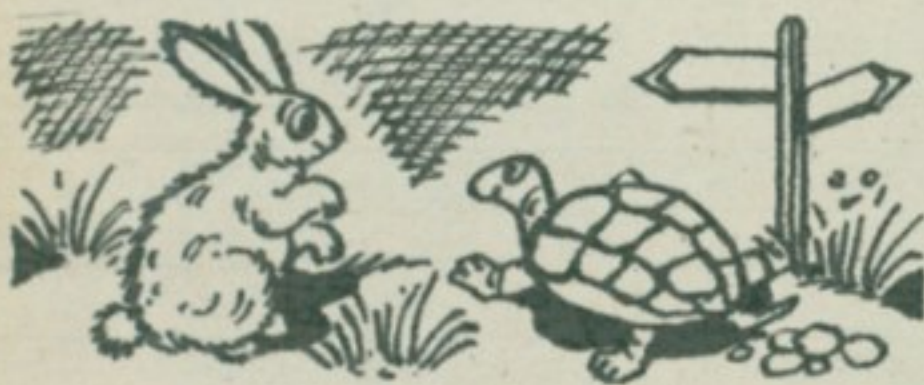
Драган Марјановић, Дудовица

Заједно са притоком Мисуријем у дужини од 6.970 км, најдужа река на свету је Мисисипи. Пловна је на 3.130 километара а улива се у Мексичко море. Најдужа река у Европи је Волга са дужином од 3.700 километара.

БАСНЕ

Весна Крстић, Београд

Басна је кратка прича у прози или стиховима, у којој обично животиње представљају људе и људ-

ске osobine ali koja uvek ima za cilj izvesnu moralnu pouku (nastavljajući). Tvorcem basni smatra se Ezop koji je živio u 6. veku pre nove ere. U novijoj istoriji poznati basnopisci su: Francuz

Лафонтен, Немац Лесинг и Рус
Крилов. Код нас су се преводима
басни истицали Матија Антун
Рељковић и Доситеј Обрадовић.

**КВИСЛИНГ ЈЕ
ИЗДАЈНИК**

На неколико мјеста прочитао сам ријеч КВИСЛИНГ, али не знам тачно шта она значи и како је настала. Можда ћеш ти моћи да ми помогнеш.

**Едо Хасић,
Слатина 1,
Тузла**

Када су 1940. године Немци освојили Норвешку, именовали су норвешког мајора Видкуна Квислинга за председника марионетске владе. Према његовом презимњу настала је касније реч *квислинг* која значи издајник. Тако се називају сви они који помажу окупатору.

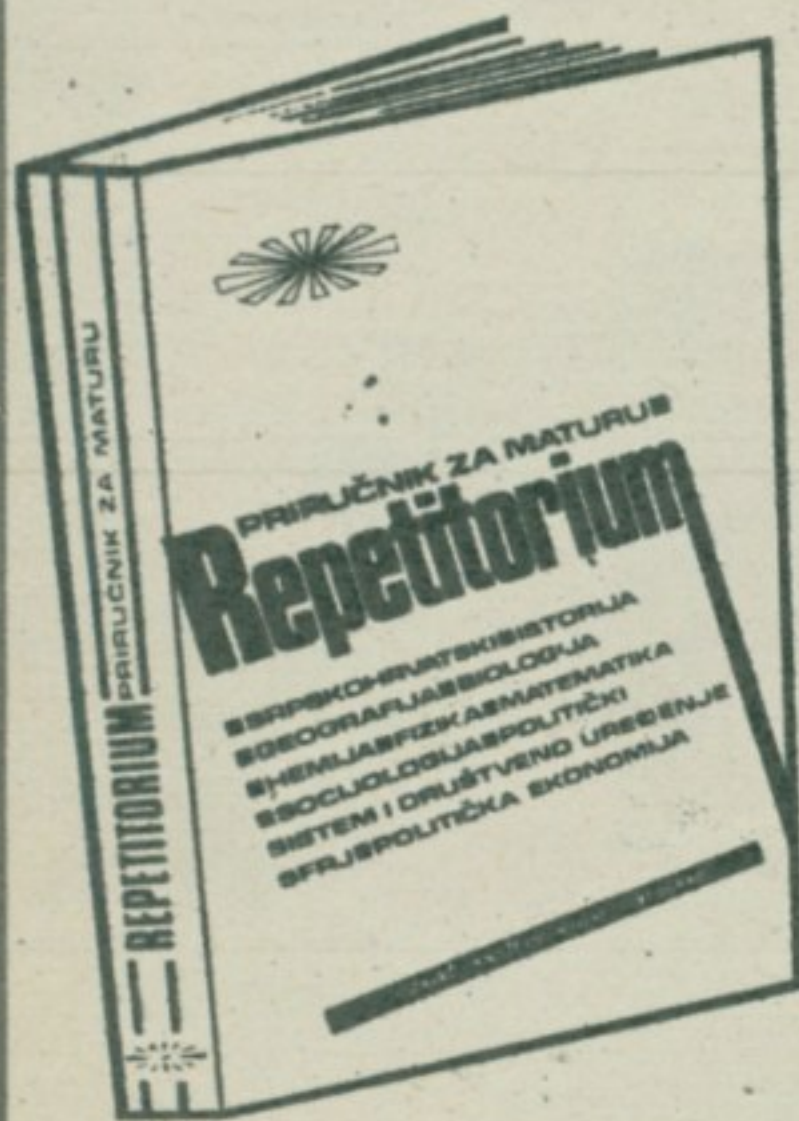
МОЖЕ И ДВА ФАКУЛТЕТА

Објасни ми на којем факултету се студира журналистика и колико траје. Да ли се могу упредо студирати два факултета?

**Татјана Г.
Сомбор**

Журналистика (новинарство)
студира се на Факултету политич

**УЧЕНИЦИ - СРЕДЊОШКОЛЦИ!
ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!**

Са приручником за матуру — речеторијумом — у коме је прегледно и сажето изложено градиво из српскохрватског језика, географије, историје, биологије, хемије, физике, математике, социологије, политичке економије, политичког система и друштвеног уређења СФРЈ по наставним плановима од I до IV разреда.

Ово је ново, прерађено и допуњено издање на коме је радила група познатих педагога, тако да РЕПЕТИТОРИЈУМ представља јединствен приручник за успешно обнављање градива у току школске године, а посебно у време припремања завршног испита школе — матуре.

Репетиторијум можете добити по-
узећем, по цени од 60.— дин. ако
пошаљете писмо или дописницу са
наруџбеницом на НЦП „КЊИЖЕВ-
НЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001
Београд, пошт. факс 23.

**ИЗАБЕРИ НАГРАДУ
ЖВАКАЋЕ
ГУМЕVALI**

— да би добио занимљиву играчку мајмунче VALI, испуни разгледницу VALI коју ћеш добити код трговца бесплатно

— за колекцију наших
слатниша треба испу-
нити албум мајмунче-
та VALI који можеш
нупити у трговини

У СВАКОЈ КЕСИ ЖВАКАЋЕ ГУМЕ

VALI

налази се једна од 62 различите самолепљиве сличице животиња. Мајмунче VALI пружа ти могућност да без извлачења добијеш обе награде.

Испуњену разгледницу или албум шаљи на адресу: VALI,
ЖИТО Љубљана, Шмартинска 154.

ких наука. Студије трају осам семестара (четири године). Могуће је упоредо студирати два факултета.

ТЕЛЕПАТИЈА

Желео бих да знам шта је то теле-
патија.

**Ђорђе Митровић,
Бајина Башта**

Телепатија означава способност неких људи (још неиспитану) да

ке догађаје или садржаје свести других лица у исто време кад се они збивају.

КАКО СЕ РЕШАВАЈУ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ — научите сами лако и брзо из књига „**УРАЂЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ**“. Препо-

ручујемо вам 4 књиге које садрже комплетну израду свих задатака из математике за све разреде гимназије и осталих средњих школа као и увод у вишу математику. Књиге можете наручити дописницом или писмом на адресу: МАТЕМАТИКА — 71001 Сарајево, п. п. 64 и одмах ћете их добити. Платићете поштару кад вам их донесе (поузећем). Цена једне књиге је 80 динара. Ако одједном купујете комплет од 4 књиге, добићете га за свега 250 динара или ако удружени са неким наручујете 8 или више књига, платићете само 40 динара за сваку књигу!

